Prèkè

D'r wordt wat afgeSUKkeld deze dagen

Amigoe

102e JAARGANG — NO.: 205

VANDAAG

OSCAR CASTILLO
...democratie...

VRIJDAG 6 SEPTEMBER 1985

Nieuws in vogelvlucht

PRETORIA — De VS hebben van Zuid Afrika geëist een einde te maken aan «excessief» politiegeweld bij het onderdrukken der onlusten. Ook drong men aan bij Pretoria en de zwarte oppositie om met verbeeldingskracht en durf de vicieuze cirkel van het geweld open te breken. In de afgelopen nacht werden 76 nietblanken opgepakt door de politie. Het geweld hield aan, vooral in Kaapstad, waar voor het eerst huizen van blanken doelwit waren van stenengooiende jongeren. De blanken beantwoordden dit met gebruik van vuurwapens. Volgens de Washington Post schrappen VS- banken de beschikbare kredieten voor ZA nadat Pretoria de schuldbetaling heeft opgeschort tot 86. ZA- Centrale bank- directeur De Cock, die weer in Londen was, zei dat hij daar niet om geld kwam vragen maar om de banken gerust te stellen over dit opschorten der schuldbetalingen.

*****

NAIROBI — Het overleg tussen regering en rebellen van Uganda is voor de 2e keer in 2 weken «voor onbepaalde tijd verdaagd» omdat men het niet eens kon worden over de agenda, zo deelde Kenya waar men vergadert mee. Van verzetszijde zei men dat het uitstel niet «dramatisch» is. Eerder was gezegd dat een verzetsoffensief tegen de hoofdstad Kampala voor de deur staat, welke stad bijna ingesloten is. Kenya heeft hen gevraagd het 11 dagen oude bestand aan te houden dat beiden als voorwaarde voor het overleg hebben gesteld.

*****

BEIRUT — **Op 4 fronten vocht de Sji'itische AMAL- militie met Palestijnse, christelijke en rivaliserende Islamitische strijders. De Libanese politie moest zich terugtrekken uit een Palestijns vluchtelingenkamp. Het zwaarst werd bij dit kamp gevochten, waarbij 5 doden vielen.** Volgens de Amal waren het er 15.

*****

COLOMBO — Bij een Tamil- aanval op een politie- patrouille in Sri Lanka kwamen 5 Tamils om. De politie kreeg versterking van een helicopter. Ook elders was het onrustig.

*****

NEW DELHI — In Pun ab en elders zijn zo'n 400 vermeende extremistische Sikhs opgepakt door de veiligheidstroepen om zo deze groep nog voor de verkiezingen van 25 september te breken. Voor de bescherming van politici zijn talri ke maatregelen getroffen. Premier Gandhi woonde onder uiterst zware bewaking de begrafenis bij van de vermoorde partijgenoot Das, wiens moordenaars nog niet zijn gevonden. Ook een in de VS opgeleide Sikh zou daarbij betrokken zijn geweest.

*****

BAGDAD/TEHERAN — **Irak zegt weer een verwoestende aanval (de 5e) te hebben uitgevoerd op het Iraanse olie- eiland Kharg waarbij 400 kg explosieven werden gebruikt.** Dit gebeurde om het herstel van de verwoestingen te voorkomen. Overigens hebben de aanvallen niet het effect dat Bagdad voorwendt. Iran zegt een van de belangrijkste Iraakse olieinstallaties te hebben gebombardeerd en voor 80% te hebben beschadigd als vergelding voor de Iraakse aanvallen. Iran heeft in de Perzische golf op 55 mijl ten noorden van Saoedi Arabie het Italiaanse roll on roll offschip Merzario Brittannia, geenterd. Het is het 2e incident van deze aard in minder dan 2 dagen. Iraniërs overvielen eerder een Kuweits schip met goederen aan boord voor Irak.

*****

BONN — Tegen een VS- militaire basis in het Westduitse Saarland zijn vandaag 3 bomaanslagen gepleegd. Er waren geen persoonlijke ongelukken, maar wel was er materiele schade. Men denkt dat het RAF- werk is.

*****

HEBRON — Premier Peres heeft een onverwacht bezoek gebracht aan Hebron op de bezette Jordaanoever. Dit gebeurde kort nadat het leger een groep joodse kolonisten had verdreven die illegaal een nederzetting wilden vestigen. Peres heeft doeltreffende maatregelen aangekondigd voor het bewaren van de veiligheid in bezet gebied. In het centrum van Gaza is een 28- jarige Israelier zwaar gewond met messteken door 2 onbekenden toen hij uit zijn wagen stapte om benzine te tanken. De avondklok werd ingesteld en de betrokken wijk werd afgezet. VS en Israel zijn het oneens over de PLO- aanwezigheid in Jordanie. Volgens de VS is dit geen bedreiging voor Israels veiligheid, terwijl Israel Jordanie al enige keren heeft bedreigd met acties tegen de de PLO- presentie.

*****

WENEN — De OPEC-ministersvergadering over de eventuele beperking van de olieproductie wordt op 3 oktober in Wenen gehouden. De ministers kwamen dit jaar al enige keren bijeen over de prijzenkwestie en konden geen eensgezind standpunt bereiken.

*****

WILLEMSTAD — Een stoet van ongeveer negentig personen marcheerde vanmorgen door de straten van Otrabanda naar Fort Amsterdam. Deze passieve demonstratie werd spontaan georganiseerd na afloop van de vergadering van de shopstewards van de verschillende bij Boneco aangesloten bedrijven. Dit was echter één van de weinige acties die vandaag werden georganiseerd. Ondanks het feit dat de SUK had aangekondigd dat er vandaag actie gevoerd zou worden in de openbare nuts- bedrijven, bleef het ook vandaag weer rustig op Curaçao. De grootste actie was die van het ABC- busbedrijf waar de eerste shift werknemers besloot de bussen in de garage te laten staan. Ook hier werd echter tegen elf uur het werk weer hervat.

Dollar loopt uit

AMSTERDAM — De dollar is in opmars en bereikte in West Europa de hoogste koers in de afgelopen twee maanden. Op de Amsterdamse wisselmarkt noteerde hij tegen de middag bijna acht cent meer dan gisteren rond het middaguur het geval was. Vandaag was de middenkoers 3,2740 gulden. Ook elders maakte hij vooruitgang.

Vakbond komt met nieuwe eisen

Staking bij Billiton in Suriname gaat door

PARAMARIBO — De werknemers van het Surinaamse Bauxietbedrijf Billiton, die eerder deze week met de directie een loonsverhoging van vijf procent overeenkwamen en instemden met een loonstop na volgend jaar mei, zijn donderdag doorgegaan met hun staking. Dat heeft een woordvoerder van het Billiton- hoofdkantoor in Leidschendam meegedeeld. Volgens de woordvoerder is er nog geen akkoord getekend omdat de vakbond met nieuwe eisen kwam.

Nadat de Billiton-directie en de vakbond van Billiton- personeel dinsdag een regerings- voorstel accepteerden dat neerkomt op een loons- verhoging van vijf procent en een bevriezing van de lonen na 31 mei 1986, werd in Paramaribo verwacht dat de stakers een dezer dagen weer aan het werk zouden gaan.

De Billiton- woordvoerder verklaarde echter dat op dit moment geen overeenstemming is over enkele nieuwe voorwaarden van de vakbond. Zo eist de bond dat gedurende de periode dat het loon bevroren wordt, nog wel kan worden onderhandeld over secundaire arbeids- voorwaarden. Dit is voor het Bauxietbedrijf, dat in ernstige financiele problemen verkeert, een moeilijke zaak omdat toezeggingen op dit terrein ook veel geld kunnen kosten.

Ingewijden menen dat de toegezegde vijf procent loonsverhoging ook met moeite door Billiton betaald zal kunnen worden. Billiton Suriname heeft namelijk onlangs het jaarverslag gepubliceerd waaruit blijkt dat over de eerste zes maanden van 1985 een verlies is geleden van 18,1 miljoen Surinaamse gulden. Het bedrijf houdt er rekening mee dat het verlies in de tweede helft van het jaar verder zal toenemen. Voor deze periode wordt een negatief resultaat verwacht van 31,3 miljoen Surinaamse gulden. In 1984 bedroegen die verliescijfers respectievelijk 17 en 11 miljoen Surinaamse gulden.

PRESIDENT VERDEDIGT BEZETTING VAN UNIVERSITEIT DOOR LEGER

Prijzen levensmiddelen bevroren, actie tegen ondergraven munteenheid

Regering Guatemala treft economische maatregelen

GUATEMALASTAD — De regering van Guatamala is van plan een aantal maatregelen te nemen om de crisis op economisch gebied onder de duim te krijgen. Onder meer worden bepaalde prijzen bevroren en komt er een loonaanpassing. Ook stelt fungerend president Oscar Mejia Victores maatregelen in het vooruitzicht om het speculeren tegen te gaan en om de positie van de munteenheid te beschermen. De onrust houdt echter aan. Het openbaar transport is in staking gegaan. De president verdedigde het besluit van de militaire bezetting van de San Carlos universiteit als broeinest van subversieve activiteiten, waarvan het doel is de komende verkiezingen in het honderd te sturen.

Ondanks het terugnemen van de tariefsverhoging voor het openbaar vervoer blijft de onrust aanhouden in de hoofdstad. Uit protest tegen het terugdraaien van de tariefs- verhoging waarom de eigenaren van de bussen hadden gevraagd hebben zij hun voertuigen binnengehouden en ligt het openbaar vervoer min of meer plat. Duizenden mensen kwamen als gevolg daarvan niet of veel te laat op hun werk. Er deden zich chaotische situaties voor. Overigens heeft de regering de buseigenaren een subsidie toegezegd om de gevolgen op te vangen van de duurdere brandstof en de hogere prijzen welke zij voor de onderdelebn van hun voertuigen moeten betalen. Een aantal zaken bleef gesloten omdat men het niet eens is met de prijspolitiek van de regering. De betogingen op straat gaan door. Zij begonnen een week geleden uit protest tegen de drastische tariefsverhoging bij het openbaar vervoer. Van legerzijde toonde men materiaal zoals pamfletten en wapens waaruit moet blijken dat de «communisten» achter de onrust zitten.

Een van de direct afgekondigde maatregelen van Mejia Victores is het bevriezen van de prijzen welke het doorsnee gezin nodig heeft om in leven te blijven. De maatregel heeft betrekking op levensnoodzakelijke levensmiddelen, maar ook voor bepaalde medicamenten. Dit ter voorkoming dat men buitensporige winsten gaat maken ten koste van de gewone man. De regering wil ook voorkomen dat men gaat hamsteren en gaat speculeren. Deze kwalijke zaken hebben namelijk de koopkracht van de bevolking in ernstige mate aangetast, aldus de president in een door radio en tv uitgezonden toespraak. Deze pri zenpolitiek mag geen loos woord blijven. Daarom zal met krachtige hand worden opgetreden tegen hen die er zich niet aan storen, zo waarschuwde de generaal. Prijsverhogingen welke tegen de wet ingaan hebben ernstige consequenties voor betrokkenen.

Op korte termijn komt er een aanpassing van het salaris van het personeel dat in dienst is bij de overheid. Een gelijksoortige aanpassing zal ook doorgevoerd moeten worden in de particuliere sector. De bedoeling daarvan is de meest ernstige gevolgen van de economische crisis op te vangen voor de minder- betaalden.

Mejia Victores stelde een presidentieel decreet in het vooruitzicht waarbij bepaalde deviezentransacties tot misdrijf worden verklaard. De waarde van de Guatemalteekse munteenheid quetzal moet volgens de regering worden verdedigd. Op de zwarte markt is de notering 3,25 quetzal voor één dollar. Toen de wisselmarkt nog niet gesloten was noteerde hij daar 2,30, maar officieel zou hij gelijk moeten staan aan de dollar. Volgens de president heeft men met speculerende manoeuvres de waarde ondergraven, erkende Mejia Victores.

De president wilde niet nader ingaan op verdere economische maatregelen welke hij in petto heeft. Wel liet hij een voorzichtige waarschuwing horen in de richting van de pers. In nieuws en commentaren schuilen elementen welke niet met de waarheid stroken, zo liet hij weten. Zij veroorzaken alarm, brengen onrust en sporen zo aan tot illegale daden. In dit verband verzekerde de generaal dat de noodzakelijke maatregelen worden getroffen om dit te voorkomen.

In ziin radio- boodschap ging de president nader in op de beslissing om de San Carlos universiteit door het leger te laten bezetten. Sinds veertig jaar fungeert deze onderwijsinstelling geheel autonoom. De bezetting volgde op de protestdemonstraties tegen de verhoging van het openbaar vervoerstarief met vijftig procent tot vijftien cent. Deze betogingen werden vooral door studenten gehouden. De onrust deed zich vooral rond dit universiteitscomplex voor. De bezetting was volgens de generaal nodig omdat onder de fictie van autonomie men zich aan de autoriteit van de staat kon onttrekken en men er vrijelijk acties kon beramen en organiseren tegen de staat. Daarbij ging het om daden welke veel schade voor de burgerij met zich mee brachten en waarmee geen enkele legitieme zaak gediend was. Wel werden terreur acties vanuit de universiteit geholpen en ook subversieve daden.

De versie van de generaal week overigens aanzienlijk af van de opvatting van de universiteitsrector Eduardo Meyer Maldonado. Volgens hem is dit een duidelijk voorbeeld van machtsmisbruik waartoe de autoriteiten hun toevlucht nemen, terwijl men weet dat volgens de staatsregeling de autonomie ervan gegarandeerd is. Hij kondigde aan dat hij de zaak zal opnemen met de hoge univesitaire raad.

Volgens de waarnemend chefstaf van het leger, generaal Rodolfo Lobos Zamora, blijven de militairen op het universiteitsterrein zolang dit nodig wordt geacht. Volgens hem was deze universiteit het «centrum van waaruit de orders worden gegeven voor terreur- activiteiten. Ondertussen blijven alle scholen gesloten. En mochten er andere maatregelen nodig zijn om de orde te handhaven, dan zullen die onmiddellijk getroffen worden. Dit sloeg kennelijk op de voorbije actie wegens de tariefsverhoging bij het openbaar vervoer. Bij die ongeregeldheden zijn zeker twee doden en talrijke gewonden gevallen. Ook werden er honderden arrestaties verricht.

Italiaanse minister op bezoek in Argentinië

BUENOS AIRES — De Italiaanse minister van Defensie Giovanni Spadolini brengt een officieel bezoek aan Argentinie. Hij is in het verleden ook minister president geweest en is leider van de Republikeinse partij.

Na acht doden

Pinochet: kan wel eens langer aanblijven

SANTIAGO — De tol van het protest tegen het militaire bewind dat woensdag begon in Chili is opgelopen tot acht doden. Het aantal gewonden beliep in de tientallen. Desondanks liet **president generaal Augusto Pinochet weten dat hij de macht stevig in handen heeft en dat hij vastbesloten is tot 1989 aan de macht te blijven.**

Volgens de gegevens van de politie zijn woensdag een vijftienjarige jongen en een arbeider door schoten om het leven gekomen waarvan men de herkomst niet heeft kunnen vaststellen. Een andere man werd doodgeschoten door de politie bij het plunderen van een broodwinkel. Donderdagavond vielen er nog eens twee doden; een van hen is een achttienjarige jongeman die bij een incident in een arbeidersbuurt werd doodgeschoten. Het andere slachtoffer kwam bi een plundering om. Wat de poliie de meeste zorgen baarde is het grote aantal plunderingen. Zo werd er ook een supermarket geplunderd. In de loop van donderdag trok het leger zich weer terug uit het straatbeeld.

Het bleef ook donderdag onrustig in Santiago. Het leger overviel een universiteitsgebouw en arresteerde zo'n honderd studenten die het gebouw bezet hielden om de vrijlating van hun eerder gevangen genomen medestudenten af te dwingen. Bij rellen in de loop van de dag vielen er gisteren zes gewonden. Tegen onder meer de vakbondsleider Adolfo Seguel en zeventien andere tegenstanders van het bewind werd een aanklacht ingediend wegens hun oproepen tot deelname aan de protestdag.

Met de van hem bekende arrogantie heeft Pinochet laten weten dat hij wel eens aan de macht kan blijven tot tegen de eeuwwisseling. Volgens de huidige plannen duurt zijn presidentschap tot 1998. In dit jaar draagt hij dan de macht over aan een democratisch bewind, maar daarbij wordt wel een speciaal soort democratie aangehouden, zonder lastige linkse klanten. In het licht van de komende twaalfde verjaardag van de omverwerping van het bewind van gekozen president Salvador Allende heeft Pinochet die de leiding van die staatsgreep had, verklaard dat hij de touwjes nog precies in handen heeft en dat hij niet van plan is de macht af te staan voor het eind van dit decennium. Een nieuwe ambtstermijn daarna tot 1997 acht hij zeer wel mogelijk.

Noorwegen maandag naar stembus:

Verkiezing draait om de olie

KOPENHAGEN — Hoe moeten de olie- inkomsten worden besteed en wat gebeurt er met de verzorgingsstaat? Deze kwesties hebben de afgelopen weken centraal gestaan bij de voorbereidingen van de Noorse parlements- verkiezingen. Op maandag 9 september zullen circa 3,1 miljoen kiezers in Noorwegen een niewe volksvertegenwoordiging kiezen. De 155 leden tellende „Storting", het uit een kamer bestaande parlement, wordt om de vier jaar gekozen.

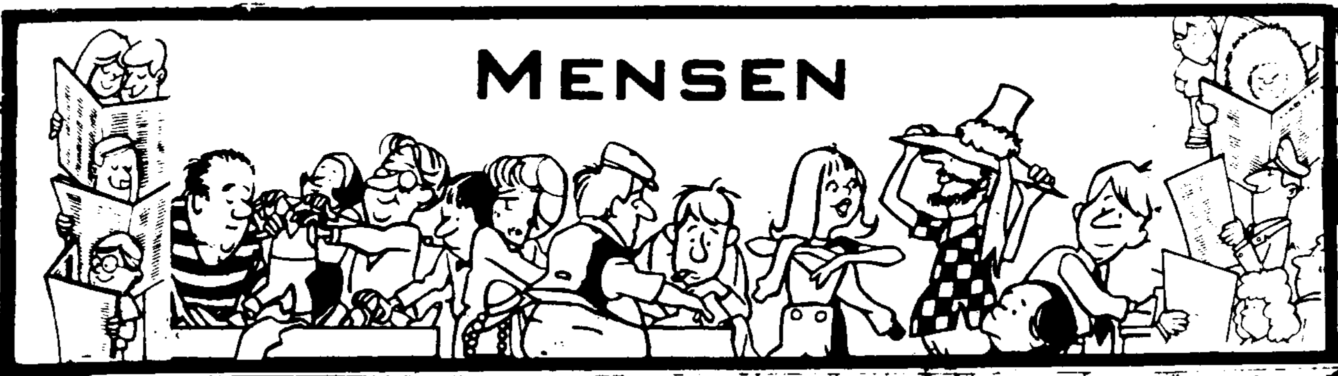
Uit de jongste opiniepeilingen blijkt dat het een nek-aan-nek race zal worden tussen de regerings- coalitie onder leiding van premier Kaare Willoch en de oppositionele Arbeidspartij, die geleid wordt door mevrouw Gro Harlem, Brundtland. Willochs uit drie partijen bestaande coalitie beschikt met 79 zetels over een knappe meerderheid in het huidige parlement. Zijn conservatieve partij („Hoyre") levert daarvan met 53 zetels het leeuwendeel. De andere twee regerings- partijen, de Christelijke volkspartij en de Centrumpartij, zorgen voor respectievelijk 15 en 11 zetels.

Na de parlementsverkiezingen in 1981 vormde de conservatieve partij in eerste instantie een minderheidsregering, maar in 1983 werd Willoch gedwongen een coalitie aan te gaan. Als het aan de drie partijen ligt zal de samenwerking ook na volgende week worden voortgezet. Al in het voorjaar van 1985 werden hierover nadere afspraken gemaakt, ondermeer in de vorm van een lijstverbinding tussen de twee kleinere regerings- partijen. De drie partijen willen de kabinets- politiek van de afgelopen jaren ook na de verkiezingen in grote lijnen voortzetten.

Aanvankelijk leek het erop dat de coalitie een gemakkelijke overwinning tegemoet kon zien, maar volgens de opinie- peilingen hebben de Sociaaldemocraten de laatste weken duidelijk aanhang gewonnen. Politieke waarnemers zijn dan ook verrast door het feit dat Willoch er kennelijk niet in is geslaagd de sterkste economische groei van de afgelopen tien jaar, die goeddeels onder zijn kabinet z'n beslag heeft gekregen, tot zijn voordeel te benutten.

Noorwegen is namelijk door de olie- en gasvondsten voor de kust een van 's werelds rijkste landen en wordt daarom wel „het Koeweit van Europa" genoemd. Door de olie- inkomsten, die circa 20 procent van het bruto nationaal produkt (BNP) beslaan, heeft het land geen buitenlandse schuld en geen tekort op de begroting. Willoch kan erop bogen dat zijn kabinet het inflatie- percentage sinds 1981 heeft teruggebracht van 10 naar 5,5 procent. De werkeloosheid van om en nabij de 2,7 procent, nu al een van de laagste van Europa, daalt nog steeds en de loon- onderhandelingen onder het centrumrechtse kabinet zijn zeer rustig verlopen. Voorts is de levensstandaard van de Noren in de afgelopen vier jaar gestegen, doordat de prijsstijgingen zijn gehalveerd en omdat er matigingen in de inkomstenbelasting zijn doorgevoerd die hebben geleid tot een stijging van de reële inkomens.

De arbeidspartij werd dan ook weinig mogelijkheden geboden om economische alternatieven aan te bieden. Toch heeft dit Gro Harlem Brundtland, die zelf in 1981 gedurende acht maanden premier is geweest voordat ze plaats moest maken voor Willoch, er niet van weerhouden een agressieve verkiezingscampagne te voeren. De sociaaldemocraten, die met 66 leden in de Storting, Noorwegens grootste partij vormen, verwijten het kabinet ongelijkheid in de samenleving te scheppen en de afbraak van de verzorgingsstaat voor te staan. De Noren staan daarom volgens hem aanstaande maandag voor de keuze tussen „een solidaire verzorgingsstaat of een maatschappij van egoisten".

Op Aruba herdacht JUAN EFRAIN CROES het feit dat hij 25 jaar in dienst is bij Spritzer en Fuhrmann. Dit heuglijke feit werd in besloten kring gevierd. **Op de foto**, het moment waarop general manager L. Beaujon, de jubilaris de gebruikelijke enveloppe overhandigt.

*****

ROEMEENSE ARBEIDERS kunnen rekenen op forse loonkortingen als zij de produktiedoelstellingen niet halen en bonussen wanneer zij die overtreffen. Daartoe heeft het uitvoerend comite van de Roemeense communistische partij besloten in een poging de produktie van het land op te voeren. Onder de nieuwe wet kunnen arbeiders in de mijnbouw, olie- industrie en in alle sectoren die voor de export werken de helft van hun loon kwijtraken als zij onder het geplande produktie- niveau blijven. Komen zij erboven dan zit er een gratificatie van tien tot twintig procent in. Het comite zei tot deze maatregel besloten te hebben omdat de produktie- resultaten over de eerste acht maanden van dit jaar zwaar tegenvielen. De wet is van kracht voor de rest van dit jaar. De Roemeense industrie worstelt de laatste jaren met grondstoffen- tekorten, stijgende kosten en slechte kwaliteit van de eind- produkten. Bovendien wordt het land geplaagd door misoogsten met bijbehorende voedsel- tekorten en rantsoenering. Wel slaagde Roemenië erin de afgelopen twee jaar de buitenlandse schuld met een kwart te verminderen.

*****

SAMET ASLAN, de Turk die op 14 mei van dit jaar, de laatste dag van het paus- bezoek aan Nederland met een schietklaar pistool en vervalst paspoort uit de trein werd gehaald zit in Nederland nog steeds in voorarrest in afwachting van een beslissing over het door Turkije gedane verzoek tot uitlevering. Hij zou in Turkije verdacht worden van twee moorden en een poging daartoe. Voor wapen- bezit en vervalsing van reis- documenten werd hij door de Roermondse rechtbank tot drie maanden gevangenisstraf veroordeeld, welke straf hij inmiddels heeft uitgezeten. Vanwege het uitleverings- verzoek werd hij daarna in voorlopige hechtenis genomen.

*****

Twee schilderijen met een geschatte waarde van 11 miljoen gulden zijn begin deze week gestolen uit het beroemde Granet- museum in de Zuid- Franse stad Aix en - Provence. Het gaat om een schilderij van Rembrandt en een doek van een schilder uit de Vlaamse school. Er werd echter niet bevestigd dat de gestolen Rembrandt het beroemde zelfportret van de Nederlandse schilder is. Dit doek is het enige schilderij van Rembrandt dat in de catalogus van het museum voorkomt. De dieven klommen over een muur waarna ze een ruit insloegen om in het museum te komen. De gestolen schilderijen bevonden zich in de vleugel van het museum, dat niet met een alarm- installatie is uitgerust. Het granet- museum geldt als een van de rijkste musea van Frankrijk. Het bezit onder andere meesterwerken uit de Franse school (16e eeuw), de Italiaanse school (16e tot 18e eeuw) en de Vlaamse school (17e en 18e eeuw) met het zelfportret van Rembrandt, een Ruben- schets op hout en portretten van Van Dyck.

*****

Het huis van de Sovjet- dissident ANDREI SACHAROV in zijn ballingsoord Gorki wordt niet meer bewaakt. De woning maakt sinds eind augustus een verlaten indruk. Volgens welingelichte bronnen zijn de gordijnen in de woning dicht en brandt er geen licht meer in het huis van de Nobel- prijswinnaar. Geruchten doen de ronde dat Sacharov en zijn vrouw Jelena Bonner naar een ander huis in Gorki of naar een andere stad overgebracht zijn. In het westen is eind juli een video- film vertoond waarop Sacharov staat bij het verlaten van een kliniek in Gorki. Hij ziet er goed uit en loopt met zijn vrouw naar zijn huis.

*****

Een 36- jarige Nederlander zag het niet meer zitten en liet zich dood en begraven verklaren in San Cristobal. Maar in Italië ontmoette hij de ware liefde met wie hij besloot naar Nederland terug te keren. Eenmaal terug trouwden ze en er begon een nieuw leven voor hem, met een uitkering en een woning. Het oude leven liet hem echter niet los: twee verzekerings-maatschappijen klaagden bij de politie dat hij had geprobeerd twee polissen op zijn leven, elk een kwart miljoen waard, te verzilveren met zijn "begrafenis" in de Dominicaanse republiek. Onlangs stond hij voor de rechtbank en werd hij veroordeeld tot vijftien maanden gevangenisstraf. De "dode" zei dat hij zijn begrafenis alleen maar had geregeld in een neerslachtige bui en om wraak te nemen op zijn moeder. Hij wilde van zijn oude identiteit af en had aan de verzekering totaal niet gedacht. De verzekeringen waren gesloten door een oude vriendin die ook naar de burgerlijke stand en de verzekeraars stapte. Deze verklaarden hem dood en dat is hij officieel nog steeds, daarom kan hij volgens zijn advocate ook niet terecht staan. De verzekeraars betaalden niet. Zij wilden eerst zeker weten dat hij geen zelfmoord had gepleegd. De "herborene" belde hen na een half jaar zelf op. Hij wilde vertellen dat hij nog leefde en hun geld niet meer hoefde. Ze verstonden dat misschien verkeerd en begrepen dat ze contact hadden gekregen met zijn geest die informeerde naar de uitbetaling.

*****

De Arubaanse politicus WATTY VOS is vandaag 30 jaar in dienst van de Overheid. Hij begon als schrijver b bij domein- beheer, waar hij nog steeds werkzaam is als commies eerste klasse. In 1970 behaalde hij zijn practizijns diploma en in de loop der jaren trad hij menige malen op als waarnemend hoofd van Dienst. Vele jaren is hij ook al actief in de politiek waar hij de gemeenschap diende van eilandsraadlid tot vice minister president.

Met name in de Verenigde Staten

AI op de bres voor ter dood veroordeelde minderjarigen

DEN HAAG — In Amerikaanse gevangenissen wachten minstens 33 veroordeelden op de doodstraf wegens misdaden die zij hebben begaan toen zij nog minderjarig waren. Dat heeft de mensenrechten- organisatie Amnesty International gemeld.

Volgens Amnesty is het executeren van personen, die zijn veroordeeld wegens delicten begaan voordat zij de leeftijd van achttien jaar hadden bereikt, in strijd met internationale verdragen.

De aandacht van de organisatie richt zich onder meer op de Amerikaanse staat Texas, die de doodstraf enige tijd geleden opnieuw invoerde en sindsdien steeds vaker ten uitvoer bracht. In een brief aan de gouverneur van Texas noemt Amnesty de doodstraf "geheel misplaatst" voor mensen die minderjarig waren toen zij zich schuldig maakten aan een misdaad. "Hoe afschuwelijk de misdaad ook is geweest, de uitvoering van deze bijzonder wrede straf, die geen enkele mogelijkheid openlaat voor eventuele verbetering of herstel, is tegenstrijdig met de hedendaagse rechtvaardigheids- normen en menselijke behandeling".

Een dringend geval noemt Amnesty de komende executie van de in Texas veroordeelde Charles Rumbaugh. Hij zal op 11 september ter dood worden gebracht door middel van een dodelijke injectie. Rumbaugh werd in 1980 tot de doodstraf veroordeeld wegens moord, begaan tijdens een roofoverval toen hij zeventien jaar oud was. Amnesty heeft de autoriteiten in Texas gevraagd hem clementie te verlenen. Verder vraagt de mensenrechten- organisatie aandacht voor de ter dood veroordeelde Jay Pinkerton. Deze kreeg twintig minuten voor uitvoering van het vonnis tijdelijk uitstel van executie. Op het laatste moment besloot het Amerikaanse hooggerechtshof zijn beroep ontvankelijk te verklaren. Pinkerton had eveneens als minderjarige een moord gepleegd.

Volgens Amnesty heeft de afgelopen twaalf jaar slechts één land (Barbados) aan de Verenigde Naties gerapporteerd dat een veroordeelde is geexecuteerd wegens een misdrijf dat is begaan tijdens minderjarigheid. Er zijn echter ook berichten over dergelijke terechtstellingen in Iran en Pakistan. De organisatie is overigens in alle gevallen tegen de doodstraf en vindt dat doodvonnissen moeten worden omgezet in andere straffen.

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRIKT OOST
7 september 1985 vanaf 08.00 uur t/m 9 september 1985 om 07.00 uur
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 625614/625822.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy- Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero- Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRIKT WEST
6 september 1985 vanaf 18.00 uur t/m 9 september 1985 om 06.00 uur
Dokter Soliana- Tjin, Sentro Mediko Seroe Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 70635 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende arsten: Swart, Roose, mevr. Braakaman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo- Henry, King, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales- Concession en mevr. Pablo)

DERDE DISTIRKT BANDABAO
6 september 1985 vanaf 18.00 uur t/m 9 september 1985 om 06.00 uur.
Dokter Vonhögen, Spreekkamer: Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75761 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Hernandez)

*****

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht hebben zuster Maduro, tel.: 82033 en zuster Hoyer, tel.: 671959.

*****

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrobanda: Curaçao, tel.; 623575; Punda: Wilhelmina, tel.: 612380.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
7 september: E.F. Canister, Schottegatweg Oost 25.
8 september: R.A. de Windt, Uteweg 53.

*****

CULTUREEL CENTRUM CURAÇAO: vanaf heden t/m 14 september tentoonstelling tekeningen van Jean Girigori; openingstijden 09.00-12.00/15.00-17.00 uur.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN: 21.00 uur *Fast Forward* (alle leeft.); 24.00 uur *Prille lusten van een tiener* (18 j.).
CINELANDIA: 19.00 + 21.00 uur *Rush* (18 jr.); 24.00uur *Tick Tick Tick* (18 jr.).

*****

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 12.00-14.00 Take two; 16.30 Cartoons; 16.45 Battle of the planets; 17.15 Dance fever; 17.45 AGHUSA; 18.15 Agedres na plaka chikí; 18.30 Telenovela: «Guadalupe»: 19.15 Informe Deportivo; 19.30 America's Top Ten; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Knight rider; 21.30 Lorne's Greene new wilderness; 22.00 Show di Job; 23.00 Tempo pa Dios; 23.05 Moneyline; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Club PTL; 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Nederland medelanders; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Topiko; 21.30 Estreno (Escape to Athena); 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

*****

INSCHRIJVING: vanaf heden en t/m 10 september gelegenheid om in te schrijven voor het zangfestival «Bos i Kansion» - departement Culturele Zaken, Van Raderstraat 2-20, Scharloo.

VERENIGING DIERENBESCHERMING organiseert een tekenwedstrijd voor alle basisscholen. Thema: «Dieren in huis en in de knoek».
18 september moeten alle tekeningen ingediend zijn.

*****

OPENBARE BILBIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13): openingstijden maandagmiddag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-12.00/14.00-20.00 uur; donderdagmiddag van 14.00-18.00 uur en zaterdagmorgen van 09.00-12.00 uur. De studiezaal is elke dag open vanaf 09.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandagmiddag van 14.00-17.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consiënciesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.
Elke maandag ná 16.00 uur: activiteiten voor kinderen.

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

ST. EILIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: **(bezoekuren)** 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

DR. DAVID R. CAPRILESKLINIEK: **(bezoekuren)** opname afd. Mannen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; opname afd. Vrouwen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; overige afdelingen van 09.00-12.00/14.00-16.00/17.00-19.00 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkerstraat 14, zijweg Breedestraat, Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

CURAÇAO ONDERWATERPARK: duiktrips voor lokale duikers in het weekeinde. Voor informatie tel.: 624242 624705.

CURAÇAO SEAQUARUIUM (Bapor Kibrá): openingstijden maandag t/m zondag van 10.00-22.00 uur

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Namens Antillean News Holding NV:
R.F. Snow
Adjunct: I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Hoofdredactie:
waarnemend voor:
Laureen Ravelli-Schenk
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Ana van Leeuwen, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór drie uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie)
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 2737.
Losse nummers: Papergarden, Food Céntre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel en Papertrip Julianaluchthaven.

SABA:
Vertegenwoordigers/Correspondente:
Linda Bontenbal, Windwardside.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 South Bay- shore Drive 503, Miami Florida 33131.

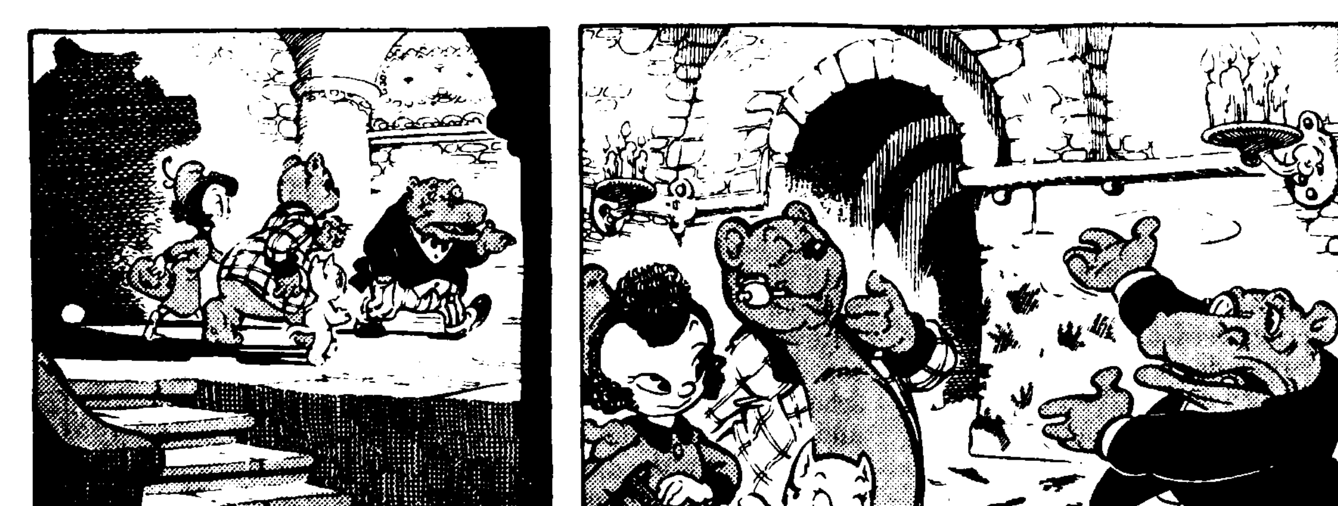
Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Wens-Werkster door Marten Toonder

1826 — Burgemeester Dickerdack stond moeizaam op en wenkte. "Jullie kunnen hier vannacht wel slapen", sprak hij. "Maar stel je er niet teveel van voor; het is hier een grote bende!"

"Dat is toch niet zo erg?" vroeg heer Bommel. "Een bende kan worden opgeruimd, wat jij?"

"Jazeker!" zei de werkster Wijmpje. "Niet alleen de fijne was, maar ook het vuile werk zogezegd!"

"Hm", hernam de heer Dickerdack. "Jullie snappen het niet. De gemeente heeft dit oude buiten gekocht als rusthuis voor overspannen overheidsdienaren. Maar het is een miskoop. Ik rust hier nu twee dagen en het personeel is al weggelopen wegens de vervuiling. Ach, we kunnen het beter openstellen als vermaakcentrum voor het publiek en zelf een ander ontspanningsoord zoeken!"

Hij zuchtte en wees droevig om zich heen. "Kijk toch eens aan!" vervolgde hij. "Wat een troep, niet?"

Nu, dat was waar. De vloer was bedekt met modderige voetstappen en de wanden waren besmeurd door vuile handafdrukken.

"Tjonge", zei heer Bommel hoofdschuddend. "Ik weet niet wie het gedaan heeft, maar het moet een reuze viezerik zijn geweest. Maar wees niet bedrukt, heer Dickerdack, het betekent niets. Ikzelf heb het even erg gehad, maar daar wist Wijmpje wel raad op! Vooruit, goede vrouw, maak het even schoon!"

"Jullie snappen het niet!" herhaalde de burgemeester. "Het is hier in kasteel TROEBELOO niet pluis, dat is de hele kwestie!"

Er was echter niemand die zijn laatste woorden verstond, want de werkster Wijmpje was aan het werk gegaan en waarde nu als een wervelwind in de hal rond.

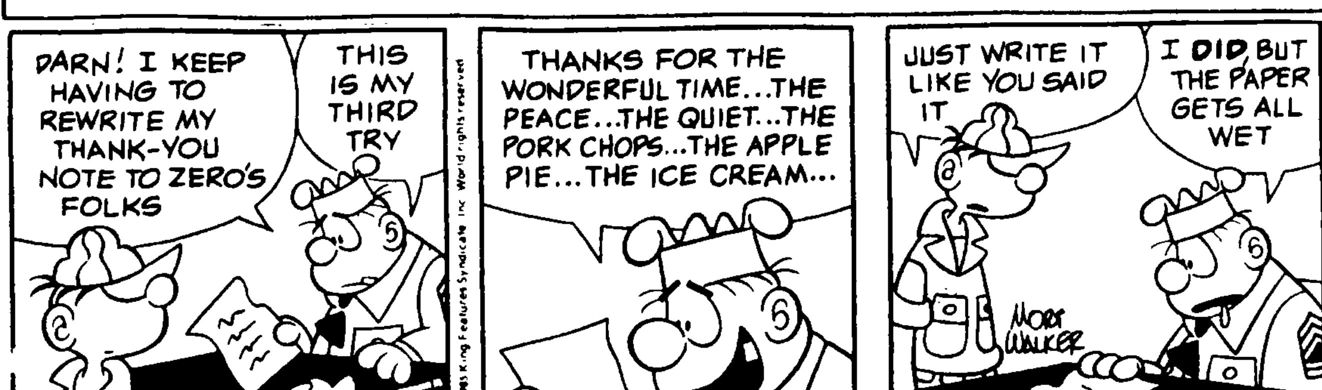
HENRY ® By Dick Hodgins

Jim Henson's™ MUPPETS

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

QUINCY ® By Ted Shearer

Actie bij busbedrijf één van de weinige

Ook vandaag wordt spanning bevolking niet bewaarheid

WILLEMSTAD — **Eenieder die vanmorgen vroeg op de bus wilde stappen om ofwel naar werk ofwel naar school te gaan, werd geconfronteerd met een actie van de buschauffeurs. Dit was vanmorgen één van de acties tegen de tien procent maatregel die door de regering is afgekondigd. Een deel van het personeel van Kodela is later gaan werken, de Horecaf heeft een vergadering gehouden, de SNAV heeft vanmorgen geen benzine afgeleverd bij de verschillende pompstations, terwijl een groep van afgevaardigden van de bij de Boneco aangesloten bedrijven, door straten van Otrabanda naar Fort Amsterdam marcheerde.**

Ondanks de verschillende acties, waarvan die van het ABC- busbedrijf het grootste was doordat een groot deel van de gemeenschap hier de hinder van ondervond, bleef het ook vanmorgen overal vrij rustig. Toch toont het coordinatie- comite zich nog steeds zeer tevreden over de acties en is er nog steeds van overtuigd dat zowel de werknemers, als de niet- werkende bevolking, stakings- bereid zijn en zelfs van tijd tot tijd moeten worden ingetoomd. De SUK heeft vanmorgen wel een communique doen uitgaan waarin, behalve informatie over de "crisis- heffing" ook een oproep wordt gedaan aan de bevolking om de acties van de SUK te steunen.

De eerste shift van het ABC- busbedrijf, zo vernam de Amigoe vanmorgen, heeft niet gewerkt. Dit bracht met zich mee dat een groot aantal scholieren en werknemers die afhankelijk zijn van het busvervoer, te laat of helemaal niet op school of hun werk verschenen. Directeur Henriquez van het busbedrijf verklaarde vanmorgen desgevraagd dat de staking van één shift werknemers het bedrijf zo'n 6000 gulden kost. Hij voegde hieraan toe dat de stakende bus- chauffeurs op hun **salaris gekort zullen worden.** De tweede shift is omstreeks elf uur weer aan het werk gegaan terwijl naar alle waarschijnlijkheid de chauffeurs van de derde shift ook normaal op de bus zullen stappen.

Een deel van het personeel van Kodela kwam vanmorgen bijeen op een informatie- vergadering in het SSK- gebouw. De werkzaamheden bij Kodela ondervonden hier echter totaal geen hinder van en na afloop van de vergadering gingen ook deze werknemers weer aan de slag gegaan. De SNAV zou verder, zo vernam de Amigoe van het coordinatie- comite van de SUK, geen benzine hebben afgeleverd bij de verschillende pompstations welke, door de enorme stormloop op de stations, gisteren al voor een deel uitverkocht waren. In de loop van de dag zal er echter weer benzine geleverd worden, zo vernam de Amigoe.

De Boneco, die vanmorgen een vergadering had met de 92 shopstewards van de verschillende, bij Boneco aangesloten, bedrijven, hield spontaan een protest actie door de straten van Otrabanda naar Fort Amsterdam. Aldaar werd een gesprek aangevraagd met de minister- president die hen echter niet kon ontvangen. De demonstratie verliep overigens in alle rust. Ook de Horecaf belegde vanmorgen een vergadering. Deze bond heeft echter al eerder aangekondigd de acties op zo'n wijze te organiseren dat het toerisme er geen schade van ondervindt.

Voor vanmiddag worden wederom acties aangekondigd waaronder een demonstratie van de CBV in de straten van Punda. Daarnaast worden er nog andere acties georganiseerd, zo werd tegenover de Amigoe verklaard, wat voor soort acties dit zullen zijn, kon echter niet gezegd worden. Feit is dat de acties in de openbare nuts- bedrijven die voor vandaag waren aangekondigd, geen doorgang hebben gevonden. De werknemers aldaar blijken ook niet erg actie- gezind te zijn. Zo bleek onder andere uit een fel communique afkomstig van de dienstgroep van de ABVO binnen de KAE. Daarin werd een oproep gedaan aan de werknemers om het werk niet neer te leggen omdat er anders aan het eind van de maand nog minder salaris wordt uitbetaald.

Onrust onder de bevolking, wat gisteren bleek uit de enorme files bij de benzinestations en de "hamster- actie" voor het geval de winkels sluiten, zal voorlopig echter nog wel blijven bestaan. Zeker daar de vakbonden blijven **aankondigen dat maandag- ochtend alle bonden onder werktijd een algemene ledenvergadering zullen beleggen.** Afhankelijk van de opkomst bij die vergaderingen, kan er dan toch nog een algemene staking ontstaan, alhoewel verschillende bonden zich steeds meer tegen een staking afzetten en verklaren slechts lichte acties te zullen organiseren om zodoende de economie van het eiland niet te schaden. Morgenochtend worden de acties van de afgelopen twee dagen geevalueerd en zal er besproken worden wat er maandag precies gaat gebeuren.

ONGEZOUTEN KRITIEK OP AMBTENARENAPPARAAT

Docent Oscar Castillo:

Democratie in gevaar bij behoud politiek systeem

WILLEMSTAD — Alleen een wijziging van ons politiek systeem, waarna wellicht wel weer capabele mensen hun intrede kunnen doen in de politiek, zal dit land van een ondergang kunnen redden. Een van de belangrijkste stappen om dit te bereiken is het wegwerken van het huidige coalitie- samenwerkings- systeem dat er tot nu toe geleid heeft dat er niets van slagvaardig regeren terecht is gekomen. De huidige situatie vormt een bedreiging voor onze democratie en werkt in alle opzichten verlammend. Aldus deelde Oscar Castillo gisteravond tijdens een redevoering bij de UNA mee.

De docent geschiedenis en staatsinrichting aan het PSC kwam met een eigen alternatief. Middels twee verkiezings- rondes zou de bevolking de winnende partij moeten kiezen: die partij zou dan automatisch in aanmerking moeten komen voor de helft plus twee van het aantal zetels. Dan zal men een volledige meerderheid hebben en dus niet op "compromis- basis" hoeven regeren- "of wat momenteel onterecht- regeren genoemd wordt", aldus luidde de boodschap van deze docent aan het Peter Stuyvesant College. Diverse ervaren niet- politieke insiders noemden het voorstel "vrij attractief", maar erg theoretisch en zeker op korte termijn moeilijk haalbaar.

Ongezouten kritiek, leverde Castillo tijdens zijn redevoering in de aula van de UNA, op het huidige politieke systeem op de Antillen. Hij somde niet alleen een groot aantal negatieve "neveneffecten" op van dit systeem, zoals talrijke vervroegde verkiezingen, het uitblijven van beslissingen en goed uitgewerkte regerings- programma's, evenals dubbele bestuurslagen; ook het misbruik van de politici en opportunisme werden indirect benadrukt. "Alleen als we bereid zijn deze structuur te wijzigen, zal er iets van dit land terecht kunnen komen", zei Castillo, die duidelijk een beroep deed op de aanwezigen middels blanco **stemmen tijdens de komende verkiezingen hun ongenoegen** over de huidige gang van zaken te uiten. "Momenteel is door de noodzakelijke coalitie- vorming sprake niet- efficiënt regeren. Aangezien maar al te vaak verschil van mening bestaat tussen de samenwerkende partijen, blijven beslissingen uit. We kunnen daarom in feite niets eens over slecht regeren praten, maar over een totaal gebrek aan regeren", aldus Castillo, die in dit verband op bijna sarcastische wijze het voorbeeld van de "mitar- mitar" beslissingen noemde.

In zijn reeks argumenten om zo spoedig mogelijk van dit systeem af te stappen, noemde Castillo ook het fenomeen waarbij capabele mensen "geen tijd verliezen" met de politiek. "Hierdoor is ons lot terecht gekomen in de handen van niet- capabele personen", stelde de spreker, die meent dat ook het volk hiervan genoeg zal krijgen. "Men zal wegens de bestaande ontevredenheid niet meer gaan stemmen, hetgeen zich op de democratie zal wreken. Dit zal het begin van het einde van de democratie betekenen", zei de spreker gisteravond tijdens de druk bezochte redevoering.

Aan de hand van diverse voorbeelden, wilde Castillo aantonen dat er op de Antillen —of Curaçao alleen, dat was niet geheel duidelijk— niet geopteerd moet worden voor het Amerikaanse of Britse systeem. Dit laatste systeem, waarbij weliswaar één partij het voor het zeggen heeft, zou kleine partijen direct uitsluiten. Iets, waarvoor we zeker moeten waken, aldus de docent geschiedenis.

In plaats daarvan presenteerde Castillo gisteren zijn eigen alternatief, waarbij de parlementaire grondslag niet opgeheven wordt. Wat wel verandert is de opzet: niet één maar twee verkiezings- rondes, die binnen 1 week gehouden moeten worden en waaruit, zoals in Frankrijk, de winnaar tevoorschijn komt. De partij zal nadien automatisch over de helft plus twee in het parlement beschikken. De rest van de zetels zouden proportioneel verdeeld moeten worden. "Op deze manier zal er wel geregeerd kunnen worden, terwijl het deelname van andere partijen niet uitsluit", lichtte Castillo toe. Bijzondere aandacht besteedde hij aan "controle- mechanismen" omdat "macht nu eenmaal enorme gevaren met zich meebrengt, **maar in dit geval een noodzakelijk kwaad is."** Om de meerderheids- partij te controleren, zouden volgens de spreker vier elementen aanwezig moeten zijn: een door adviseurs versterkte oppositie, een beperkt toetsingsrecht, waarbij wetten door de rechter getoetst en eventueel nietig verklaard kunnen worden, wijziging van de procedure waarbij nu slechts twee- derde van de leden de constitutie kunnen wijzigen en invoering van het "recall" systeem waarbij, indien 25% van het electoraat hiertoe een petitie indient, de regerende partij moet opstappen. "Deze zaken zijn van essentieel belang, omdat alleen zo partijen met dictatoriale neigingen naar huis gestuurd kunnen worden", verklaarde Oscar Castillo gisteravond.

Hij merkte tot slot op, dat het huidige pessimisme in de gemeenschap overigens begrijpelijk is. "We moeten een aantal zaken echter niet uit het oog verliezen. Een daarvan is dat we pas 30 jaar over onze autonomie beschikken en nog in vele opzichten moeten opgroeien. Daarnaast beschikken we over menselijk potentieel. Een combinatie van deze factoren kan, gepaard aan een wijziging van het systeem en een drastische mentaliteits- wijziging van de politici, verandering brengen. Gebeurt er echter niets, dan zal het over 5 tot 10 jaar een bekeken zaak zijn." Castillo sloot zijn redevoering af met de boodschap dat de "silent majority" ook blaam treft. Men heeft zich te lang bij de wantoestanden neergelegd, meent hij. "Te lang hebben we niet de moed kunnen opbrengen onze echte mening te verkondigen. Dit is de rekening die we als gevolg daarvan nu gepresenteerd krijgen."

Promotie

WILLEMSTAD — De overvolle aula van de UNA lag gisteravond herhaalde malen dubbel van het lachen; men kwam zeker toen een "oude rot" in het vak middels een anecdote- met gebruik van naam en toenaam- bepaalde politieke partijen op z'n zachtst gezegd "bekritiseerde". De reden van de bijeenkomst: een lezing over de politiek- het systeem en hoe dat te veranderen. Dit leidde ertoe dat het — weliswaar zeer geringe aantal — politici dat de redevoering in de UNA heeft bijgewoond, verre van gemakkelijk is gemaakt. De ambtenaren en het apparaat waarin men moet functioneren zijn evenmin gespaard gebleven. Fel, zeer fel zelfs, was dan ook de kritiek van zowel de spreker, docent geschiedenis en staats- inrichting bij het PSC Oscar Castillo, als het publiek op het functioneren — of zoals algemeen aanvaard werd — het niet- functioneren van ons politieke systeem en alles wat hiermee gepaard gaat. De huidige politici zouden, zo werd in de nogal verhitte discussie meegedeeld, helemaal moeten verdwijnen en plaats moeten maken voor anderen; dit geldt ook voor het huidige systeem dat zelfs als een gevaar voor de democratie en "kanker" werd gekenmerkt.

Sprekend was het voorbeeld dat Castillo in dit verband noemde om zijn ongenoegen over de huidige gang van zaken te illustreren: de PSC- docent stelde dat hij zich bij het les geven voor de moeilijke opgave geplaatst ziet zijn leerlingen informatie te geven over het bestuursapparaat. "Ik zeg dan altijd dat ambtenaren mensen zijn die een promotie krijgen wanneer hun prestatie het meeste nalaat. In de trend van hoe slechter je werkt hoe groter de kans dat je bevorderd zal worden. Daarentegen krijgen degene die wel echt goed werken van ontevreden collegas een trap na. Voor de leerlingen een zaak dat ze nooit goed zullen begrijpen..."

Symposium over devaluatie

WILLEMSTAD— IOBA Jaycees Curaçao organiseert op 14 en 15 september een symposium in de UNA. Het onderwerp van dit symposium is de devaluatie van de gulden. Als sprekers zijn uitgenodigd Walter Robichek uit de VS, ex- IMF staflid en Elon Beckford, directeur van de Jamaican Citizen bank. Daarnaast participeren lokale banken, de Overheid, vakbond, Centrale Bank, Offshore, Kamer van Koophandel en de Industrie Associatie. Naast de twee buitenlandse sprekers zijn er twee panels, waarin lokale experts zitting hebben. Inschrijving tot deelname aan dit symposium moet geschieden op de UNA en is vanaf zes september mogelijk. De deelname bedragen 100 gulden.

WILLEMSTAD— Een vrouw op de Emmabrug, werd door een vrouw aangesproken die haar verzocht even de baby vast te houden. Op dit verzoek ging de vrouw in, maar wie schetste haar verbazing, toen de moeder de benen nam. De vrouw bleef perplex staan met de baby in haar armen. Later vervoegde zij zich tot de politie, die de identiteit van de moeder van het kind snel wist te achterhalen. De politie trof haar echter niet thuis, maar de grootmoeder die nergens van wist ontfermde zich over de baby.

Shell-bonden nog fel gekant tegen Shell-voorstel

Mr Karel brengt laatste bemiddelings-poging in

WILLEMSTAD — Na gisteren met een delegatie van de Shell- directie gesproken te hebben, zal de directeur van het departement van Arbeid en Sociale Zaken, mr Karel, de Centrale regering en daarna de Shell- vakbonden ASEK en PWFC benaderen. Onderwerp van de besprekingen is de afvloeiingsregeling voor de werknemers, zoals door de Shell aangeboden. Mr Karel bevestigde gisteren in gesprek met de Amigoe dat deze onderhandelingsronde op zeer korte termijn afgerond zal worden.

Hij wilde niet ingaan op de inhoud van het gesprek dat hij gisteren met ondermeer SCNV- directeur Van Mourik Broekman gevoerd heeft. Deze was kort daarvoor bij premier Liberia. Met haar is, zo vernam de Amigoe, gesproken over de voorwaarden voor de overname van de raffinaderij. Is de algemene verwachting dat die onderhandelingen spoedig afgerond zullen worden, dan zou ten aanzien van de impasse over de afvloeiingsregeling, het "sociale pakket" van de Shell, wordt aangenomen dat binnenkort knopen doorgehakt zullen worden, zo verklaarde de heer Karel, die zoals bekend in deze zaak bemiddelt. Karel verklaarde ook gesloten weer dat binnenkort besloten zal moeten worden over de ontslagaanvragen van de Shell. Dit zal, bevestigde hij, plaats vinden nadat hij zowel de regering als de ASEK/PWFC gesproken heeft. De afwezigheid van minister Chance (PDW) van Arbeid en Sociale Zaken blijkt deze ontwikkeling wat te bemoeilijken, vernam de Amigoe uit diverse bronnen. Elko Karel werd benaderd als bemiddelaar op te treden, nadat diverse vergaderingen geen oplossing hebben gebracht over het tussen de Shell en de bonden bestaande meningsverschil. Stelt de Shell dat men met het pakket, waarmee volgens Shell 180 miljoen gulden gemoeid is, een "zeer gunstig plan" heeft gepresenteerd, de bonden en naar de Amigoe vernam ook onafhankelijke deskundigen, denken hier anders over. Deze laatste groep gelooft evenwel niet dat de Shell juridisch of op een andere manier verplicht kan worden zijn pakket aan te passen.

Feit is dat de vereniging van Shell- employees ASEK zich tijdens een deze week gehouden leden- vergadering wederom fel vezet heeft tegen het pakket. Men meent dat de Shell in het huidige pakket veel minder biedt dan dat het anders het geval is. Men meent dat het pakket daarom opnieuw besproken moet worden.

Ten aanzien van de in de Staten aangenomen 15% inleverings- wet, die zoals bekend alleen betrekking heeft op het Shell- personeel, besloot de ASEK- vergadering dat die officieel ingetrokken moet worden. Het gaat hierbij om de wet die "op de valreep" in het parlement aangenomen werd en waarmee ingestemd werd met een van de voormalige Shell- eisen de raffinaderij open te houden.

Uit een ASEK- communique blijkt voorts dat deze bonden weinig goeds over hebben voor de regering aangezien men de ASEK en PWFC, volgens de bonden onterecht, niet betrokken heeft bij de overname- onderhandelingen met Venezuela. Dit, ondanks diverse verzoeken hiertoe van zowel de ASEK als de PWFC.

De ASEK geeft tot slot te kennen zich volledig achter de verenigde vakbonden (SUK) geschaard te hebben en zich solidair te verklaren met de bonden die zich tegen de 10% crisis- heffing verzetten. In het schrijven doet de ASEK een beroep op de leden tijdens op stapel zijnde gesprekken met de SCNV- directie, geen enkel document te tekenen. "Teken niets, zeg niets toe. Benader het bestuur indien u advies nodig hebt," aldus wordt het ASEK- communique besloten.

Geachte Klient, September 1985.

Tot onze spijt hebben wij bemerkt dat er tot nog toe Klienten zijn die, van tijd tot tijd, cheques schrijven, terwijl hun rekening onvoldoende saldo heeft en zonder dat zij tevoren daaromtrent een regeling met ons getroffen hebben.

Wij willen nogmaals onder de aandacht brengen, dat deze handelswijze niet alleen kan leiden tot het sluiten van de desbetreffende rekening bij onze bank, maar DAT DIT OOK KAN BETEKENEN DAT DE REKENINGHOUDER ZICH SCHULDIG MAAKT AAN EEN STRAFBAAR FEIT, DAT STRAFVERVOLGING WEGENS OPLICHTING OF VALSHEID IN GESCHRIFTE TOT GEVOLG KAN HEBBEN.

Wij herhalen, dat wij niet kunnen toestaan dat enkele Klienten schade toebrengen aan al onze andere gewaardeerde Klienten die worden benadeeld, doordat hun cheques, die wel goed zijn, veelal niet worden geaksepteerd. Daarom zullen zij strenge maatregelen nemen in geval van uitgifte van ongedekte cheques.

Wij rekenen op de medewerking van onze Klienten en verblijven zoals steeds gaarne tot Uw dienst,

Hoogachtend,

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.

PUBLIEKE VERKOPING

Op vrijdag 4 oktober 1985, des morgens om 10 uur zal ten kantore en ten overstaan van de ondergetekende notaris, zijn plaatsvervanger of opvolger worden overgegaan tot de publieke verkoping van:

I. Krachtens rechterlijk bevel:
Het recht van erfpacht tot 21 december 2031
op een perceel domeingrond thans nog onbebouwd aan de oostzijde van de Appelsinastraat te Barcelona op Aruba, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Eerste Afdeling Sectie P. Nummer 6, groot 6.21 Are.

II. Krachtens onherroepelijke volmacht:
Het woonhuis Cumana nr. 92
staande op een perceel eigendomsgrond aldaar, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Eerste Afdeling Sectie P. Nummer 347, groot 5.99 Are.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen ten kantore van ondergetekende notaris, alwaar tevens de veilingsvoorwaarden voor een ieder ter inzage liggen. De veilingsvoorwaarden het sub I genoemde betreffende, zijn tevens gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, Zittingsplaats Aruba.

Bieders dienen een onherroepelijke bankgarantie, bankierscheque of letter of credit te overleggen tot het bedrag van hun bod of enige zekerheid te stellen ten genoegen van de verkoper.

mr. E.L. Lacle, notaris.
Zoutmanstraat nr. 6, Oranjestad, Aruba.
Telefoon: 21071, 22611, 23881.
Telex: 5015 Lacle N.A.

SCHEP VOOR DE MISDADIGER DE GELEGENHEID NIET U VERMIJDT DAARDOOR VEEL LEED EN VERDRIET
Stuurgroep Misdaadbestrijden Nederlandse Antillen

PUBLIEKE VERKOPING

Op vrijdag 27 september 1985 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore en ten overstaan van de ondergetekende notaris, zijn plaatsvervanger of opvolger krachtens onherroepelijke volmacht worden overgegaan tot de publieke verkoping van:

I. **Het woonhuis Madiki 85-C**
met het recht van erfpacht tot 7 augustus 2034 op een perceel domeingrond aldaar, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Eerste Afdeling, Sectie M. Nummer 377, groot 5,47 Are.

II. **De woonhuizen Bushiri 2 en 2-A**
met het recht van erfpacht tot 7 december 2033 op een perceel domeingrond aldaar, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Eerste Afdeling, Sectie M. Nummer 632, groot 8.00 Are.

III. **De woonhuizen Bushiri 2-B en 2-C**
[illegible] domeingrond aldaar, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Eerste Afdeling, Sectie M. Nummer 451, groot 5.73 Are.

IV. **Het woonhuis Noord 11**
staande op een perceel eigendomsgrond aldaar, Kadastraal bekend als Eiland Aruba Tweede Afdeling Sectie C. Nummer 98, groot 14.20 Are.

V. **Het woonhuis Santa Cruz 110**
staande op een perceel eigendomsgrond aldaar, als nader omschreven in Rooibrief 1063 van 21 september 1937, groot 3.46 Are.

VI. **Het woonhuis Papilon 23-C**
met het recht van erfpacht op een perceel domeingrond aldaar, als omschreven in meetbrief 180 van 9 augustus 1958, groot 4.00 Are.

Nadere inlichtingen zijn te bevragen ten kantore van ondergetekende notaris, alwaar tevens de veilingsvoorwaarden voor een ieder ter inzage liggen.

Bieders dienen een onherroepelijke bank-garantie, bankierscheque of letter of credit te overleggen tot het bedrag van hun bod of enige zekerheid te stellen ten genoegen van de verkoper.

mr. E.L. Lacle, notaris.
Zoutmanstraat 6, Oranjestad, Aruba.
Telefoon: 21071, 22611, 23881.
Telex: 5015 Lacle N.A.

Partij kleding gestolen

ORANJESTAD — Uit een opslagplaats van een grote kledingzaak in de Nassaustraat namen binnendringers een grote hoeveelheid jeans, sportbroeken, hemden en andere kledingstukken mee.

De 54- jarige bedrijfsleider deed de aangifte en geconstateerd kon worden dat de sloten van de opslagplaats werden opengebroken. Om goed te kunnen zien hadden de bezoekers enige papieren zakken in brand gestoken omdat het in het gebouw pikdonker was. Ook hier is de recherche met het onderzoek bezig.

Uit een woning aan de Jacques Mortostraat werd een handtas gestolen inhoudende vierhonderd gulden, bril en documenten. De bewoners bevonden zich vermoedelijk in een andere kamer van het pand toen de indringer zijn slag sloeg.

Bij aanrijding vier gewonden

PARADERA — Ter hoogte van Paradera Rumshop was er een ernstig verkeers- ongeval, waarbij drie auto's waren betrokken. Het ongeval werd veroorzaakt door het niet voorrang verlenen van een der bestuurders. Vier personen werden gewond naar het hospitaal gebracht, van wie twee werden opgenomen. De materiële schade bedraagt ruim 17.000 gulden.

Op 4 oktober begin jeugdtennis

ORANJESTAD — In het Marlboro Tennispark wordt op 4 oktober om vijf uur, een aanvang gemaakt met het Malta Amstel jeugdtennistoernooi in het enkelspel voor jongens en meisjes.

Er zal gespeeld worden in de categorieën A-, B- en C-klasse en deelgenomen kan worden door jongens en meisjes, die in december 1985 nog geen achttien jaar oud waren. De inschrijf- formulieren zijn verkrijgbaar bij bondstrainer Eddy Ras en in het Marlboro Tennispark. De laatste dag voor inschrijving is 28 september.

De Tennisbond organiseert voor de aanstaande zondag een «tennis try out» voor kinderen tussen zeven en tien jaar oud die nog nooit getennist hebben. Deze try out is van negen tot tien uur in het Marlboro Tennispark.

WASHINGTON — De VS luchtmacht test op 13 september zijn 1e anti-satellietwapen (ASAT) tegen een [illegible] satelliet [illegible] Pest. De SU [illegible] daartegen geprotesteerd en geëist zijn eenzijdig ASAT- moratorium op te heffen.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama en Piet Soda Fountain.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; Van Dorp in Americana; Holiday Inn Drugstore en Van den Berg Giftshop in Dr. Horacio Oduber hospitaal.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-774 en 027-845.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD (I): 20.15 uur *Porky's Revenge* (14 jr.); 24.00 uur *Sex Fantasie* (18 jr.).
(II): 21.15 uur *Porky's Revenge (14 jr.).*
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur Graduación de un delicuente (18 jr.).

* * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Santa Cruz, Paradera, Tanki Leendert Tanki Flip, Noord en Oranjestad: dokter R. Tonk, via Hospitaal / Alarmcentrale, tel.: 24300 / 115.
San Nicolas, Savaneta en Pos Chiquito: dokter M. Cheung, via Centro Clinica San Nicolas / Hospitaal, tel.: 48833/24300.

* * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Oranjestad: Santa Ana, tel.: 28181; San Nicolas: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 / 18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61 / 62.

TENTOONSTELLING (tijdens kantooruren) van kranten - Afd. volwassenen, Openbare Bibliotheek.

FESTIVAL DI MARIACHI: 20.00 uur in Hoffie Seroe Janchi.

SPORT
VOLLEYBALL: 19.45 uur **(dames A-kl.)** Albo vs Caiquetio; 20.45 uur **(heren A-kl.)** CBN vs AVC - Sporthal.

FEDEVETA; 19.45 uur Teachers United vs Bubali Vets - RCA.

ORGANISASHON CABALLISTA ARUBANO (OCA): 19.30 clinics door de heren Jeremilles Reyes en Francisco Marulando - Rancho Don Manolo, Papaya 30.

* * * * *

ORANJESTAD — De Arubaanse architecten Virgilio Kock en Janny Croes (midden) overhandigden gisteren de tekeningen voor de aanleg van Plaza Libertad (achter Cas di Cultura) aan de Venezolaanse architect Ernesto Fuenmayor (rechts). Zoals bekend zal de Venezolaanse regering dit plein aanleggen als geschenk aan het Arubaanse volk in verband met de viering van de status aparte. De overhandiging had plaats in aanwezigheid van Mario Croes en Leo Tromp van de commissie Viering status aparte.

ICAO-deskundigen op Aruba in verband met commuter-mij

ORANJESTAD — Vertegenwoordigers van de ICAO die reeds eerder op Curaçao en Bonaire besprekingen voerden over de commutermaatschappij voor de ABC-eilanden — de Amigoe berichtte daarover woensdag reeds — vertoefden gisteren op Aruba.

Zij spraken met minister van Verkeer en Vervoer ing. Roland Lacle, luchtvaart- adviseur Aruba Tawa Irausquin, het Bestuurscollege en de vakbond van ALM- personeel. De heren zijn doende op verzoek van de regering een rapport te maken over de financiële kant en andere consequenties of de commuter zelfstandig kan gaan draaien. Over drie weken zullen de heren rapport moeten uitbrengen. Onder meer zal hierin vervat moeten zijn of de mogelijkheid bestaat tussen de Benedenwinden diensten te onderhouden als zelfstandige maatschappij. Zoals bekend wordt gesproken ingevolge de Mullet Bay- overeenkomst dat de Antillen van de Vijf de ALM als luchtvaart- maatschappij behouden en Aruba een eigen maatschappij kan oprichten. Wat de commuter my tussen de drie eilanden betreft zou ieder der eilanden voor een derde deel kunnen deelnemen. Ook zoekt de commissie uit of de Twinotters hiervoor de geschikte vliegtuigen zijn.

Bij Bevolking 3.628 uitschrijvingen

ORANJESTAD — Van oktober 1984 tot 31 augustus 1985 hebben 3.628 mensen zich bij de bevolking uit laten schrijven wegens vertrek naar elders.

Dit aantal zal wel aanmerkelijk hoger liggen — gedacht wordt aan zeker 6000 — omdat velen zich nog niet hebben uit laten schrijven en buiten Aruba nog op zoek zijn naar werk of andere vestigingsplaats.

Gisteren werd het kiesregister voor de verkiezingen van november 1985 gesloten. Zoals de Amigoe reeds enige tijd geleden berichtte is de kandidaat- stelling op 4 oktober.

ZATERDAG
DIVERSEN
DAKOTA SHOPPPING PARADISE: 18.00-22.00 uur «Cunucu Fiesta» - Cunucu Plaza.

PROMENADE SAN NICOLAS: 03.00-19.00 uur «Mercado Sabatino».

SPORT
VOETBAL
15.45 uur **(eerste divissie):** Arikok vs Britiannia - Wilhelminastadion.
(2de divisie): Arsenal vs Riverplate - NSC-terrein.
(3de divisie): Brazil' Jrs. vs Universal II - Brazil Jrs.; Union SC vs Jara - Union SC; SLD II vs RCS - SLD; Arsenal II vs JSN - Arsenal.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MOKO ZOO RANCH: hele week geopend **(maandag t/m zondag)** van 10.00-18.00 uur.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t / m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Kerkstraat 17C, tel.: 23145): open maandag t / m vrijdag van 07.30-12.00 / 13.30-17.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219 / 225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetío, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK **(openingstijden)**
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t / m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, dinsdag en vrijdag van 09.30-12.00/13.30-17.30 uur; woensdag- en donderdagochtend gesloten, in de middaguren geopend; woensdagmiddag geopend tot 19.00 uur.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA **(openingstijden):** dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t / o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * *

TELEARUBA

VRIJDAG: 12.00-14.00 Take two; 18.00 Johan and Peewit (The ring of Castellac); 18.30 Israel presents; 18.45 Telenovela: «Gabriel y Gabriela»; 19.30 Cocktail musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 Wrestling; 22.30 International news CNN; 23.00 Moneyline; 23.30 Sports tonight; 24.00 sluiting.

ZATERDAG: 18.00 National geographic (This is Britain heritage of the sea); 19.00 Programa di Gobierno Central (min. ing. R.H. Lacle); 19.30 Knight rider (The Topaz connection); 20.30 America's Top Ten; 21.00 Estreno (Before and after); 22.30 International news CNN; 23.00 Sluiting.

Nieuwe activiteiten bij YMCA: Dakota SN

SAN NICOLAS — De YMCA is deze week begonnen met een serie nieuwe activiteiten die dagelijks, zowel in San Nicolas als Dakota, worden gehouden. Deze activiteiten bestaan uit onder **andere: tekenlessen, volleyball, softball, tafeltennis, basketball** en rolschaatsen voor de jeugd; voor volwassenen: kookcursussen, naaicursus, handenarbeid en cursussen voor het maken van taart en snacks. Informatie over de dagen en tijden waarop bovengenoemde activiteiten worden gehouden, zijn verkrijgbaar bij de YMCA (tel.: 45303 of 45746).

OCA-instructie

ORANJESTAD — De paardensport- vereniging «Organisashon Caballista Arubana» (OCA) organiseert voor leden en niet- leden een cursus die onder leiding staat van de twee Colombiaanse deskundigen Jeremilles Reyes en Francisco Marulando. De cursus alsmede de vertoning van een video over paarden- wedstrijden, is vanavond om half acht in Rancho Don Manolo van Richard (Chino) Sanchez, te Papaya 30, Paradera.

Zondag gaat Rotary- project officieel open

Centro Kibrahacha: recreatie- en ontmoetingsplaats van bejaarden

PIEDRA PLAT — Een initiatief- project van de Aruba Rotaryclub, het «Centro Kibrahacha», zal zondagmorgen elf uur officieel geopend worden. Maadag verwacht het centrum voor bejaarden zijn eerste groep. Maatschappelijk werkster Zoila Pieters en assistente Bertha Yag Ngie hebben de coördinatie van het centrum onder zich. Met de medewerking van verschillende instanties, inwoners en vri willigers(sters) hopen ze ouderen een verantwoordelijke, reacreatieve oude dag te kunnen bezorgen.

Voorzitter van de stichting Nos Grandinan, Erik d'Arnault, vertelde over het ontstaan van het Kibra Hacha- centrum, tijdens een gistermiddag ter plaatse gehouden persconferentie. Het geheel is een project en initiatief van de Aruba Rotaryclub, die met het jaarlijkse Rotaryfeest in het Wilhelminapark hiervoor de benodigde leden bijeen kreeg dankzij de spontane steun van de bevolking. Na onderhandelingen met de overheid, die belangstelling voor dit bejaarden- recreatie- project toonde, werd de Kibrahachaschool, waarvan het gebouw niet meer gebruikt werd, ter beschikking van de stichting gesteld. Voorts wordt een subsidiesalaris betaald voor een sociale werkster alsmede een financiële bijdrage gegeven voor de bejaarden die niet financieel-daadkrachtig zijn. De beschikking heeft men nu over een opgeknapt en aangepast gebouw, verdeeld in recreatiezalen, gymnastiekzaal met podium, kleedkamer, keuken enz. Het voornaamste doel van het stichtingsbestuur is om het gebouw van «Centro Kibrahacha» in goede staat te houden, zodat de ouderen die dit centrum bezoeken een geschikte omgeving krijgen voor positieve- en recreatieve doeleinden. Voorts zal het centrum voorzien zijn van een kleine bibliotheek. Naar gelang de belangstelling van de bezoekers zullen programma's en activiteiten georganiseerd worden. In het begin zullen de ouderen zich bezig houden met handenarbeid, zoals het vlechten van hoeden, tuinieren, planten, kaarten en dominoën, bingo enz. waarbij een keuken met versnaperingen niet ontbreekt.

De openingstijd van het centrum is voorlopig van acht tot twaalf uur 's morgens. Er zijn nu reeds tweehonderd ingeschrevenen alsmede een wachtlijst met veel namen. Hierbij moet niet vergeten worden dat bijna tien procent van de bevolking ouder is dan zestig jaar, hetgeen op ongeveer zesduizend mensen neer komt. Wat het transport betreft liet drs. Rolly Sint Jago horen dat verwacht wordt dat familieleden en / of vrijwilligers(sters) deze personen naar het centrum zullen brengen en halen. Net als in de tijd dat kinderen van school gehaald en gebracht worden. Afhankelijk van de ontwikkelingen en omstandigheden wordt verwacht dat er in de toekomst ook andere vervoers- mogelijkheden zullen komen.

Drs. Rolly Sint Jago wees erop dat het Centro Kibrahacha niet gezien moet worden als een tehuis voor bejaarden of een verpleegtehuiis of een St. Michael-paviljoen, maar als een centrum voor ouderen die zich eenzaam of verlaten voelen, personen die nog in staat zijn handenarbeid / werken en dergelijke te verrichten maar de kans daartoe niet hebben. Centro Kibrahacha moet gezien worden als een recreatie / ontmoetingsplaats voor ouderen, die zich in hun eigen kring en met mensen van eigen generatie nog kunnen inzetten voor deze gemeenschap.

Pontilius: doel is dialoog van alle sociale partners

Vakbonden en bedrijfsleven praten vandaag met de raad

ORANJESTAD — De voorzitter van de huishoudelijke commissie van de Eilandsraad, Caspar Boekhoudt, heeft de gezamenlijke vakbonden voor een gesprek uitgenodigd dat vanmorgen zou plaats vinden. Het wordt dan een informeel gesprek in de huishoudelijke vergadering met de leden van de Eilandsraad. Zoals bekend hadden de vakbonden om een dergelijk gesprek verzocht. Ook het bestuur van de Kamer van Koophandel en ATIA, die in een telex- -boodschap het Bestuurscollege nogal stevig terecht wezen omdat totaal geen overleg plaatsvond over de te nemen maatregelen, zijn vanmorgen — na het gesprek met de vakbonden — voor een onderhoud uitgenodigd.

In Telenoticias stelde de voorzitter van de gezamenlijke vakbonden, Anselmo Pontilius, dat de vakbonden het BC hebben laten weten dat zij een dialoog met alle sociale partners op Aruba op gang willen brengen, alternatieven willen aandragen en samen een oplossing willen zoeken. Het is wel duidelijk, aldus Anselmo Pontilius, dat hiermee geen tijd verloren kan gaan, want de uitgaven van de overheid zijn het dubbele van zijn inkomsten. De toestand is ernstiger dan velen denken, wat op de bevolking beroerde socio- en psychologische effecten heeft.

Op de vraag of de vakbonden tot actie overgaan, antwoordde Pontilius dat uiteindelijk de leden dit zullen moeten beslissen. Aanstaande maandag houdt de FTA een algemene leden- vergadering om de leden in te lichten en te besluiten wat er moet gebeuren en het bestuur hiervoor een mandaat te geven. De heer Pontilius verklaarde geen contact te hebben met de vakbonden op Curaçao omdat dit telefonisch nog al moeilijk is. Hij sprak wel de hoop uit dat de Centrale regering op Curaçao met de vakbonden aan tafel zal gaan zitten om de toestand als volwassen mensen te klaren.

Bij keuring geen wijn met giftig zout-middel aangetroffen

ORANJESTAD — Van het hoofd van Gezondheidsdienst Aruba, dokter J.J.W.H. Janssen, wordt vernomen dat in aansluiting met het ministerie van Volksgezondheid in Nederland de Arubaanse Gezondheidsdienst de geïmporteerde wijnen op Aruba heeft gecontroleerd in verband met de wijnschandalen in Oostenrijk en West-Duitsland. Hierbij zouden ruim duizend wijnsoorten zijn aangelengd met de giftige zoetstof Di- aethyleenglycol.

Tot nog toe — aldus dokter Janssen — zijn geen van de op de zwarte lijst vermelde wijnmerken op Aruba ingevoerd, deels het gevolg van het feit, dat nauwelijks wijnen uit dit deel van Europa hier worden geïmporteerd. Mocht, door individuele import, twijfel bestaan over wijnen uit Oostenrijk en het zuidelijk deel van West- Duitsland, dan kan men contact opnemen met de afdeling Warenkeuring van de Gezondheidsdienst. De zogenaamde zwarte lijst van vergiftigde wijnmerken wordt nog regelmatig aangevuld. De Warenkeurings- dienst op Aruba blijft zijn controle uitvoeren.

ORANJESTAD — Bij de recherche werd door een slagerij aangifte gedaan van vermoedelijke fraude met gewicht van vlees. Het vermoeden bestaat dat reeds geruime tijd vlees geleverd wordt waarbij meer gewicht in rekening wordt gebracht dan wordt geleverd. Het zou hier om een behoorlijk bedrag gaan dat daardoor extra betaald werd. In verband met het onderzoek heeft de recherche een vleeshandelaar aangehouden. Het onderzoek is in volle gang.

Judoles voor jeugd in Piedra-plat- centrum

PIEDRA PLAT — Naast de bestaande activiteiten in het jeugdcentrum te Piedra Plat is sinds kort geleden het Piedra Plat Judo Centre opgericht. Behalve gymnastiek voor volwassenen en gewichtheffen zullen er nu ook judolessen gegeven worden — in het bijzonder aan de jeugd — door instructeur Junior Gabriela. Deze lessen zijn dinsdag- en donderdagmiddag van drie tot vijf uur. De inschrijving kan geschieden bij Gabriela zelf (Paradera 80-C, tel.: 27926) of in het jeugdcentrum (tel.: 28575), waar ook nadere informatie te verkrijgen is.

Wat betreft de andere activiteiten is er op dinsdag en donderdag van half zes tot zeven uur 's avonds, ook nog gymnastiek voor volwassenen, waarvoor men zich nog kan opgeven in het jeugdcentrum. Ook de gewichtheffers kunnen er terecht, na overleg met de leiding van het jeugdcentrum.

Culturale avond in Bibliotheek

Rijke geschiedenis op vlotte wijze getoond

ORANJESTAD — In het kader van de culturele activiteiten- maand gedurende september, organiseerde de Biblioteca Publico Aruba donderdagavond een avond waarin de cultuur van Aruba in verleden en heden op diverse terreinen aan de orde kwam.

Ito Tromp presenteerde op de hem eigen ontspannende en humoristische wijze een door de Bibliotheek- medewerkers Dess Croes en Ido Yanez opgezet programma, waarin de beeldende kunst van ons eiland, dans en muziek, literatuur en dagelijks leven, zang en andere zaken belicht werden. Gedurende een korte behandeling van Aruba's schilderkunst kondigde Ido Yanez de tentoonstelling van eigentijdse Arubaanse kunstenaars aan, die op maandag 16 september aanstaande geopend zal worden.

De muziek was vertegenwoordigd door Johnny Scharbaay, die enkele stukken op de piano speelde, onder andere van Padu Lampe, aan wie deze culturele maand is opgedragen. Het ensemble Tipico Arubano zorgde voor een aantal voorbeelden van de traditionele muziek. Maybeline Arends- Croes gaf een overzicht van de geschiedenis van het gezongen lied, waarbij zij diverse thema's, vormen en gelegenheden behandelde en met voorbeelden illustreerde. Joyce Pereira en Fransisco Celaire gaven samen een overzicht van de ontwikkeling van de literatuur, die van de orale fase via vier talen uitmondt in de hedendaagse veelvormigheid van de Papiaments- talige poëzie, proza en toneel- literatuur, die sterk gericht is op de eigen maatschappelijke realiteit.

Tussen de verschillende onderdelen door gaf presentator Ito Tromp een aantal citaten uit oude kranten om daarmee het verleden van weer een andere krant te belichten, onder andere uit El Despertador van 1934. Shon Do Ridderstaat gaf een met een oude film geïllustreerde herleving van het traditionele leven van alle dag, zo'n halve eeuw geleden. De cultuur van Aruba heeft voor wie dat wil zien een rijke geschiedenis. Van rotstekeningen door de indianen en oude oogstliederen, via folkloristische dansen tot de eigentijdse break dance toe. Het hoort allemaal tot onze culturele verworvenheid. "En wat gaan we daar in de toekomst mee doen?" vroeg Ido Yanez zich tenslotte af.

Voor deze geanimeerde avond was er door de organisatoren veel werk verzet, maar ze werd helaas door weinig belangstellenden bezocht. De middag met Padu Lampe, die aan dit avondprogramma voorafging, werd gelukkig wel door zo'n honderdvijftig kinderen bijgewoond. Volgende week donderdag wordt het volgende programma- onderdeel van de maand georganiseerd: voor de kinderen 's middags om drie uur en voor volwassenen 's avonds om half acht, beide programma- onderdelen betreffen toneel.

Niet gelukkig met gevolgde procedure

NAPB: voldaan over benoeming Peterson

ORANJESTAD — De Nederlands Antilliaanse Politie Bond- afdeling Aruba (NAPB) is ingenomen met de benoeming van inspecteur Roland Peterson tot commissaris van politie van het land Aruba, omdat Peterson uit het eigen korps komt en volgens de ranglijst de persoon is die in aanmerking komt voor de functie van commissaris.

Echter is de NAPB het niet mee eens met de gevolgde procedure in deze, in die zin dat de NAPB buiten deze procedure gelaten werd. De NAPB heeft wel enige twijfel of er een procedure heeft plaatsgevonden.

NAPB- vice-voorzitter, mr. René Sommer, verklaarde dat deze week een vergadering plaats had met gedeputeerde Nelson Oduber over de kwestie van de politie- agenten die om overplaatsing vroegen maar tot nu toe het desbetreffend besluit niet ontvangen hebben. Tevens over de bereidheid van de Arubaanse overheid deze agenten in dienst te nemen indien zij hun verzoek tot overplaatsing in heroverweging nemen. De heer Sommer ging niet in op het verloop van de vergadering met de gedeputeerde. Wel stelde hij dat het NAPB- bestuur er niet op uit is om welke agent ook die om overplaatsing vroeg te beïnvloeden, maar dat iedereen vrij is zijn eerder genomen beslissing voor overplaatsing te handhaven of te veranderen.

Volgens Sommer heeft het een paar maanden geleden getekende protocol tussen de NAPB en de twee overheden, waarin garantie- punten zijn opgenomen, voor terugkeer van de nodige rust in het korps gezorgd. Momenteel wordt door partijen nog gepraat over protocol- punt 8, dat te maken heeft met salarissen. Iets concreets is hieruit nog niet gerold.

Bij opening wielercrossterrein wedstrijd tegen Curaçao

SAVANETA — Zaterdagmorgen wordt te Savaneta, naast het Jara- veld, een nieuwe wieler cross park geopend, ditmaal van de Rough Riders Crossing Team.

De opening is om negen uur met een defilé vanaf het Savaneta pompstation naar het park, waar het lint zal worden doorgeknipt en toespraken zullen worden gehouden. Om tien uur beginnen de wedstrijden, waaraan deelnemen: Young Warriors, Skymasters, Street Wise, Rough Riders (allemaal uit Aruba), Dynamite Racing Team en Hole Shot Racing Team (beiden uit Curaçao). De wedstrijden worden op zondagmorgen negen uur voortgezet en om half zes besloten met de prijsuitreiking.

Autowassen en dominowedstrijd

NOORD — Zondag organiseren de heren- en dames- volleyballploegen van Centro di Barrio Noord een carwash, gecombineerd met domino- wedstrijden. De spelers en speelsters nemen om negen uur al de poetslap ter hand, terwijl om tien uur een aanvang zal worden gemaakt met de domino- wedstrijden.

ORANJESTAD — Gedeputeerde Frank Croes (midden op foto) heeft in het Vakopleidingscentrum aan de Eagle de certificaten uitgereikt aan degenen die met succes de cursussen timmeren en metselen gevolgd hebben. De geslaagden voor metselen zijn: Bernadino Farro, Herman Kelly, Enrique Kock, Joseph Luydens, Aquino Maduro, Daniel Semeleer, Lucas Semeleer, Maiquino Semeleer en Francisco Thomas. Voor timmeren slaagden: Francis Bermudez, Valerio Dirksz, Bernadino Farro, Enrique Kock, Gregorio Rasmijn, Soilo Sanchez, Franklin Statia en Mariano Thiel.

Bij Pova-sport-titels voor Caribe en La Fama

ORANJESTAD — In de sport- toernooien van de Pova, is Caribe kampioen geworden bij biljarten en bij junioren- volleyball, terwijl La Fama beslag legde op de kampioens- titel veteranen volleyball.

De politie- vereniging is bezig sport- toernooien te organiseren om fondsen te krijgen ter bijwoning van de festiviteiten ter gelegenheid van het 36- jarig bestaan van het politiekorps dat dit jaar op Sint Maarten gevierd zal worden.

Caribe legde beslag op de biljart- titel door in de finale met 3-1 te winnen van Taxi Drivers. De volleyball- titel voor de Caribe- junioren werd een feit na een 15-13, 15-12 finale- zege op Tivoli, terwijl La Fama veteranen kampioen werd door een 2-1 volleyball- zege op Rapid.

Maandagavond beginnen de basketball- en domino- wedstrijden in de Povaclub. De eerste basketball- wedstrijd is om kwart over zeven tussen Pova en Caribe, waarna de tweede wedstrijd volgt tussen Plymouth en RCA. Bij domino zijn de wedstrijden: Pova - Mansur Trading en Taxi Drivers - Primavera.

OCA- paso fino uitslag

NOORD — In Rancho El Paso organiseerde de paardensportvereniging «Organizacion Caballista Arubano» (OCA) wederom zeer geslaagde paso fino- wedstrijden. Tijdens de wedstrijden werd bekendgemaakt dat op 1 december het grote kampioenschap zal zijn.

Hieronder de uitslagen in de verschillende categorieën, waarbij achter de naam van het paard de namen van ruiter en eigenaar tussen haakjes staan.

in de categorie gecastreerde paarden
1. Comanche (Manolo Claro, Ruru Boye), 2. Pitufo (Fedor van Loon, Richard Sanchez), 3. Brownie (Yenco Lopez, Melisa Chemaly).

merries 2-5 jaar
1. Guadalajara (Mito Kock, Herbert Merryweather), 2. Cleopatra (Yenco Lopez, Inversiones Arma), 3. Pinta de Oro (Glen Lacle, Jeanine Nicolaas).

merries boven 5 jaar
1. Capuchina (Glen Lacle, Ronny de Cuba), 2. Mayari II (Ronchi de Cuba, Ronny de Cuba), 3. Jacqueline (Alvaro Claro, Donny Arends).

veulens 2-5 jaar)
1. Gavilan II (Glen Lacle, Estaban Farro), 2. Grammy (Manolo Claro, Ruru Boye).

5 jaar of ouder
1. Bucanero (Mito Kock, Hubert Croes), 1. Macambuchi (Toni Henriquez, Vera Dirksz), 3. Asombro (Yenco Lopez, Michelle Chemaly).

In vier districten

PEA start met 4 cursussen

ORANJESTAD — Het «Projekto Edukashon pa Adultos» (PEA) organiseert deze maand cursussen in vier verschillende districten. Alle cursussen beginnen om half acht en duren tot negen uur 's avonds.

Op maandag 9 september begint in de St. Antoniusschool te Santa Cruz de cursus «Nutrishon», op dinsdag 10 september in Centro di Barrio Noord de cursus «Horticultura», op donderdag 12 september de cursus «Economia di Cas» in de St. Martinusschool te Paradera en op 12 september in de Heilig Hartschool te Savaneta de cursus «Conoce bo Auto». Om een cursus te laten aanvangen, moeten er minstens tien deelnemers zijn. Nadere gegevens over bovengenoemde cursussen zijn verkrijgbaar bij het PEA (tel.: 31898).

Auto-rally

ORANJESTAD — Aanstaande zondag organiseert de Eagleclub een car- rally die uitgezet wordt door Sjonnoo Maduro en Fred Meenhorst. Er zal in de A-, B-, en C-klasse worden gereden. De C-klasse is speciaal voor beginners. Vanaf 28 augustus kon reeds ingeschreven worden bij de Eagleclub. De start is zondag twaalf uur bij de Eagleclub.

Min. Lacle: gedeputeerde enige ideeën aan de hand gedaan

Land wacht op eilanden voor overdracht van tv

ORANJESTAD — De minister van Verkeer en Vervoer, ing. Roland Lacle, wacht op de eilands- besturen om TeleCuraçao en TeleAruba aan de eilandgebieden te kunnen overdragen. Op het moment dat zij klaar zijn met de vraag met welk systeem de tv gaat werken, kan de overdracht van de ATM plaats vinden aan de maatschappij die de tv gaat runnen.

Minister ing. Roland Lacle heeft aan enige gedeputeerden in zijn partij bepaalde ideeën aan de hand gedaan, waarvan de hoofdgedachte is dat er een vennootschap komt waarin de overheid één derde van de aandelen zal hebben. Het blijft open aan wie de overige twee derden toekomt, waarbij gedacht wordt aan particulieren. Met nadruk stelde de bewindsman dat het hier maar een werkstuk betreft om te kunnen denken om beslissingen te nemen. Zo kan een vennootschap eigenaar van gebouwen en equipment worden, terwijl een andere vennootschap of organisatie de uitzendingen kan verzorgen, dus het tv- station beheren.

De bewindsman was van mening dat bij TeleAruba geen mensen het werk zullen verliezen met een andere opzet, doch eerder zal er als met twee nv's wordt gewerkt meer werkgelegenheid gaan komen. Of er in de staf van TeleAruba veranderingen zullen komen, dat zal de nieuwe nv moeten beslissen. Wat de kabel-tv betreft heeft TeleAruba nog geen vergunning voor de blackbox. Wel zijn de statuten van Home and Tv Service in studie. De bewindsman geeft er echter de voorkeur aan nog geen beslissing te nemen zolang niet bekend is hoe de toekomstige structuur van TeleAruba gaat worden.

ORANJESTAD — De Arubaanse Voorlichtings Dienst zond aan de media een MEP- foto, waarop gedeputeerde Nelson Oduber (rechts) namens zijn partij een plakkaat overhandigt aan Rock Angela vanwege het feit dat Aruba Video Centre Arubaans baseball- kampioen werd. Midden op de foto: de voorzitter van Aruba Video Centre, Sixto Vrolijk.

ORANJESTAD — Op Aruba verblijft momenteel Moriz Eiris (midden), chef- protocol bij het Venezolaanse ministerie van Buitenlandse Zaken. Zijn bezoek houdt verband met een inventarisatie van de Arubaanse behoeften op protocolair terrein in verband met de status aparte- festiviteiten op 6 januari, waarvoor vele prominenten van buiten zijn uitgenodigd. Het Venezolaanse ministerie is bereid te helpen met korte protocol- cursussen voor mensen op Aruba. De heer Eiris werd bij aankomst in de VIP- room ontvangen door de gedeputeerden Grace Bareño en Nelson Oduber.

Cay Marquez: graag 2e wnd gezaghebber

ORANJESTAD — De heer Cay Marquez heeft reeds enige tijd geleden verzocht een tweede waarnemend gezaghebber te benoemen, omdat hij, nu Aruba zijn nieuwe staatkundige toekomst ingaat zich nog meer aan de politiek wil wijden.

De heer Marquez is van mening dat daarbij de functie van waarnemend gezaghebber niet samengaat. De heer Marquez zou reeds een brief klaar hebben om aan de regering zijn standpunt in dezen uiteen te zetten. Het is geen ontslagvraag als waarnemend gezaghebber maar wel een uiteenzetting waarom het goed is een eerste waarnemer te benoemen.

Hij is bereid als tweede waarnemer te blijven fungeren. Zoals bekend wordt oud-waarnemend gezaghebber Frans Wernet gezien als waarnemend gezaghebber voor de laatste maanden van dit jaar.

Management- contract Divi met Sea Aquarium

ORANJESTAD — Binnenkort zullen de Divi Hotels hun werkterrein uitbreiden naar Curaçao. Vice- president Roger Coster bevestigde dat een «management agreement» werd gesloten met het Seaquarium op Curaçao.

Plannen bestaan bij Divi Hotels om binnen korte tijd een «lowrise» hotel rond het Seaquarium te bouwen. Deze plannen zijn nog in een beginstadium zodat ook nog niet gezegd kan worden hoeveel kamers dit hotel zal krijgen.

De heer Coster liet nog horen dat dankzij de financiële steun van Banco di Caribe en de Participatie Maatschappij aan het Seaquarium hij verwacht dat het geheel zeker een succes zal hebben, waarbij Divi Hotels ook vertrouwen toont in het toerisme op Curaçao.

Hierdoor zal Divi Hotels nu vestigingen hebben op de ABC-eilanden, alsmede in andere gebieden in het Caribisch gebied.

LISSABON — Angola heeft een Franse AFP- journalist uitgewezen die had gesproken over een «gemilitariseerd» Luanda. Dit noemde men kwaadwillig. Hij vertrok de Niet gebonden ministers-conferentie.

*****

EHBO-cursus begint maandag 9 september

ORANJESTAD — Het Rode Kruis Aruba heeft besloten de aanvang van de EHBO- lessen te verschuiven naar maandag 9 september. Er bestaat nog gelegenheid in te schrijven bij de heer Baiz (tel.: 22015) of bij het Rode Kruis- gebouw te Dakota op vrijdagavond vanaf half acht. Het theorie- gedeelte van de lessen zal gegeven worden door de artsen Edwin de Cuba en John Croes en het praktisch gedeelte door de heer Jacinto Pablo. De lessen worden twee keer per week, van acht tot tien uur 's avonds, in het Rode Kruisgebouw te Dakota gegeven.

Bilderbeeks: 65,77 procent bij bridgen

ORANJESTAD — Het echtpaar Bilderbeek boekte het beste resultaat op de laatstgehouden bridgeavond met de hoge score van 65.77%.

Het individuele klassement van deze competitie- ronde (5 wedstrijden) is gewonnen door Bob Lopez Henriquez. Boven de 50% scoorden voorts de paren: Hans Vocks / Bob Lopez Henriquez (61.01), Leo van Veen / Frank Conway (60.71), Jan en Jet Breukelman (52.68) en Hans Somers / Roy Alderliste (50.30).

Het bestuur van bridgeclub Aruba Ariba is al weer doende met de organisatie van de Arubaanse kampioenschappen voor viertallen, welke in oktober/november gehouden zullen worden. De twee beste teams uit dit toernooi zullen vervolgens uitkomen tegen de Curaçaose afvaardiging. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij André Dekker (tel.: 24119).

KvK: we willen dialoog, geen polarisatie

ORANJESTAD — "Wij zijn niet geïnteresseerd in polarisatie. Wij willen aan tafel met het Bestuurscollege om te praten", aldus reageerde de voorzitter van de Kamer van Koophandel, Milton Ponson, vanmorgen op een reactie van gedeputeerde Bareño dat in tegenstelling tot de verklaring van de handel gedeputeerde van Financiën Henriquez nimmer toegezegd zou hebben een gesprek met de handel te hebben over de te nemen maatregelen. "Wij hebben de datum dat gedeputeerde Henriquez met ons een afspraak maakte", aldus de Kamer- voorzitter, "doch twee uur te voren zegde hij de afspraak af. Gedeputeerde Henriquez liet ons toen weten dat hij een nieuwe afspraak zou maken. Tot op vandaag wachten we daar nog op. Wij zullen in ieder geval vanmorgen tijdens het gesprek met BC deze kleine zaken uitpraten opdat we aan de slag kunnen in het belang van Aruba", aldus de Kamer- voorzitter Ponson.

In een speciaal programma voor TeleAruba zal gedeputeerde Nelson Oduber vanavond van half negen tot negen uur een uiteenzetting geven over de te nemen maatregelen door de overheid.

Goede smaak

ORANJESTAD — Niet minder dan 49 kisten whisky ter waarde van ruim tien mille wisselden zonder toestemming en zonder betaling van eigenaar. De kisten whisky werden uit een opslagplaats aan de Rondweg gestolen. De dieven verschaften zich toegang door enige asbestplaten van het dak te lichten. De opslagplaats werd twee dagen te voren nog door het bedrijf bezocht, zodat de diefstal de afgelopen twee dagen heeft moeten plaatsvinden. Het is nogal kostbare whisky die verdwenen welke als kostprijs 220 gulden per kist heeft. De recherche stelt een onderzoek in.

Voetbal op Estrellaveld

SANTA CRUZ — Op het Estrella- veld te Santa Cruz worden op zondag vier voetbal- wedstrijden geldig voor de veteranen- competitie en één wedstrijd geldig voor de AVB- competitie gespeeld. Het schema is als volgt: Estrella Vets - Ayó Vets (10.15 uur, veteranen), Flor de Oriente - Pova Vets (12.00 uur, veteranen), SV Roma - Mrcurius (1.45 uur, veteranen), Estrella II p Aparicio Stars (3.45, AVB-comp.), Inter - Bubali Vets (5.30 uur, veteranen).

Eliminatieronde voetbal voorbij

Kampioen San Luis Dep. degradeert automatisch

SAN NICOLAS — De eliminatie- ronde van de eredivisie- voetbalcompetitie kwam gisteravond ten einde met een 2-1 overwinning van Dakota op San Luis Deportivo.

Dakota behaalde daarmee — evenals Bubali — 18 punten, maar is door een betere doelpunt- gemiddelde 1e finalist geworden. San Luis Deportivo, de huidige kampioen, eindigde de eliminatieronde als hekkesluiter (10 punten) en degradeert hierdoor automatisch naar de eerste divisie.

Nadat gisteravond de eerste helft met de blanco stand was verlopen, verrastte Jenny Loefstok in de eerste minuut van de tweede helft doelman Eddy Briezen met een ver schot; hetgeen 1-0 voor Dakota betekende. In de 19e minuut bracht Albert Lake de stand op 2-0 voor Dakota. Voor Lake was dit het 8e doelpunt van het seizoen en daarmee is hij ook als goalgetter van de competitie geëindigd, gevolgd door Edwin Todd (RCA) met 7 treffers.

In de slotfase van de wedstrijd wist Shon Cai Zimmerman op een hoekschop een doelpunt van San Luis te maken, waardoor de eindstand 2-1 voor Dakota werd. De semi-finale ronde begint zaterdagavond in het Lago Sportpark met de ontmoeting Bubali (nummer 2) -RCA (nummer 3). Dinsdagavond komen Bubali en Estrella (nummer 4) tegen elkaar uit. De winnaar van de semi-finale tussen deze drie ploegen, komt dan in de finale uit tegen Dakota (nummer 1).

Nisbet: PPA- campagne niet op 1 man toegespitst

ORANJESTAD — Op vragen in Telenoticias liet PPA- leider Benny Nisbet over de aangekondigde MEP- campagne, «Betico minister- president», horen, dat hij betwijfelde wanneer een partij de campagne geheel op een persoon gaat richten, andere partijen dit ook moeten doen. "Als het volk ons een geheel of gedeeltelijk mandaat geeft", aldus de leider van de oranje partij, "dan krijgen we dat als politieke partij en niet als persoon. Door nu reeds een minister- president aan te wijzen haalt men het accent van het bestuur en partijprogramma weg". De PPA is niet van plan een campagne toegespitst op één persoon te gaan voeren zoals de MEP nu doet.

Volleyball nadert semi-finale-serie

SANTA CRUZ — De volleyball- competitie '85-'86 begint deze week aan zijn laatste ronde voor wat betreft de normale competitie- wedstrijden waarna de semi- finales volgen. Het zal interessant worden want vele teams staan momenteel gelijk en alleen de eerste vier ploegen van elke klasse zullen naar de semifinales gaan.

Resultaten van zo pas gespeelde wedstrijden zijn als volgt: heren A: Penha Strikers won verdiend met 3-1 van Dakota Art Photo. De spanning was vooral in de eerste set die met de stand 15-13 eindigde in het voordeel van Penha Strikers. Hierna won Dakota met 15-8 maar Penha bonsde terug door de twee sets te winnen met 15-6 en 15-7.

In de heren B-klasse gingen de overwinningen naar Brazil/Holland Town en Galeria Moderna. Brazil won met 2-1 van Savaneta Six Stars met setstanden 11-15, 16-14 en 15-9. Galeria Moderna versloeg Amstel/Atom Boys met 2-0 met setstanden 15-12 en 15-7.

Dinsdagavond worden de wedstrijden in de Sporthal voortgezet.

Motorrijder en duo zonder valhelm achtervolgd

ORANJESTAD — Diverse malen moesten de politie- patrouilles optreden tijdens verkeers- controles.

Nabij de rotonde op de L.G. Smithboulevard betrapte de politie een motorrijder en begeleider die zonder valhelm reden. Op het stopteken van de politie werd geen gehoor gegeven waarna een achtervolging werd ingezet. In de tuin van een woning te Camacuri werd de 25- jarige motorrijder M.C. aangehouden. Hij bekende het feit en voorts was hij niet in het bezit van de nodige verzekerings- papieren. Toen de politie besloot M.C. voor verder verhoor naar de politiewacht over te brengen, trachtten de familieleden dit te voorkomen. Zij slaagden hier niet in.

De auto van de man H.F. (36) werd door de politie in beslag genomen en aan de Douane- recherche overgedragen omdat deze wagen vermoedelijk illegaal op Aruba werd binnengebracht. Het was de politie al enige tijd opgevallen dat de man met de auto, waarop een Venezolaanse nummerplaat, rondreed. Bij aanhouding verklaarde H.F. dat hij de auto een jaar geleden in Venezuela gekocht had, maar hij kon geen enkele document tonen dat bij de wagen behoort.

Natural health en Defence force boeken winst bij volleybal

SANTA CRUZ — De competitie van de Aruba Volleyball Association (AVA) werd in de sporthal voortgezet met overwinningen voor Natural Health Centre (ex-Galeria Moderna) in de heren A-klasse en Defence Force in de dames B-klasse. Natural Health Centre won met 3-1 van Dakota Art Photo, waarbij de sets met 15-8, 16-14, 9-15 en 15-8 verliepen. Defence Force versloeg de dames van Buurtcentrum Noord met 2-0. Hierbij waren de setstanden 15-10 en 15-9.

De competitie gaat vanavond in de Sporthal verder met de wedstrijden Albo - Caiquetio (dames A) en Centro di Barrio Noord - Aruba Video Centre (heren A).

Drank, elektronica buit van inbrekers

ORANJESTAD — Het aantal diefstallen uit woningen en bedrijven blijft aanhouden en wordt met de dag groter.

Uit het deposito van een snackbar te Noord gingen onbekenden er vandoor met vijftien kisten bier ter waarde van 800 gulden en 24 flessen wijn. Een houten raam van de opslagplaats werd opengebroken.

Van een bedrijf in Oranjestad werden twee ijzeren hekken voor een deur geforceerd. Men nam 54 luidsprekers ter waarde van 2160 gulden mee en vijftig radiocassette- recorders van 3000 gulden. De recherche stelt een onderzoek in.

De man M.O., wonende aan de La Sallestraat, deed aangifte van diefstal van een video- recorder van 1500 gulden. Vermoedelijk was de inbreker via een openstaande achterdeur binnen gekomen.

Remitido

No ta tur politico ta mescos

Como persona cu ta stima e pida baranca aki, mi a keda sumamente contento di por a tende cu Aruba ta bay haya leynan cu ta haci castigable gobernantenan cu manipula cu placa di nos Pueblo. Esaki pa nos Pueblo ta algo grandi.

Pa hopi tempo nos Pueblo mester a para mira con un grupito di persona ta manipula cu nos placa sin cu nos leynan tawata ofrece caminda pa tuma accion legal contra di e grupito aki. Esaki ta causa un frustracion imenso den nos Pueblo, cu e peliger cu nos Pueblo por perde sinti y nocion pa destincion generalisando keriendo cu tur hende ta mescos. Un apatia asina por pone nos Pueblo perde bista pa esnan cu si berdaderamente tin stimacion pa e pida baranca aki y cu tur honestidad kier traha pa salbe. Pesey tambe como simpatisador di A.V.P. si a demostra cu e si tin intencion sincero pa cu Pueblo.

Biniendo cu e leynan aki esaki a worde confirma un biaha mas. E leynan aki cu ta haci castigable gobernantenan cu manipula cu placa di nos Pueblo lo bini na vigor 1 januari 1986. Di un banda mi ta lamenta cu e leynan aki no por tin forsa retroactivo pa asina di aworaki caba nos por a persigui e grupito cu Daniel Leo a papia di dje y cu Jueza condena. Pero di otro banda mi ta comprende tambe cu si e leynan aki lo tawata aplicable aworaki MEP lo no a acepta e ley pa motibo di ainda, pasobra asina mes a tuma A.V.P. 60 ora pa convence MEP cu e ley aki di salvaguardia di patrimonio di Pueblo mester bini. Alfin nan a sucumbi di miedo pa no recha nan mes. Mi ta spera cu e lucha cu A.V.P. a hiba pa bini cu e ley aki lo por trece bek e sinti pa distincion e sinti cu na Aruba ainda tin personanan honesto y sincero den politica Arubiano.

TONI KAMPERVEEN

ROYAL SCORPIONS MET 6-7 OP VERLIES GEZET

Meulens zet achterstand om in winst

Indians op het nippertje aan nederlaag ontkomen

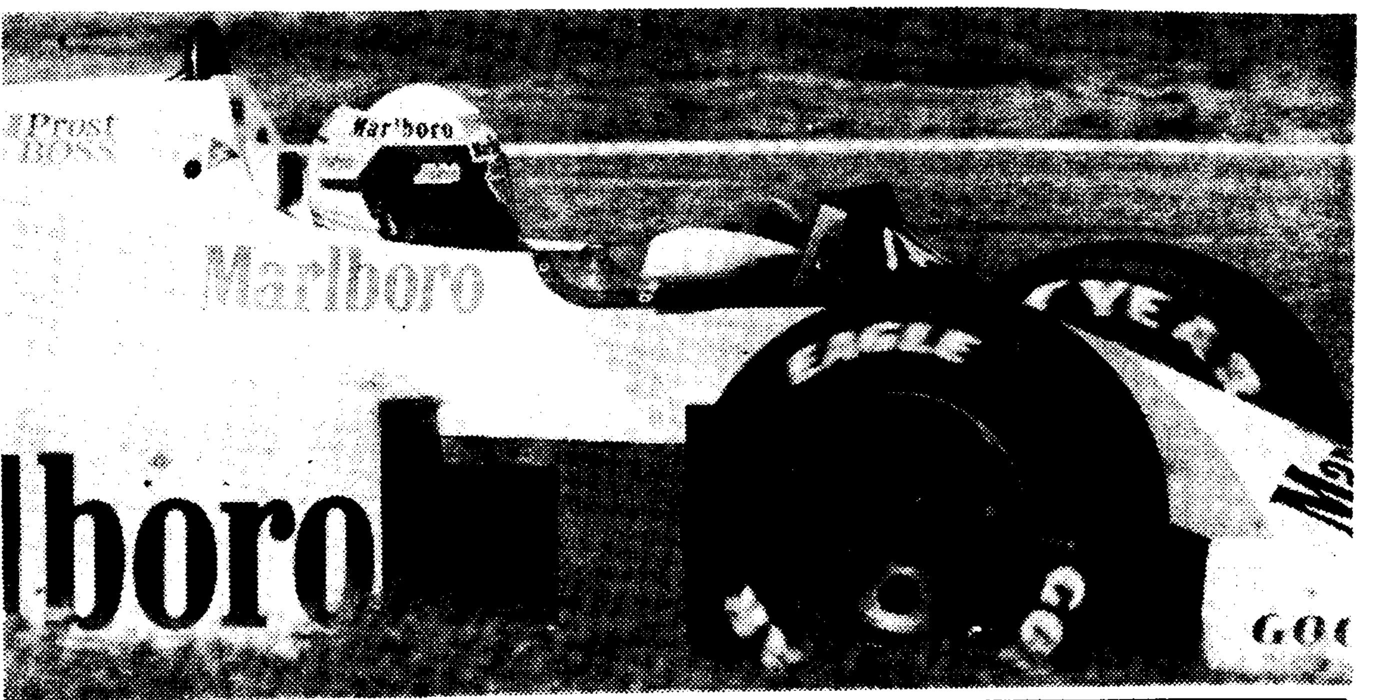
WILLEMSTAD—Sta. Rosa Indians/Complan ontkwam gisteravond ternauwernood aan een derde opeenvolgende nederlaag welke zijn situatie in de finaleserie om de AA-klasse baseball- titel uitzichtloos zou hebben gemaakt. Op het nippertje slaagde het erin concurrent Royal Scorpions/Mr. Baseball op verlies te zetten. Met 2 outs in de negende inning en tegen een achterstand van 5-6 aankijkend, werd de score omgebogen naar een 7-6 zege dankzij een honkslag van de getalenteerde Hensley Meulens die gisteravond weer ondanks het handicap van een blessure één van de grote uitblinkers was.

Winnen was gisteravond voor de Indians een "must" na de twee overwinningen van Scorpions. Voor ruim 3000 toeschouwers verging het de Schorpioenen gisteravond minder voorspoedig. Zij beperkten zelf hun mogelijkheden met niet minder dan 8 veldfouten, een ontluisterend hoog aantal voor een finalewedstrijd. Indians deed daar niet altijd zijn voordeel mee, liet weer een betrekkelijk hoog aantal spelers op de honken achter maar het onzekere veldspel van Scorpions wreekte zich uiteindelijk toch in de laatste inning toen leftfielder Arthur Davelaar de Sta. Rosa-ploeg de winnende run in de schoot wierp door de bal na de honkslag van Martinez te laten doorschieten.

De startende pitchers waren gisteravond zoals verwacht Orsendo Clemencia voor Indians en Michael Victoria voor Scorpions. Victoria moest in de eerste inning al 3 runs incasseren maar hield zich verder met redelijk succes staande op de heuvel. Een wissel (Rignald Martina) werd pas in zesde inning nodig. Clemencia werd op zijn beurt in de derde inning vervangen toen Scorpions met een offensief van 3 runs de score rechttrok. Deze gelijke stand bleef gehandhaafd tot de zesde inning. In de daaropvolgende innings steeg de spanning ten top met als absoluut hoogtepunt de negende slagbeurt waarin eerst Scorpions een 5-5 gelijke stand verbrak en uitliep naar 6-5 en daarna Indians op de valreep de score omboog en zijn tegenstander in het veld achterliet. Terug naar de zesde slagbeurt waarin Scorpions twee runs liet noteren om met 5-3 de leiding te nemen. De runs werden gescoord op honkslagen van Elston Simmons, Roberto van Aanholt en Ray Zoerka gecombineerd met een fout van linkervelder Elroy Hersilia. Indians liet zich ook niet onbetuigd in de tweede helft van deze inning: veldfouten van derde honkman Van Aanholt en tweede honkman Simmons en een honkslag van Michel Daou stelden Indians in staat er 5-4 van te maken. Een honkslag van Daou weer, een fout van eerste honkman André Jones en een infieldhit van Pablito Beaumont leverden in de achtste de gelijkmaker op voor Indians waardoor de spanning met nog slechts één slagbeurt te snijden was.

Het leek er op alsof Scorpions naar een derde opeenvolgende zege zou doordrukken toen het op honkslagen van Arthur Davelaar en Lonte Balentin weer uitliep naar een voorsprong van één run maar het pakte uiteindelijk toch in het voordeel van de Sta. Rosa-ploeg uit. Playing- manager Lipo Elhage opende met zijn tweede tweehonkslag in de wedstrijd en vergrootte daarmee de druk op Scorpions, met name op pitcher Rignals Martina. De situatie werd er niet beter op toen derde honkman Van Aanholt zijn tweede fout beging. Met 2 outs op het scorebord leek het er op dat Scorpions toch zonder kleerscheuren door de inning zou komen maar Hensley Martinez zorgde voor een dramatische ontknoping door de vierde worp (1 slag en 3 wijd) van Rignald Martina richting linkerveld te meppen waar Davelaar de bal door liet waardoor niet alleen Elhage binnen kon komen met de gelijkmaker maar ook Tuyu Mari door kon sprinten naar het thuishonk voor de winnende run. De eindcijfers luidden: 7-11-2 voor Indians en 6-12-8 voor Scorpions.

De serie wordt zaterdag voortgezet. De algemene verwachting is dat Indians- manager Lipo Elhage Edmond Martina zal opstellen als werper terwijl Ruthson Roberto voor Scorpions zal starten. De vijfde wedstrijd wordt maandagavond gespeeld.

SURFEN — ZEEWOLDE — De tweede jongerensurfdag, zaterdag georganiseerd door ANWB en NCRV, is een groot succes geweest. Ondanks de slechte weersomstandigheden, windkracht 6 à 7 en af en toe regen, bezochten ruim 15.000 mensen het evenement bij het recreatiestrand in Zeewolde. Tussen drie- à vierduizend surfers namen deel aan de diverse wedstrijden en behendigheidsproeven. Dat heeft een woordvoerder van de ANWB meegedeeld.

Prost krijgt extra bescherming

MONZA — Het Italiaanse publiek neemt het Formule-1-gevecht tussen de Fransman Alain Prost en de lokale held Michele Alboreto al te letterlijk.

De politie van Monza, waar zondag de grote prijs van Italie wordt gehouden, heeft extra manschappen ingezet voor de bescherming van Prost, de leider in de wereld- titelstrijd. Twee jaar geleden kreeg de Fransman in Italie al een stenenregen te verduren. Vorig jaar werden van de tribunes ook flessen geworpen.

Prost wordt met een helicopter van het hotel naar de baan vervoerd. Zijn veiligheid op het circuit wordt verzorgd door een deel van de tot 1200 man uitgebreide politiemacht. Prost, in de wereldtitelstrijd drie punten voor Alboreto, stuurde vrijdag bij de eerste training zijn McLaren naar de zevende rondetijd: 1.27,576. Concurrent Alboreto was in de Ferrari juist sneller: zesde in 1.27,552. De voorlopige pole-positie is voor de Braziliaanse ex-wereldkampioen Piquet: 1.25,679, goed voor een baanrecord met de gemiddelde snelheid van ruim 243 kilometer per uur. De Nederlander Rothengatter kwam tot de 22ste tijd, bijna acht seconden achter Piquet.

Nederlander Meyer is wereldkampioen Taekwondo

SEOEL — Henk Meyer uit Groningen is donderdag in Seoel wereldkampioen Taekwondo in de categorie boven de 80 kilogram geworden. Hij versloeg in de finale de favoriet geachte Zuidkoreaan Woo Jeong. In de halve finale had Meyer gewonnen van de Egyptenaar Amrin Selin. Ook in zijn andere partijen was de Groninger oppermachtig gebleken.

Bij de dames werd Mandy de Jong uit Zoetermeer derde in de categorie tot 70 kilogram. Ze verloor in de halve finales van de Amerikaanse Spider, die het zilver veroverde. Wereldkampioene werd de Zuidkoreaanse Sung.

Connors als vierde naar halve finales

NEW YORK — De Amerikaan Jimmy Connors heeft donderdagavond als vierde en laatste speler de halve finales van het heren enkelspel van de open Amerikaanse kampioenschappen op Flushing Meadow in New York bereikt. Connors, als vierde geplaatst, versloeg in drie sets (6-2, 6-2, 6-4) de Zwitser Heinz Gunthardt.

Major League Baseball

NEW YORK — Resultaten van de donderdag gespeelde Amerikaanse baseball- competities:

AMERICAN LEAGUE

New York Yankees - Oakland A's 7-3; Toronto Blue Jays - Minnesota Twins 7-0; Chicago White Sox - Texas Rangers 11-4; Kansas City Royals - Milwaukee Brewers 4-1; (1e) Boston Red Sox - Cleveland Indians 13-6, (2de) Cleveland Indians - Boston Red Sox 9-5.

NATIONAL LEAGUE

Houston Astros - Pittsburgh Pirates 4-3; St. Louis Cardinals - Chicago Cubs 6-1.

PETE ROSE countdown: nog 5 hits.

WK-schaken in Moskou

Kasparov in hoogstaand duel op drempel van winst

MOSKOU — De kans is niet denkbeeldig dat Gari Kasparov ook de tweede partij voor de tweekamp om de wereldtitel schaken tegen kampioen Anatoli Karpov gaat winnen. De uitdager zag donderdag in Moskou kans met zwart een afgebroken stelling te bereiken, die hem goede mogelijkheden biedt. Hij heeft een toren en twee vrij pionnen tegen een paard en een loper.

Karpov is met handen en voeten gebonden aan de pionnen, waarvan er een de zevende lijn heeft bereikt en de andere klaar staat om op te rukken naar het promotieveld. Volgens de deskundigen heeft Karpov nog slechts minieme kansen op remise. De partij wordt vandaag voortgezet. Kasparov heeft zijn 41ste zet onder couvert afgegeven.

De verwachting dat Kasparov zich na zijn onverwachte winst in het eerste duel nu met zwart zou beperken tot remise om daarna met wit weer aanvallend te kunnen spelen, kwam niet uit. Integendeel. Na de oude Scheveningse variant van het Siciliaans, ook gehanteerd in de vijfde en 45ste partij van de eerste ,afgebroken tweekamp, ontspon zich een adembenemend gevecht, dat het uiterste van de grootmeesters vergde. Over zijn veertiende zet, Df2, dacht Karpov een half uur na. Bepaald opwindend werd het rond de 22ste zet, toen Karpov een toren en een pion gaf voor twee lichte stukken. Kasparov bleek het vervolg uiterst scherp te hebben getaxeerd. Hij slaagde erin van zijn vergevorderde d-pion een sterke voorpost te maken. Karpov was genoodzaakt zijn stukken rond deze pion te posteren, waardoor de uitdager alle kans had zijn ruimtelijk overwicht uit te buiten. Ook na dame-ruil op de 36ste zet bleef Kasparov voordeel behouden.

Na afloop van de partij klonk er in de Tsjaikovski-concertzaal, die weer overvol was, een ovationeel applaus, bedoeld voor beide combattanten. Ook de aanwezige grootmeesters in de perszaal prezen de aanvalslust en de inventiviteit van Karpov en Kasparov. De complicaties in de partij waren op een gegeven moment zo groot, dat de experts elkaar bij de analyses probeerden te overschreeuwen met telkens weer nieuwe vondsten.

De secondanten van Kasparov toonden zich aanvankelijk verbijsterd over het verloop van de partij. Zij hadden gedacht dat de uitdager rustig op gelijkspel zou spelen, zonder risico te nemen. Het liep echter geheel anders. Kasparov stortte zich in de warwinkel van wilde mogelijkheden door twee lopers voor een toren en een pion te geven met als extra compensatie aanvalskansen.

De razend moeilijke stelling noopte beide spelers veel bedenktijd te investeren. Slechts luttele minuten nadat experts nog hadden aangekondigd, dat Karpov de beste kansen had, waren de rollen volledig omgedraaid. Kasparov wist de stelling zodanig te vereenvoudigen, dat alleen hij nog aanspraak kan maken op de winst.

Bielderman en De Jong in andere klassen

Hans van der Gulik wint Curaçaos kampioenschap 1985 sunfish zeilen

WILLEMSTAD — Het afgelopen weekeinde werd de tweede helft van de wedstrijden om het Curaçaos sunfish kampioenschap gevaren. Zoals bekend was er in geen van de drie klassen al een zekere winnaar. Dit stond er dan ook borg voor dat er weer spannende wedstrijden te verwachten waren. De weersomstandigheden wåren, zoals tijdens de hele serie, ideaal: een fikse bries die de sunfishes, zeker als ze in plané waren, hoge snelheden liet behalen.

De vierde race, op zaterdagmiddag gevaren, werd door vele geïnteresseerde zeil- prominenten gevolgd. Zo zagen we Francis O'Connor in zijn Double Dutch genieten van het wonderbaarlijk fraaie schouwspel, Hajo Wildschut werd aan de kant getrakteerd op twee starts en Yngling zeiler Jos Molenaar volgde de wedstrijd van uit de Yngling.

De eerste start werd ongeldig verklaard om dat te veel boten te vroeg over de lijn waren, de zeilers waren blijkbaar na een week niet zeilen weer "Cayente Cayente" om er tegen aan te gaan. In de C-klasse was het Leo van der Kruit, die met overmacht de wedstrijd op zijn naam schreef. Dat deed hij trouwens in de wedstrijden op zondag ook, waarbij hij na de start, als de parcoursen nog enigszins synchroon liepen met de A-klasse, midden in het A-veld te vinden was. Zijn progressie in de zeilsport is opvallend. Na een matig eerste weekeinde reikte hij nu bijna tot het kampioenschap.

In de B-klasse had Norbert Bielderman zich genesteld tussen de A-zeilers en daar was hij niet te verdrijven, zijn eigen B-klasse wedstrijd won hij natuurlijk op zijn sloffen.

De A-klasse strijd ging voornamelijk om de plaatsen 2, 3 en 4, omdat Hans van der Gulik deze middag ongenaakbaar met overmacht won. Tot vlak voor de finish lagen Jan Ackermans en Wim van der Gulik samen veilig voor in de geslagen vierde positie liggende Alex Roose. Ackermans besloot om boven Van der Gulik langs te gaan om hem zo te passeren. Maar, zoals iedereen weet, kun je Willem voor de wind varend heel makkelijk voorbij, maar niet aan de loefzijde. Dat bemerkte Jan Ackermans ook toen het tweetal al loevend bijna de mangrove opzocht. Door deze manoeuvre kon Alex Roose profiteren en glipte voor het loefstel, om als tweede te finishen.

Op zondag werden de laatste races gevaren. Zoals gezegd benadrukte Leo van der Kruit in de C-klasse zijn topvorm, in de B-klasse had Norbert Bielderman ook geen enkele moeite met de tegenstanders. Hij won beide races met overmacht. Dat hij zo'n goede serie kon varen (vijf eerste plaatsen én twee plaats) had hij niet in de laatste plaats te danken aan zijn perfect materiaal, daar deze zwaargewicht wel eens te lijden heeft van mastbreuk. Deze keer voer hij echter met een verzwaarde, verstevigde mast die bijna zijn eigen gewicht had. Gevolg was wel dat hij voor de wind niet vooruit te branden was, maar alles bleef heel en dat is in het verleden wel eens anders geweest. In de A-klasse was er een heftige strijd gaande tussen de verrassend sterke Rob Lesage, Hans van der Gulik en Alex Roose. Laatst genoemde wist de spanning voor de serie er in te houden door met grote voorsprong te winnen.

De laatste wedstrijd moest de nieuwe kampioen opleveren. Hans van der Gulik, geschrokken van zijn nederlaag in de ochtendrace, liet er geen gras over groeien en won de race met groot machtsvertoon, daarbij ondubbelzinnig onderstrepend dat hij op dit moment de beste sunfishzeiler is. Ver achter hem was het Wim van der Gulik die langdurig het peloton aanvoerde, doch die op het laatst, zoals gebruikelijk, voor-de- windse snelheid te kort kwam. In de race diende Stephen Smeulders zich aan als een toekomstige kampioenskandidaat. Ondanks zijn geringe gewicht en veertienjarige leeftijd heeft hij geen enkele moeite met de harde wind en hoge golven. Hij beet zich vast in het groepje achter de latere winnaar en wist er op de streep zelfs een prachtige tweede plaats uit te slepen.

Na afloop werden de prijzen uitgedeeld, waarbij de jeugdprijs naar Stephen Smeulders ging, de damesprijs naar Barbara Brandt en de debutanten prijs naar Wim Coppoolse, die na het eerste weekeinde nog uitzicht had op de titel in de C-Klasse. Het Curaçaos kampioenschap sunfish- zeilen werd gekenmerkt door een uitstekende sfeer onder de zeilers. Er waren geen protesten en de kleine bootcontactjes die er in een veld van 41 boten altijd wel zijn, werden door de deelnemers probleemloos onderling opgelost. De wedstrijdleiding leverde een kundig stukje vakwerk af, Allart Deelstra, Timo Hilhorst, Julia Smeulders, Peter Jansen en alle anderen kunnen tevreden op een, dankzij hun inspanningen, voortreffelijk verlopen kampioenschap.

De uitslagen:

A-klasse: 1. Hans van der Gulik; 2. Alex Roose; 3. Jan Ackermans; 4. Rob Lesage; 5. Wim van der Gulik; 6. Stephen Smeulders; 7. Rik Geurds; 8. Wim van Kampen; 9. Peter de Wit; 10. René Brandt; 11. Elodie Voorbraak.

B-klasse: 1. Norbert Bielderman; 2. Jeffrey Huckriede; 3. Wim Niepoth; 4. Ken Berend; 5. Dick Braakman; 6. Bruce Brandt; 7. Barbara Brandt; 8. Job Habraken; 9. Hans van der Straaten; 10. Eric de Jong; 11. Uco Vegter; 12. Chantal Voorbraak; 13. Theo Kort.

C-klasse: 1. Herman de Jong; 2. Leo van der Kruit; 3. Wim Coppoolse; 4. Andy den Herder; 5. Servaes Donders; 6. Jan Krijgsman; 7. Jaap Luursema; 8. André Beaujon; 9. Gonnie van der Gulik; 10. Peter Smeulders; 11. Jeroen Krijgsman; 12. Frans Bauduin; 13. Karin Schreuders; 14. Taeke van der Ploeg; 15. David Warmink; 16. Ben Brandt.

MALTA AMSTEL
SPORTAGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
09.00-12.00/14.00-17.00 uur open voor publiek.
VOETBAL (Fedeprof)
18.30 uur Vesta vs Indekor;
20.30 uur SUBT vs Jong Holland - SUBT-stadion.
ZATERDAG
BC JANWE
10.00 uur schaaklessen.
VOETBAL (Orfic-toernooi)
vanaf 09.00 uur op terreinen van Marie Pompen en SUBT.
LITTLE LEAGUE
10.00 uur ABN vs Selma;
12.00 uur AGT vs Stimorol;
14.00 uur Marchena Hardware Vs Coca Cola;
16.00 uur Shelltox vs Zelbo - stadion Suffisant.
.....

Nabeschouwing Oranje-Bulgarije

De moeilijke weg van Leo Beenhakker

HEERENVEEN — Leo Beenhakker noemde zijn strategie woensdagavond de moeilijke weg, maar het smalle pad ziet er zeker niet aangenaam uit. Het voornemen van de KNVB om de provincie in te trekken leidt kennelijk tot oninteressante schouwspelen. Tijdens voorgaande vriendschappelijke wedstrijden in Groningen tegen IJsland en tegen Zweden was er evenmin weinig te genieten als tegen Bulgarije in Heerenveen.

Beenhakker:"Ik denk dat we moeten beginnen te stellen dat we hebben gewonnen van een goed elftal. Een beetje weinig gewonnen en een beetje laat." De moeilijke weg waarvoor de bondscoach koos, bestond uit een aanvallend concept met in principe vier spitsen in een voetbalwereld waarin het verdedigen veel sterker ontwikkeld is.

Beenhakker:"Wij wilden de Bulgaren vastzetten op hun eigen helft. Het gevolg was echter dat wij voorin werden vast gezet doordat de spelers zo braaf op hun plaats bleven staan. Daardoor waren er voor de middenvelders te weinig aanspeelpunten."

De schamele vertoning in Friesland heeft de bondscoach niet van zijn offensieve uitgangspunten afgebracht. "Je kunt altijd nog terug. Het rendement is nu onvoldoende geweest. Maar kies je voor de verdediging, dan is het veel moeilijker over te schakelen. Het kan beter nu fout gaan, dan volgende maand tegen Polen of België."

Overeenkomstig de verwachtingen speelden de Bulgaren met twee aanvallers, een spel dat de ander in de kwalificatie voor het toernooi om het wereldkampioenschap ook zal hanteren. "Ik zeg niet dat wij de uitwedstrijd straks ook zo zullen aanpakken. Een weg terug is mogelijk, maar die neem ik liever niet."

Was er in de eerste helft te weinig beweeglijkheid in de voorlinie, na rust bespeurde Beenhakker wel snelle wisselingen. "Het is inderdaad normaal dat je met twee of drie spitsen meer ruimte hebt en gedwongen wordt meer te bewegen."

Pas tegen het eind kwam er enig leven in met name De Wit, wiens treffer in Boedapest de tweede plaats in de voorrondegroep van het toernooi om het wereldkampioenschap opleverde. Een opmerking van Beenhakker:("Robbie begreep mij niet") had de grillige Ajaxied kennelijk geirriteerd. Beenhakker: "Als ik die jongen op die manier tot een goede actie kan brengen, blijf ik graag schreeuwen."

Geen Oostduitse atleten in Grand-Prix finale

ROME — Aan de finale van het grand-prix circuit, die zaterdag in het Olympisch Stadion in Rome wordt gehouden, zullen geen atleten uit de DDR deelnemen. Donderdag meldde de Oostduitse bond de gekwalificeerde atleten af. Als reden werd opgegeven, dat zij zich voorbereiden op de strijd om de wereldbeker, die van 4 tot 6 oktober in Canberra wordt gehouden.

Voor de finale hadden zich geplaatst: Uwe Hohn, de wereldrecordhouder speerwerpen, de wereldkampioene verspringen Heike Drechsler en Sabine Busch, de snelste loopster van dit seizoen op de 400 meter horden.

De Amerikaanse oliemaatschappij, die de eerste grand prix met een bedrag van 2 miljoen dollar heeft gesteund en de IAAF werken een nieuwe organisatievorm van het circuit uit. De Amerikanen met name zijn niet tevreden over het reclame-effect dat de sponsoring heeft gehad. Vooral het feit dat de organisatoren van de wedstrijden in Zurich, West-Berlijn en Brussel weinig nadruk hebben gelegd op de activiteiten van de sponsor, heeft kwaad bloed gezet.

Voor de finale van de grand-prix zijn reeds 40.000 kaarten verkocht. De organisatie in Rome verwacht ook de resterende 26.000 plaatsen gemakkelijk kwijt te raken.

Verkiezing sportkoningin

WILLEMSTAD — Voor de verkiezing van sport- koningin kunnen ook niet bij de Curaçaose Sport Federatie (CSF) aangesloten sport- verenigingen, kandidaten inschrijven.

Zij hebben daartoe uiterlijk tot en met morgen de gelegenheid in het CSF-kantoor in de Breedestraat te Otrabanda (boven Bata).

De inschrijving vindt plaats van negen uur 's-morgens tot twaalf uur 's-middags. Nadere informatie hieromtrent is verkrijgbaar via telefoon- nummer 625921.

ZOEKERTJES

DINSDAGS EN VRIJDAGS
tot 10 woorden
F. 5,50
Elk woord meer
f. 0,25
UITSLUITEND A CONTANT!

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

2 DAIHATSU CHARADE 1983, z.g.a.n., à f.6.500,-. Inf.: na 7.00 uur pm. tel.: 84506.

MEISJESKAMER: grenen bed plus ombouw, nachtkastje, bureau en boekenkast + klerenkast, 2 jr. oud, in goede staat van onderhoud, nieuwprijs f.1.500,-; verkoopprijs f.500,-, Stoppelweg 4A, tel.: 623434.

LADA 2105, bj. '83, tel.: 675674 na 19.00 u.

GEBRUIKTE STALEN container 20 ft., goede staat, prijs f.2.100,-, tel.: 70428 of 673390 (na 5 uur).

MAZDA 323 GT '81, i.z.g.s., Saturnusstraat 30, tel.: 615718.

BUICK REGAL Limited 1978, i.z.g.s., f.5.900,-, tel.: 80801 na 6 uur.

TOYOTA COROLLA Liftback, aug. '83; L-vormige bank; salontafel; kleuren tv; zwart/wit tv; tweepers. bed incl. matras; stofzuiger; babyfoon; schommelstoel; ricecooker; lampen; tuingereedschap, tel.: 80309.

WEGENS VERTREK: 2 fietsen z.g.a.n.; stereo-inst. + boxen; auto merk Lada, bouwjr. '81, prijzen n.o.t.k. Inl.: 89973.

HUSQVARNA NAAIMACHINE; Philips alarm-apparatuur; tafel-rekenmachine; tosti-apparaat; eikenhouten ladekastje; tuinverlichting; baby-slaapzakken; baby-pyjama's; wandelwagen; jumper; wippertje; waterfilter; tennisrackets; boeken; plantenpotten; spelletjes; sierstukken; dekens; sprei. Porch sale: vrijdag 2-7 uur, zaterdag 9-12 uur: Kaya Oy Sprock 55 (Toni Koenchi), tel.: 75647.

KOELKAST GIBSON ±16.0 cubic feet, één jr., oud, NAf.900,-, tel.: 43682.

RENAULT 5TL 1976 + Pickup Kiamaster Brisa 1979, in goede conditie, Kaya Fifi Römer 16, tel.: 81157.

AIRCO NAT. f.300,-; kleur tv f 150,-; video VHS f.300,-; stereoset, platensp. Technics + standard f.350,-; koelkast Phil. f.300,-; wasm. GE f.400,-; fan f.50,-; 2 zw. stoelen + kl. tafel f.75,-; stofzuiger f.125,-; beige tapijt f.150,-; strijkijzer + plank f.40,-; gordijnen, lang, Mesker f 100,-; blankh. bankstel + tafel f.1.800,-, tel.: 75723.

RENAULT 18TL Break, bouwjaar 1982; Frigidaire vries/koelkast, 19 cb.ft; GE airconditioner, 20.000 BTU; kettler; porchset; wandmeubel; 2-pers. sofa; diverse lampen; vele planten in pot, Cash alleen, tel.: 87007, Binnenweg 6.

PORCHE SALE: airco; koelkast 750 ltr; vaatmachine; stereoset Akai; stoof; wasmachine; boekenkasten; bedden; plafondfans; eettafel; planten; stoelen; eet- en glasservies; hout; gehele porch 32 m²; kozijnen; stapelbed; boeken; volière; div. meubilair; div. huish. art.; dia-projector; filmcamera Super 8; film-projector geluid; Colt 1981 en Charade 1984, Abrahamsz A152.

WEGENS VERTREK laagste prijzen. Alles moet weg: Toyota Corolla, 28.000 km, bj. juli '83, zeer goede conditie, f.7.600,- cash; bureau f.125,-; 2-persoonsbed f.125,-: Pioneer pick-up + 2x60W speakers f.200,-; koffiezetapp. f.45,-; bodybuildingset f.375,- incl. dumpbells, tel.: 84507.

WEGENS VERTREK: ijskast 19 cu.ft; surfplank Mistral, 2 jaar oud, met 3 zeilen; radio; bijzettafel; div. lampen; gordijnen met rails, Bosweg 11, tel.: 87060.

1 CANON AE-1 camera + Vivitar lens 75-205 + Canon flash f.370,-; 1 Canon film-projector 8 mms f.125,-; 1 Lenco draaitafel f.50,-; 1 grote zware basarolocus tafel; 1 hoge mahonie houten kast. Inl. tel.: 674740 na 17.00 uur.

BUREAU + STOEL f.250,-; boekenrek met schrijftafel f.150,-; eetstoeltje f.50,-; video-recorder f.500,-; elec. orgel f.200,-, tel.: 80747.

AIRCO GENERAL Electric, 12.000 BTU, f.125,-; airco, 10.000 BTU met defecte fanmotor f.75,-, tel.: 73817.

EIKEN LEDIKANT + eiken commode, i.z.g.s., Kaya Kiwa 13, tel.: 74087.

WANDKAST, 3-DELIG, grenen en surfplank met toebehoren w.o. 2 zeilen, t.e.a.b., W. Oomen, Cubaweg 126, tel.: 88101

LADA 2107; video-recorder; wasmachine; kleerkasten; ladenkastje; luidsprekers-boxen; keukenkast; bankstel; tafeltje; opklapbed, tel.: 648438.

JUNIORBED; opklapbed; klerenkasten; bedden, eethoek; wandmeubel etc.; terrein te Sta. Catharina (710m²). Inl.: Bequiaweg 13 (zijweg Tortolaweg) na 16.00 uur.

PORCH SALE: stereo radio-platenspeler + 2 boxen 220V f.150,-; boekenkast f.200,-; prijzenkast f.90,-; zitbankje met kussen f.35,-; formica wasbox f.45,-; 16 dl. Oosthoeks encyclopedie f.450,-; Philips fritessnijder f.55,-; Asahi Pentax verrekijker 12x50 f.90,-; Ricoh Singlex TLS kleinbeeld-camera f.185,-; RVS Au Bain Marie 220V met tafel f.400,-; tuinbank zonder rug 2.25m lang, f.50,-; formica keukenplank incl. steunen, 2.44cm lang, f.40,-; bamboe tuinfakkels à f.15,-; lampen; spots; glaswerk; keukenart.; boeken; planten; Renault 12 TL. Za. 7 sept. van 9-14 u.: Barentslaan 14, tel.: 73869.

WASMACHINE f.300,- (General Electric), Meeuwweg 18.

RENAULT 12 f.2.200,-, gereviseerde motor, uitstekende staat, Abrahamsz 143, tel.: 672706.

FRAAI LICHTBEIGE 4-pits Atag gasfornuis met oven en electrische grill, NAf.400,-, tel.: 70447 tussen 6-8 uur nm.

PORCHSET: 6 stoelen met kussens en tafel f.750,-; burootje f.25,-, Louise de Colignylaan 24.

2X2M BED + matras f.450,-; 1 zit-slaapbank (twee éénpers. bedden) f.400,-, tel.: 625200 (Bungalow 75), 84656 (werk).

OLDSMOBILE DELTA 88, full equipped, airco, tape, etc., etc., bouwjaar 1983, km.-stand 12.000, vraagprijs f.17.500,-; tel. thuis: 73714, tel. werk: 70346.

CHEVROLET CELEBRITY, full equipped, bj. '83, 18.000 km, prijs f.13.000,-, tel.: 77394.

PORCH SALE: orthopedisch 2-pers. bed; wandmeubel; antenne; 3-hoekskast; eetkamerset (antiek).; baby-meubilair; gitaar-versterkers e.d., Kaya Kokolishi 21, Schelpwijk, tel.: 77696 na 18.00 uur.

1 KINDERBED f.50,-; 2 wandelwagens resp. f.100,-, f.30,-; 3 bijzettafels f.10,- per stuk; 1 orgel met 2 registers f.1.300,-; 1 Toyota Corona 1972 Station, f.2.500,-, tel.: 615161 na 17.00 uur.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

GESTOFF. 2-KAMER appartm., meegebr. badk. & keuken, airco aanw., enigszins afgelegen doch veilig, f.250,- p.m. incl. water, 2 mnd. borg. Inf.: P.O. Box 3410.

WEEK-EIND HUIS aan het Spaanse Water, 2e, 3e, 4e week van sept. of gedeelte daarvan. Inl.: 75917.

GEDEELTELIJK GEMEUBILEERD huis. Inf. Stichting Wilhelmina Tehuis Flat 9.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

ONGEMEUBILEERD HUIS of tuinhuisje (2 of 3 sl. kamers), ±f.150,- p/mnd. Inl.: 674592.

JONG HOLLANDS echtpaar zoekt woning, huur tot plm. f.400,- per maand, tel.: 82245.

ONGEMEUBILEERD HUIS of flat tot f.500,-, tel.: 83381.

DIVERSEN CURACAO

OPPASHUIS GEVRAAGD voor de maand sept. t/m 7 okt. Te vragen naar marn. De Leeuw 4,335, MB Parera, toestel nr. 173.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

BODYBUILDINGSET, prijs n.o.t.k.. Vromans Bg. K-5. tel.: 47100.

1 TRAILER 16 ft.x9 ft. on wheels, f.4.500,-; 1 trailer 16 ft.x12 ft., f.6.500,-, both fully fixed up, wallpaneled, electric installation etc., located Buena Vista 30.

ZEER MODERNE boeken; tv en servieskast 4 mx2.60 m, f.2.500,-, tel.: 27130.

FORD LTD, f.2.500,-, tel.: 48795 na 18.00 uur.

WITTE MEUBELEN; airco's en andere huishoudelijke artikelen. Spotprijzen! Madurostraat 4A, eerst bellen tel.: 22484.

COLOR BASIC TRS80 computer f.500,-; Atari video-computer f.175,-; cassette-recorder f.120,-; micro cassette-recorder f.65,-; juniorbed f.100,-; Weider barbell, 16 stuks + bank f.350,-, Nassaustraat 160.

PICKUP TOYOTA Hilux 1984, f.8.000,-; Westinghouse water-cooler f.400,-; large BBQ tables f.250,-; 7.5 HP outboardmotor Gamefisher, new f.500,-. Ponton 70.

FURNITURE AT Seroe Col. Bung. 1526. Patio sale Sept. 7, tel.: 41276.

LADA 1200 COMBI, i.z.g.st., 2 1/2 jr. oud; stereoset; diverse meubelen; volautomatische wasmachine; stoof; airco, 10.000 BTU, Seroe Alejandro 35.

NIEUW 21-DELIG Summa Encyclopedie woordenboek/wereldhistorie f.1.150,-, tel.: 28783 kantooruren.

WEGENS VERTREK: rieten eettafelset f.350,-; tunerversterker + cassettedeck Aiwa f.450,-; bankstel f.800,-; complete duikuitrusting f.800,-, Bakval 11, tel.: 27040.

HUIS, SCHUBERTSTRAAT 2 (Mon Plaisir), ook meubilair + huish. art. apart. Zaterdag 10.00 am - 1.00 pm.

TE KOOP GEVRAAGD ARUBA

ROEIBOOTJE OF kleine rubberboot, slechte staat geen bezwaar, tel.: 32281, Palm Beach 188.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

HUIS, 3 SLAAPK., Gen. Maj. de Bruynewijk 50, tel.: 47385.

PAS GERENOVEERD volledig gemeubileerd huis, 3 slaapkamers, 1 bad, te Salinja Serca 10A. Informatie tel.: 28530.

PERSONEEL GEVRAAGD ARUBA

COUPLE WITHOUT children looking for a maid, preferable to live-in, tel.: 24081 (office hours).

DIVERSEN ARUBA

MARINE OFF. zoekt oppashuis voor de periode dec. en eerste helft januari i.v.m. overkomst vriendin uit Nederland. D.J. Bomhof, tel.: ma. t/m zat. van 7-13 uur: 47100 tst. 110.

Liberia: Moet ook in toekomst worden voortgezet

Regering bestrijdt dat het aan overleg heeft ontbroken

WILLEMSTAD — De regering is het allerminst eens met de kritiek, die zij de laatste weken voortdurend vanuit verschillende sectoren in de gemeenschap te verduren krijgt, over het ontbreken van overleg met de sociale partners. Overleg heeft wel degelijk op uiterst regelmatige basis plaatsgevonden en zal, zo benadrukte gisteren premier Maria Liberia- Peters tijdens een persconferentie, ook in de komende jaren een belangrijke plaats innemen bij de besluit- vorming van de overheid.

In de afgelopen zeven tot acht maanden vond juist zeer veel overleg plaats met de sociale partners teneinde, aldus de bewindsvrouwe, in verband met de besluiten die de regering diende te nemen, zoveel mogelijk inbreng te hebben van de verschillende groepen in de gemeenschap. Het besluitvormings- proces was dan ook daarom een bijzonder moeilijk proces geweest, vond zij. Met name omdat in de tussentijd vanuit de diverse overheids- departementen steeds meer "urgentie- signalen" binnenkwamen, die er de regering op wezen dat, om voor de economie nadelige gevolgen tegen te gaan, er op korte termijn maatregelen dienden te worden genomen. Aan de hand van een analyse van al hetgeen met de verschillende groepen en instanties was besproken, ontstonden vervolgens een aantal ontwerpen, waarvan het wets- ontwerp met betrekking tot een crisis-heffing van tien procent op de inkomens het eind- resultaat was, argumenteerde de premier, die om aan te tonen dat er inderdaad voortdurend door de regering was overlegd met de sociale partners en andere instellingen, een lijst van vergaderingen van de afgelopen zeven maanden overlegde.

Volgens de lijst van vergaderingen ter bespreking van de sociaal- economische en financiële situatie en de te nemen maatregelen ter bestrijding van die situatie, kwam de regering circa 53 maal bijeen met ondermeer de Bestuurscolleges van alle Antilliaanse eilanden, de overheids- en andere vakbonden, werkgevers- organisaties en verenigingen van medici, advocaten, tandartsen en apothekers. Ruim dertig procent van deze vergaderingen werd besteed aan overleg- bijeenkomsten tussen de regering en het vakbonds- wezen. Bezwaren als zou de regering onvoldoende aandacht hebben besteed aan gesprekken met de partners, achtte de overheid dan ook niet gegrond. Temeer omdat zij van oordeel is tot haar recente besluit te zijn gekomen op basis van het overleg van de laatste maanden. Aan ook de verenigde vakbonden, verbonden in de SUK (Sindikatonan Uni di Korsou), bracht premier Liberia naar voren, was overigens door minister van Financiën Gilbert de Paula, ten tijde van de aankondiging van de crisis- heffing direct toegezegd, dat de regering bereid bleef te praten over de door de vakbonden ingediende nota, waarin een scala van maatregelen wordt voorgesteld op korte, middellange en lange termijn.

De regering heeft trouwens nooit gezegd, bracht de minister-president met klem op tafel, dat zij niet bereid is tot voortzetting van het overleg met de partners. Niet alleen bestaat die bereidheid bij de regering; zij is er bovendien van overtuigd dat overleg een belangrijke aangelegenheid is die met name in de komende jaren een grote noodzaak zal blijken. "Het dialoog- proces gaat door. We moeten voortgaan met het bekijken van de situatie en deze leiden en ook begeleiden, aan ondermeer de hand van maatregelen," aldus Liberia.

"Partij had geen vergunning"

MAN nijdig over vergader-verbod

WILLEMSTAD — Voor de Curaçaose oppositiepartij MAN is het "onaanvaardbaar" dat een voor gisteren in Hofi Biesheuvel geplande informatie- avond enkele uren voor de aanvang werd verboden. De wat MAN-leider Martina een "drogreden" noemde, was het gegeven dat men geen vergunning had om een openlucht samenscholing bijeen te roepen. Martina maakte vanmorgen in gesprek met de Amigoe melding van een "politieke zet" en noemde voorts "het begin van een tijdperk van onderdrukking." De Amigoe kon vanmorgen niet exact achterhalen wiens beslissing het was om de MAN-vergadering te verbieden.

Wel bleek uit verklaringen van de woordvoerder van de politie dat de vergadering een openbaar karakter had, waardoor men officieel verplicht was een vergunning aan te vragen. "Het is de taak van de politie de openbare orde te handhaven; men kan ook zonder opdracht hiertoe van bovenaf optreden," aldus politie- woordvoerder Kosster, vanmorgen.

De 10% crisis- heffing, waartegen de MAN zich zoals bekend fel verzet, zou centraal staan tijdens de voor gisteren geplande bijeenkomst. MAN- leider Martina stelde vandaag dat deze partij zich onder hevig protest bij de beslissing heeft neergelegd; "Veel meer kan je in feite niet doen," stelde hij. Martina noemde de gang van zaken evenwel "bijzonder vreemd", te meer omdat de MAN in het verleden herhaalde malen soortgelijke openlucht bijeenkomsten in hofjes gehouden heeft. "Daar komt nog bij, aldus de MAN- leider, dat het partijcentrum enige tijd geleden gedeeltelijk door brand verwoest is," stelde een nijdige Martina vanmorgen.

Het is de Amigoe, bij navraag niet gelukt [illegible]lijkheid te krijgen over de [illegible]redenen van de politie. Gezaghebber Casseres, die tevens plaatselijk hoofd van politie is, bevestigde slechts dat hij gisteren wegens ziekte afwezig was "en daarom niet veel van deze zaak afweet." Hij stelde evenwel dat naast de gezaghebber ook hoge politie-autoriteiten uit eigener beweging kunnen optreden. Waarnemend gezaghebber George Hueck bleek vanmorgen niet bereikbaar voor commentaar.

Deze gang van zaken heeft de MAN er overigens niet van weerhouden hun grieven over de crisis- heffing op papier te zetten. Middels een gisteren verspreid pamflet waarin over "uitbuiting" en "diktatoriale handelingen" gesproken wordt, uit de oppositie- partij felle kritiek op de maatregel. In het pamflet wordt vooral het gegeven dat de maatregel "zonder enige inspraak van de sociale partners" genomen is gelaakt.

In vergadering met minister-president

Diensthoofden werpen diverse bezuinigings-alternatieven op

WILLEMSTAD — Teneinde na te gaan op welke wijze de verschillende overheids-departementen op hun respectieve begrotings- posten zoveel mogelijk kunnen bezuinigen, vond gisteren in de aula van de Universiteit van de Nederlandse Antillen een vergadering plaats met de hoofden van de landsdiensten van Bonaire en Curaçao. Op deze vergadering werden door de diensthoofden een groot aantal alternatieven aangevoerd, die er mogelijk toe kunnen bijdragen dat de overheid meer, dan de tot nog toe behaalde vier procent, reductie op haar uitgaven bereikt.

De gisteren gehouden vergadering werd voorgezeten door premier Maria Liberia- Peters, die er in haar openings- woord op wees dat, gezien de ernstige situatie waarin de Antillen verkeren, de overheids- diensten aan de gemeenschap een voorbeeld dienen te geven en deze bezuinigingen moeten proberen te bewerkstelligen, zonder dat daarbij de dienst- verlening in gevaar worden gebracht. Een economischer gebruik van energie, telefoon, telex- en telegram- verzendingen, haalde zij daarbij als voorbeelden aan.

Ook minister van Financiën Gilbert de Paula was op de vergadering aanwezig. Die bracht op zijn beurt naar voren, dat hij al begin dit jaar een dringend beroep deed op de diverse landsdiensten, om de begroting met circa vijftien procent terug te brengen. De begroting over 1985, zo voerde De Paula aan, vertoont desalniettemin een tekort van 35 miljoen gulden. Het spreekt daarom voor zich, stelde hij, dat er stringente maatregelen genomen zullen moeten worden om, met name met het oog op de begroting over 1986, verandering te brengen in de situatie. Hij waarschuwde nadrukkelijk dat de gevolgen voor het komende jaar niet te overzien zullen zijn, indien nu niet wordt ingegrepen.

Door de gisteren in verschillende werkgroepen ondergebrachte diensthoofden, werden een reeks van interessante en op het eerste gezicht ook uitermate geschikte alternatieven, die flinke bezuinigingen als eind- resultaat kunnen hebben, op tafel gebracht, verklaarde premier Liberia- Peters tijdens een gisteravond gehouden persconferentie. De alternatieven, die de overheid in het streven naar een verlaging van de begrotings- kosten als handleiding [illegible], richtten zich ondermeer op de aankoop en het gebruik van materiaal en uniformen, de overwerk- kosten en de dienst- verlening die de diensten elkaar kunnen bieden.

Zo werd ondermeer voorgesteld een "pool" te beginnen voor wat betreft het foto- copiëren van documenten en ook de aanschaf van dienst- uniformen op elkaar af te stemmen. Kosten van overwerk kunnen mogelijk gereduceerd worden, was evenzo een suggestie, door middel van flexibeler arbeids- uren. Aangelegenheden, die om een of andere reden niet onder kantoor- tijden kunnen plaatsvinden, zouden dan door een verschuiving van de arbeids- uren kunnen gebeuren zonder dat er van overwerk sprake is, lichtte de premier, die daarnaast ook melding maakte van een alternatief voor de evaluatie van de overheids- tarieven voor bepaalde geleverde diensten, tijdens de persconferentie toe.

Instelling van een bedrijfs- geneeskundige dienst is eveneens een alternatief dat verdergaande bezuinigingen in de hand kan werken, luidde een ander voorstel. Daardoor is een betere controle van de ambtenaren mogelijk. Om een dergelijke controle te verwezenlijken, dient er echter een wets- wijziging plaats te vinden, stelde de premier. Aan deze noodzakelijke aanpassing van het Lands Materieel Ambtenarenrecht (LMA) wordt momenteel al gewerkt, verklaarde zij daarbij.

De door de bewindsvrouwe aangehaalde wijziging van het LMA, werd overigens deze week door de ambtenarenbond ABVO als absurd betiteld. De ABVO vindt dat de regering op die manier bezig is het "in gebreke blijven" van diensthoofden, op de ambtenaren af te wentelen. Het zijn juist de diensthoofden waartegen de overheid dient op te treden, oordeelt de bond. Het LMA, dat nagenoeg identiek is aan het in Nederland geldende Algemeen Rijks- ambtenaren reglement (ARAR), behoeft in ieder geval volgens de ABVO geen enkele wijziging.

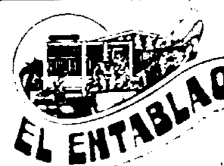
Het weer

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12 uur. In de vroege middaguren een enkele plaatselijke bui met een kleine kans op onweer. Gedurende de namiddag en avond licht tot half bewolkt en geen neerslag van betekenis. Vannacht en morgen- ochtend tijdelijk zwaar bewolkt met buien en kans op onweer. Overwegend matige oostelijk wind, in buien mogelijk uitschieters tot harde wind. OVERZICHT: De zwakke storing die zich gisteren nabij Trinidad bevond trok heden- ochtend over de Benedenwindse eilanden, waarbij de meeste buien- activiteit ten zuiden van de eilanden bleef. Onder invloed van deze storing is de activiteit van de inter- tropische convergentie- zone enigszins toegenomen waardoor ook in de komende 24 uur perioden met toenemende bewolking en buien- activiteit kunnen voorkomen.

Toerist beroofd in hotel

WILLEMSTAD— Een toerist is bij het verlaten van zijn hotelkamer door een onbekende man overvallen, die hem van zijn portemonnaie beroofde, waarin zich 80 dollar bevond. Hierop nam hij de benen en verliet het hotel.

WEEKEND

Indjuweg 47 (Dominguito, laatste zijweg van Schubappelweg) Tel.: 614855

CHILEENS GOURMET RESTAURANT

Kom in een rustieke sfeer genieten van ons nieuwe menu met zeer

SPECIALE VOORGERECHTEN

Vanaf 6.30 bent U van harte welkom!

GEOPEND: donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag.

DISCOCONUT

Hotel Bellevue (Pasan Grahan)

Baai Macolaweg Parera

Elke vrijdag en zaterdag

GEOPEND

vanaf 11 uur tot .....

Entree: Heren *f*. 10,- Dames gratis.

Voor bestellingen: Tel.: 88222 - 88333

DENISE'S VIDEOTHEEK

t.o. Henderson Mahaai

Tel.: 75270

openingstijden:

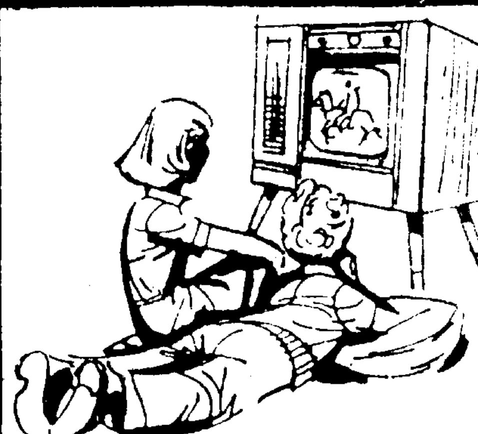
vrijdag, zaterdag en maandag 10.00 uur v.m. - 9.00 uur n.m.
dinsdag, woensdag en donderdag 10.00 uur v.m. - 8.00 uur n.m.

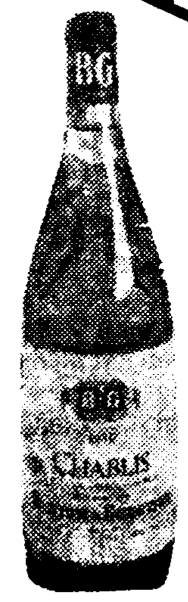
New Releases

* Music Video Clips - Volume 1-2-3-4-5-6-7
* Cool and the Gang Live - Musical
* The Falcon and Snowman - Crime drama
* Sperminator - XR
* Into the night - Comedy
* Electric Boogaloo Breaking 2 - Musical drama
* The Mean Season - Thriller.

Quality and Service

We stick to it!

no meal is complete without a good wine

Fort Nassau

Enjoy the Magnificent Panorama of Curacao from Fort Nassau International Menu.
Serving only Prime American Meats.
Reservations:
Tel. 613450

Een **speciaal etentje uit,** doet U in een **speciaal restaurant**

Waar?

Geen twijfel mogelijk; U gaat naar

Restaurant

La Bistroëlle

(achter Promenade Shopping Center)

Tel.: 70408

Je bent lekker wezen stappen, 't is laat en je hebt lekkere trek.

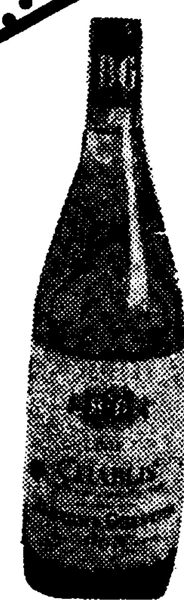
McDonald's

Sta. Maria Drive- Thru

is **IN 'T WEEKEND**

VANAF VRIJDAG T/M ZONDAG TOT 2.00 UUR 'S OCHTENDS.

no meal is complete without a good wine

Pianobar "Nooit Gedacht"

Cornweg 12 Curaçao N.A. Tel.: 74213

Voor een gezellig **borreluurtje** in **intieme sfeer.**

Elke dag **GEOPEND**

van 12.00 's middags tot 2.00 's nachts.

in het weekend **GEOPEND** tot 4 a.m.

Bon bini!

TRUPIAL INN

Groot Davelaar

Tel.: 78200

Begin your weekend at our Sunset Hour!

SAT.: Ku su streanan nobo ta presentá:
djasabra awor 7 - 9 - '85
NOCHE DI BOLERO SON
Ku animashon musikal di Boy Dap i su Piña Colada huntu ku un tremendo amplifier di El Maestro Con Cariño.
Ora: 9.00 pa 2.00 p.m.
Entrada: kompletamente gratis.
Pa un bon Comeback kòrda ta na Trupial Inn bo mester ta.

SUND.: Djadumingu awor Den su era nobo ku un tremendo check e programa bon KUATER DEN UN
HAPPY HOUR DANSANT
1) **HAPPY HOUR** 6'or pa 8'or
2) **EXPLOSIVOS**
3) **D.J. MC IN TOSH EXPLOSION**
4) **ENTRADA GRATIS**
Kòrda pa un bon ambiente ta Trupial Inn ta bo sitio.

"Amstelhoek"

Fontein 31 - Curaçao N.A

Een gezellige ontmoetingsplaats voor jong en oud.

GEOPEND dagelijks van 2-12 uur

Goed idee:
Ná het strand even een lekkere kop soep komen drinken!

TAP MAAR IN

Sta. Rosaweg 6

Tel.: 77344

Afgelopen met Video's van slechte kwaliteit op Bandariba!

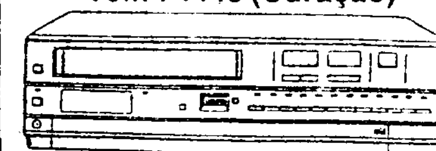
Vanaf vandaag is

Jan Boos 219 - Tel.: 673900

Tot Uw dienst met een kollektie van de

MEEST NIEUWE EN VEELGEVRAAGDE FILMS UIT AMERIKA,

aangesloten bij de gerenommeerde keten van

Andres Belloweg naast 23

Tel.: 74443 (Curaçao)

UNIVERSAL VIDEO op Brievengat

of

VIDEO EXPLOTION op Janboos

2 straten voorbij Panaderia Caribe naar links, daar vindt U de **kampioen** van de videotheken.

Wij verkopen ook lege **VIDEO CASSETTES** en **VIDEO APPARATEN** tegen zéér **voordelige prijzen** voor **groothandel** en **retail**.

no meal is complete without a good wine

SALOON-STEAK HOUSE

JES AIN NON BETTER

Open now also for LUNCH from Monday till Friday

Saloon 5.00 p.m. till
Dining 6.30 p.m. till
Fridays and Saturdays Country and Western Life Music by **JAILBIRD**

DINNER

Open 7 days a week

Tel. 70501 - 70502 after 4.00 p.m.

Schout bij nacht van Staverenweg 6.

Kòputrèk

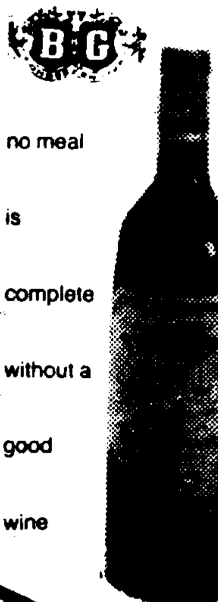
Bar Restaurant Dancing Caracasbaaiweg 14

Call 615384 for reservations

BBQ'D STEAKS

DE BESTE! ZEKER WETEN NIET VERGETEN.

DAGELIJKS GEOPEND.

no meal is complete without a good wine

Yuen Tung Restaurant

Castorweg - Tel.: 615487 - 615488

Voor alle soorten **Chinese- en Visgerechten** als mede

Internationale Keuken

voor zowel zakenlunches als familieuitjes, zijn wij iedere dag **geopend** van 11.30 a.m. - 10.30 p.m.

's Maandags **GESLOTEN**

't Oosters Huisje

Juliana van Stolberglaan 7

Tel.: 73165

SPECIAAL ZAAK VOOR RIJSTTAFEL ARTIKELEN

heeft weer voor U **Boemboe blokken** (kruidenmix), voor 20 verschillende heerlijke gerechten, **lumpiavellen, peteh** bonen en nog veel meer.

A.s. zaterdag vanaf 12.00 uur 's middags verkrijgbaar:

NASI-GORENG SPECIAL en ROTI

ROSE GARDEN Bar Restaurant

Oude Caracasbaaiweg 56 - Tel.: 614574
nú ook op Ser'l Pietermaal - Tel.: 614063

EEN SFEERVOL RESTAURANT MET CHINESE GERECHTEN en een gezellige bar.

Open van 11.00 v.m. - 11.00 n.m.

U bent van harte welkom.

DE FLES

SCHOTTEGATWEG WEST 367

TELEFON 84576

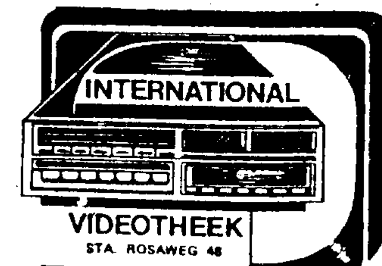
Specialidadnan:

A LA PARILLA DI LOMITO PORKCHOP, FLANKSTEAK I GALINJA.

Tur por wòrdu sirbí ku batata i salada. Tambe por hasi pedido pa bai kune.

HABRI TUR DIA 6'OR P.M.-2'OR A.M.

naast Valco

BEVERLY HILLS Cop

* The Last Dragon - Tienerfilm
* Flash point - Action.

OPENINGSTIJDEN:

maandag t/m donderdag van 3-7 uur
vrijdag en zaterdag van 10-12 uur en van 3-7 uur

your friendly guide...

N.V. Video World - Herst 31 - Tel.: 673093

SPECIALS

* 19" TV "Portland" .... *f*. 595,00
* 19" TV "Daytron" with wireless remote .... *f*. 645,00
* Sharp "VHS" recorder .... *f*. 775,00
* JVC T120 "VHS" cassette .... *f*. 15,00
* Formule 3000 T-Shirts .... *f*. 7,50

Ook verkrijgbaar:

* MOOIE SANDALEN

VIDEO MOVIES

* Prince & The Revolution in Concert - Musical
* Missing in Action - Crime action
* The last Hunter - Action
* Breaking II - Musical
* Wrestling: Bloopers/Hul Kamania
* Guns and Fury - Action

N.V. Video World

Uw adres voor de beste films!

Amerikanen bij dodelijke inval in Hondurees vluchtelingenkamp

SAN SALVADOR — Bij een actie in een vluchtelingenkamp in Honduras waarbij drie Salvadoriaanse vluchtelingen omkwamen, onder wie een kind, hebben ook Amerikaanse militairen deelgenomen. Het was een actie van het Hondurese leger dat naar zijn zeggen guerrillastrijders achtervolgde.

Deze beschuldiging is geuit in een rapport van de Salvadoriaanse katholieke kerk. Het rapport onthult ook dat Hondurese soldaten een twee maanden oude baby dood schopten terwijl andere militairen haar oma probeerden te slaan. Zij tuigden ook een jongeman af waarna ze hem de keel doorsneden. Deze zaak werd eerder van kerkelijke zijde in Honduras aan het licht gebracht, waarna de inval met zijn slachtoffers onder de vluchtelingen werd erkend door het Hoge commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties in Geneve. Volgens het rapport dat opgesteld werd in opdracht van het Salvadoriaanse aartsbisdom vielen er ook zeker veertien gewonden en namen er ongeveer tweehonderd Hondurese soldaten aan deel. Er waren ook twee Amerikanen van de partij. De Amerikaanse ambassade in Tegucigalpa ontkende de deelname van Amerikanen.

In het kamp dat niet ver van de grens van El Salavdor ligt wonen zo'n negenduizend vluchtelingen. Honduras wil het betrokken kamp meer naar het binnenland overbrengen om tussenkomst van guerrillastrijders in het kamp te voorkomen.

Ingezonden

Geloof-of-ik-schiet

Wie de recente TV-uitzending van KONTAKTO heeft gemist heeft een unieke kans voorbij laten gaan de verzamelde Curaçaosche clerus zich in de respectieve geestelijke bochten te zien wringen.

Er werd ook niet om de hete brij heen geschuifeld maar recht op de halsslagader afgestevend met thema's als Gods- definities en geloofs- voorwaarden. Alle aanleiding dus om als kijker recht overeind te gaan zitten in spanningsvolle verwachting.

Als we het gebruikelijke pakket discutabele absolutismen als het Hiernamaals, de Bijbel en de Heilige 3-Eenheid even terzijde leggen, kwamen vooral 2 stromingen kristalhelder naar voren: het sanctiemodel versus het harmoniemodel. Het "enfant terrible" in dit gezelschap die deze tweespalt openbaarde was dominee Schaap. Deze wist in weinig bewoordingen op rake wijze de steeds weer opduikende kuddegeest op z'n kop te zetten via een mengeling van gezonde twijfel en een geheel ándere heilige 3-eenheid: liefde/blijheid/delen. Schaaps klapstuk in deze was zijn stelling dat het God wel dégelijk iets doet te constateren dat er mensen zijn die zich van Hem afkeren. Dit, net nadat de kudde unaniem gedacht had de kijker van het tegendeel te overtuigen, alweer met die machismo- ondertoon dat God te groot zou zijn om zich door een gewone sterveling iets van Zijn machtspositie af te laten snoepen, hetgeen Schaaps issue niet was nóch dat van het harmoniemodel.

Met Schaaps optiek zie ik het leven weer helemaal zitten. Als ik mij als niet-gelovige überhaupt al in de verleiding zou willen laten brengen een bepaald geloof aan te gaan hangen, zou dat toch zéker niet kunnen zijn vanuit de invalshoek met het pistool op de borst (sanctiemodel). Zoiets riekt naar masochisme.

De vrolijke noot in dit geheel was de enige aanwezige dame die met een bewonderens- waardige chirurgische precisie elke vraag omzeilde en met een orgastisch sectarisch genoegen als een op hol geslagen muntautomaat haar propaganda- betoog afdraaide. Als nuchtere buitenstaander moet je bijzonder sterk in je schoenen staan om je niet in de verleiding te laten brengen dit soort taferelen als representatief op te vatten.

Overigens werd er heel wat afgepraat die avond, voor een concept dat zich nauwelijks in mensentaal laat omschrijven (unanieme panelstelling).

Waren de Goden misschien tóch cosmonauten? Als onafhankelijke kan ik me nooit geheel aan de indruk onttrekken dat er boven ons een aantal buitenaardse wezens hangt te zweven die genoeglijk achterover leunend achter hun borrel, de hapklare martiaanse kaasbrokjes en hun monitoren geamuseerd de resultaten aanschouwen van wat zij eens in een ver verleden hebben aangericht.

R.H. PETERSEN

Beschouwd als tweederangsburgers

Zigeuners ondervinden vooral in Zuidoosteuropa veel verachting

BELGRADO — De problemen van de Roma, zoals de Zuidoost- europese zigeuners zichzelf noemen, zijn velerlei maar beginnen in deze landen al bij het vaststellen van hun aantal.

In Bulgarije wordt sinds kort het bestaan van niet-Bulgaarse minderheden bestreden. Het aantal zigeuners bedraagt daar volgens westerse schattingen echter tussen de 100.000 en 200.000. Bij de jongste volkstelling in Joegoslavie noemden 200.000 burgers zichzelf Roma, maar hun aantal zou veel hoger kunnen liggen omdat veel ondervraagden, vermoedelijk uit angst voor nadelige gevolgen, hun Roma- achtergrond hebben verzwegen. Het probleem van het aantal treedt in Roemenie nog sterker naar voren. Terwijl de autoriteiten uitgaan van 300.000 Roma, die overigens niet als nationaliteit worden erkend, spreken diplomaten in Boekarest over een bevolkingsgroep van een à twee miljoen.

De zigeuners ondervinden in Zuidoosteuropa veel verachting op hun weg. Als zij al werk vinden, moeten zij zich vaak met slechtbetaalde banen tevreden stellen. In Joegoslavie werken bijvoorbeeld veel mannelijke zigeuners bij de stadsreiniging, terwijl talloze zigeunerkinderen wat proberen te verdienen als schoenpoetser. Niet zelden ziet men in de grote steden bedelende zigeunervrouwen met een klein kind in de armen en op het platteland zijn bedelende zigeunerkinderen een vertrouwd straatbeeld geworden.

Meer dan de helft van alle Roma in Joegoslavie heeft volgens officiele schattingen de lagere school niet bezocht of slechts een paar klassen afgemaakt. Meer dan de helft van alle Joegoslavische zigeuners is analfabeet. Zigeuner- kinderen die toch de lagere school volgen, blijven vaak achter bij het niveau van de klas. Pedagogen noemen de grote taalproblemen van de zigeunerkinderen de oorzaak van de moeilijkheden. Onderricht wordt immers in het Servokroatisch gegeven en niet in de Roma-taal.

De slechte sociale positie van de Roma wordt in de bevolking vaak met een vooroordeel afgedaan: "Een zigeuner wil niet leren". Uiteindelijk is in het Zuidjoegoslavische stadje Gnjilane, in de buurt van Skopje, een eerste stap gezet in de richting van goed onderwijs voor zigeuner- kinderen. In oktober werd hier de eerste lagere school geopend, waar zigeunerkinderen in de Roma-taal worden onderwezen. Onlangs verscheen in Joegoslavie ook een kindertijdschrift in de Roma-taal, het eerste ter wereld, met een oplage van 10.000 exemplaren.

"Het analfabetisme heeft ons onze ziel genomen", zo zegt Demiri, een Roma-onderwijzer. "Wij willen laten zien dat wij geen tweederangs burgers zijn", zo voegt hij eraan toe. Gedurende het afgelopen jaar zijn in Joegoslavie nog enkele speciale onderwijs- instellingen van de grond gekomen, voor in totaal 800 kinderen. In Bulgarije en Roemenie is zoiets nog ondenkbaar.

Politici in Roemenie en Bulgarije zijn met name bevreesd voor het hoge geboortecijfer van de Roma. In beide landen zijn onlangs wetten van kracht geworden die "Bulgaarse Bulgaren" en "Roemeense Roemenen" tot een grotere kinderrijkdom aansporen. Terwijl zeven of meer kinderen bij de zigeuners geen zeldzaamheid is, geven Bulgaren en Roemenen steeds meer de voorkeur aan kleine gezinnen.

In Roemenie hebben de Roma volgens onofficiele schattingen een aandeel bereikt van negen procent van de totale bevolking. Boekarest heeft nu gekozen voor een zeer drastische gezinspolitiek: kinderloosheid wordt via belastingmaatregelen bestraft en bij een illegale abortus dreigt voor de moeder gevangenisstraf en voor de arts ontzetting uit het ambt.

Met de eerste Troonrede in zes jaar

Prinsjesdag veertig jaar geleden: voor Wilhelmina de mooiste ooit

DEN HAAG — Naar het oordeel van nu wijlen koningin Wilhelmina was Prinsjesdag 1945 "de mooiste opening der Staten- Generaal, die er ooit geweest is". Zij zegt dat in haar gedenkboek "Eenzaam, maar niet alleen".

Nu precies veertig jaar geleden had Prinsjesdag plaats op dinsdag 20 november 1945. Het waren de zogenoemde voorlopige Staten- Generaal, in wier midden de koningin verscheen ten einde, voor het eerst sinds 1939, weer een troonrede uit te spreken.

Gedurende de oorlogsjaren vond een dergelijke plechtigheid (uiteraard) niet plaats. De laatste vooroorlogse opening geschiedde op dinsdag 19 september 1939, bij welke gelegenheid een van de kortste troonredes uit de parlementaire geschiedenis werd uitgesproken. De in 1945 door koningin Wilhelmina uitgesproken rede wordt daarentegen uitzonderlijk genoemd, alleen al door de "opvallend grote lengte", die de rede heeft. Het toen zittend kabinet Schermerhorn- Drees wilde zich namelijk "door middel van de Troonrede voor het eerst direct tot de Staten-Generaal richten, nadat deze zes jaar lang van iets dergelijks verstoken waren geb-leven".

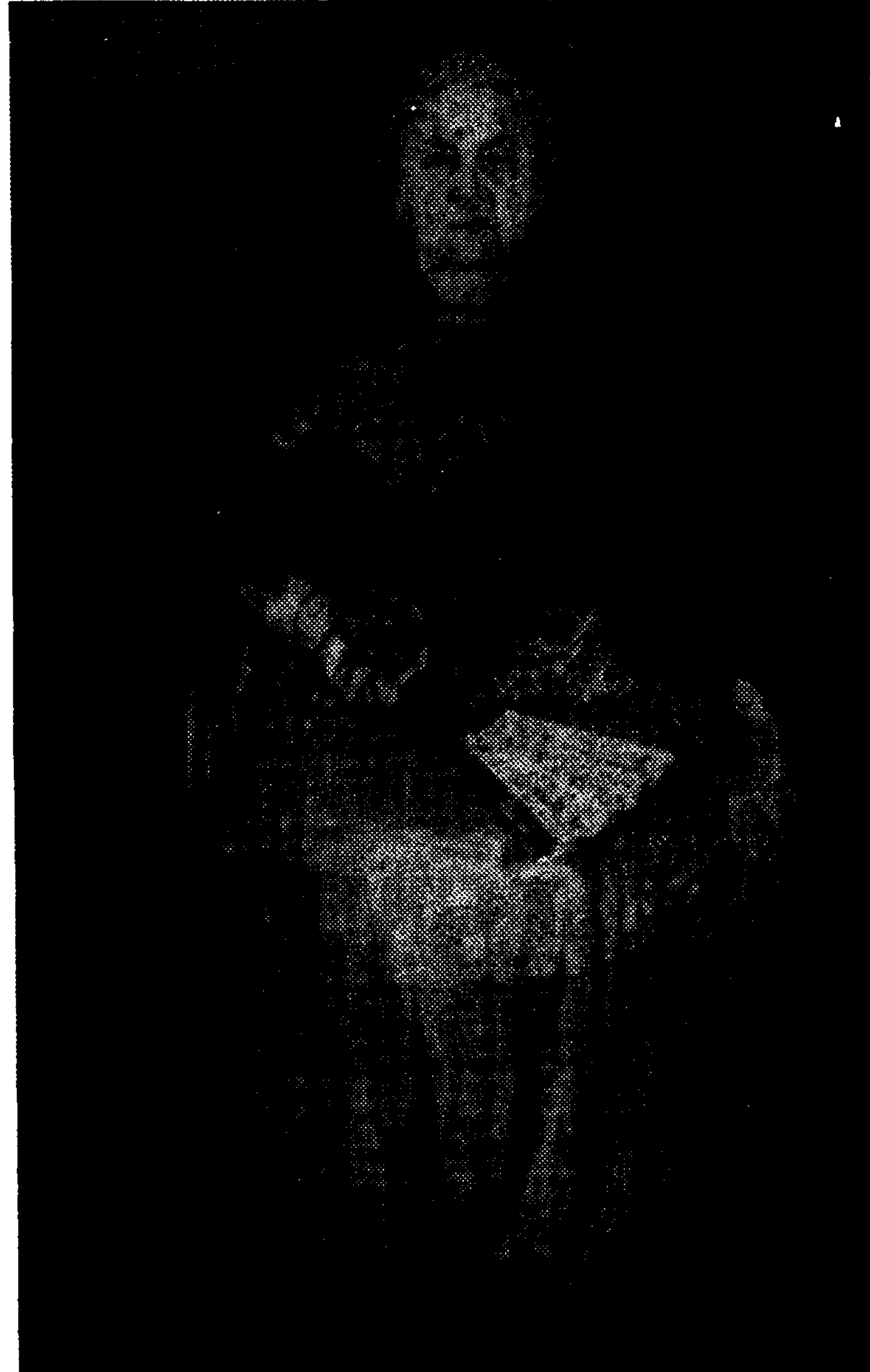
"Gevoelens van diepe bewogenheid mengen zich met die van vreugde en erkentelijkheid, nu ik na zes jaren van bittere scheiding weer in uw midden verschijn", aldus de vorstin. "Leed en ontbering, nederlaag en ontreddering, maar ook offervaardigheid en heldenmoed kenmerkten de donkere jaren der Duitsche furie", zo sprak zij destijds. De Troonrede bevatte verder een oproep tot herstel en vernieuwing. "Te duur hebben wij onze vrijheid gekocht dan dat wij haar nu zouden misbruiken of verspillen", zo sprak de koningin, die bij deze gelegenheid vergezeld was van haar dochter en schoonzoon, toen nog prinses Juliana en prins Bernhard.

Minister- president dr. ir. W. Schermerhorn zegt in zijn memoires de eerste naoorlogse opening "eigenlijk als niet erg veel bijzonders te hebben ervaren". De Troonrede, zo verhaalt hij, was voor een groot stuk een herhaling van wat we al eerder gehoord hadden. "De sfeer, ja die was eigenlijk wel die van een zekere plechtigheid, zoals ik die later vaker heb meegemaakt".

Koningin Wilhelmina — aldus de latere Kamervoorzitter dr. L.G. Kortenhorst — beleefde die novemberdag in 1945 "haar grote dag". In zijn naslagwerk over het eerste naoorlogse parlementaire jaar concludeert hij, dat de vorstin woorden "rechtstreeks tot het hart van het nu ten volle bevrijde volk" sprak, woorden die "door hun eenvoud diepe indruk maakten op allen die ervan getuigen mochten zijn".

Een van die getuigen was "freule" C.W.I. Wittewaal van Stoetwegen, CHU-Kamerlid, die haar ervaringen op Prinsjesdag-1945 eveneens aan het papier heeft toevertrouwd. "Er zijn bepaalde dagen in e leven, die je nooit vergeet. Zo'n dag is voor mij 20 november 1945", zo schreef zij. Die Prinsjesdag kende een sobere inrichting en ging gepaard zonder het gebruikelijke, traditionele ceremonie. "Er was geen gouden koets, er waren geen gala-uniformen. Het geheel maakte een sobere, ook wel een sombere indruk", zo schrijft de freule. Ook zij noemt de Troonrede lang van inhoud. "Het was herdenking van gevallenen, dankbaarheid voor de bevrijding en veel over herstel en vernieuwing".

In de eerste vergadering na de oorlogsperiode van de Tweede Kamer, gehouden op dinsdag 25 september 1945, benadrukte Kamervoorzitter mr J.R.H. van Schaik de grote rol van koningin Wilhelmina in het verzet tegen de Duitse bezetter. "De sterkste steun in dit geestelijk verzet is van de overzijde uitgegaan van haar, die in haar voortdurende zorg voor het hoogste landsbelang in de meidagen van 1940 heeft gemeend, niet uit den weg te mogen gaan voor een beslissing, die haar wel onnoemelijk zwaar moet zijn gevallen", aldus de vroegere Kamervoorzitter. Hij noemt het vertrek "naar den vreemde" een daad van buitengewone wijsheid. "De herinnering aan wat onze vorstin in de meest hachelijke ogenblikken van het volksbestaan met doortastende en volhardende geestkracht voor het Nederlandsche volk heeft gedaan en bereikt, zal in onvergankelijke dankbaarheid blijven voortleven", zo voegt Van Schaik daaraan nog toe.

Communisten-leider El Salvador opgepakt

SAN SALVADOR — De op één na hoogste functionaris van de Communistische parti van El Salvador, Americo Araujo, is door het Salvadoriaanse leger aangehouden. Hij zou informatie hebben verschaft over het verzet. De arrestatie werd bevestigd door de rebellenzender Venceremos.

Makmur-voorzitter vrijgelaten

ROTTERDAM — De voorzitter van de Surinaamse Makmurstichting voor politieke vluchtelingen in Rotterdam, S. Somohardjo, is vrijgelaten na enige weken in voorarrest te hebben gezeten in verband met een onderzoek naar de herkomst van wapenen welke in een pand werden gevonden dat ook gebruikt wordt als trefcentrum van Makmur. Ook twee andere Surinaamse verdachten in deze zaak zijn op vrije voeten gesteld. Er was eerder de nodige actie gevoerd voor de vrijlating van Somohardjo, een felle tegenstander van het huidige Surinaamse bewind. Somohardjo en Makmur hebben steeds ontkend iets van doen te hebben gehad met de gevonden wapens en de munitie. Het onderzoek in deze zaak gaat door, zo deelde de politie mee.

Explosie in munitiefabriek op Cuba: 9 doden

HAVANA — Bij een ontploffing in een munitiefabiek op Cuba zijn negen doden gevallen en acht zwaargewonden. Zo meldt het Cubaanse persbureau Prensa Latina. De fabriek ligt ten westen van de hoofdstad Havana. De explosie deed zich tijdens de nachtelijke uren voor in het magazijn van de fabriek. Er bevonden zich in hetzelfde magazijn ook enige projectielen welke als gevolg van de ontploffingen verschillende richtingen uitschoten. Omdat zij niet geladen waren kon erger worden voorkomen. Volgens Cubaanse technici is het een samenloop van omstandigheden geweest dat het ongeluk een dergelijke vorm aannam.

Staking Bolivia verlengd

LA PAZ — Het Boliviaanse vakverbond COB heeft de algemene staking tegen het economische beleid van president Victor Paz Estenssoro met drie dagen verlengd. De staking was aanvankelijk voor 48 uur afgekondigd. Volgens de regering is de actie illegaal, maar de vakbeweging vindt dat het regeringsbeleid nog illegaler is. Paz Estenssoro wil een neo- liberaal beleid gaan voeren en daarbij de overheidsinvloed op industriele gebieden terugdringen. Aan een betoging donderdag tegen het beleid van de regering namen 25.000 mensen deel. Er deden zich geen incidenten voor, maar de sfeer blijft wel gespannen. De regering heeft gedreigd met gevangenneming der stakers.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK 10.15 A.M.

BritishP.	1,3250	JanYen.	0,4108
GermanM.	34,10	CanD.	72,84
Gold	317,00	Silver	6,06

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Allied Stores	56 5/8 +	1/8	IBM	128 3/8 +	1 1/8
Apache Corp.	11 1/4	unch	ITT	32 3/4 -	1 1/4
Amer.T.& T.	21 1/8 -	1/8	Lone Star Ind.	26 3/8 -	1/4
Beatrice Co's	33 1/4 -	5/8	McDonalds	65 1/8 +	3/8
Burroughs	64 1/8 -	1/8	Natl.Distil.	32 7/8	unch
Campbell RL	22 1/2 -	5/8	Natl.Presto	27 5/8 +	1/8
Chrysler	37 1/8	unch	NCR	33 3/8	unch
Coca Cola	71 5/8 -	3/8	Pantry Pr.	6 1/2 -	1/8
Digital Eqm.	103 1/2 +	3/8	Pepsico	58 7/8 +	3/8
Dupont	57 1/2 -	1/8	Seagram	39 1/8 -	3/8
East.Kodak	44 1/8 +	1/4	Sears	34 3/8 -	3/8
Foster Wheeler	12 1/2 -	1/8	Sunshine M.	6 1/4 -	1/8
Genl.El.	60 1/4	unch	Texas Instr.	93 3/4 -	3/8
Genl.Dynamics	78 1/2 +	1 1/4	United Airl.	52 -	1 1/4
Georgia Pac.	22 3/4 -	1/8	Union Pac.	48 1/4 -	1 1/2
Genl.Motors	67 1/8 +	1/2	United Tech.	39 1/4 -	3/4
Gilette	61 -	1/8	Warner Comm.	30 3/8	unch
Hammerm.P.	39 -	1/2	Warner Lamb.	39 +	1/8
Homest.M.	25 1/4 -	1/2	West.El.	37 7/8 -	3/8
Hutton	36 5/8 +	3/8	Xerox	52 5/8 +	3/8

DOW JONES
Industrials 1325,83 - 0,89
Transportation 672,52 - 7,14

AMERICAN STOCK EXCHANGE
Computer & Technology 97,50 + 0,23
Precious Metals 76,14 - 1,60
REUTER.

CLOSING MARKET COMMENT SEPTEMBER 5,1985.
Stock prices closed mixed today in moderate trading, with the Dow off .89 points to 1325,83. The Transportation index continued weak today, with the Utility average steady on the session. Avon Products surged to fresh yearly high today in active trading. The company said it will sell a division and buy back up to 25 percent of its own shares. International Minerals and Chemicals and ITT both surrendered in heavy turnover. UAL Inc., Asa Ltd., and MCA Inc., also faltered. Lowenstein (M) continued to gain today and reached a fresh all-time high. Orange Co., Syntex, and General Dynamics also climbed. Once again, weakness in the transports was a depressant.
E.F. HUTTON RESEARCH.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 6 SEPTEMBER 1985 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.28	1.30	1.32
PND STERLING	2.315	2.37	2.43
NED GLD	53.88	54.60	55.40
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	73.92	74.64	75.44
FR FRANCS	18.81	19.91	20.61
DUITSE MARK	60.73	61.45	62.25
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.60	0.90	0.96

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 6 SEPTEMBER 1985 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	99.84
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 86/90	109.17
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	103.72
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	109.12
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1988	102.12
10.25 %	OBLIGATIELENINGEN 1985 PER 1990	101.55

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 9.82%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Publiek gerustgesteld

Caracas grijpt weer bij bankinstelling in

CARACAS — De Venezolaanse regering heeft voor de tweede keer dit jaar ingegrepen in een bank en wel in de Banco Hipotecario Centro Occindental. Minister Manuel Azpurua gaf eerder deze week opdracht daartoe. De regering heeft onmiddellijk bekend gemaakt dat men garant staat voor het door het publiek in deze bank belegde geld. De bank blijkt volgens Diario de Caracas voor 42 miljoen dollar aan verplichtingen te hebben maar heeft slechts 5,3 miljoen dollar in kas. Eerder greep de regering al in bij Banco de Comercio, de achtste in omvang van Venezuela. Deze werd toen ook onder overheids- controle gesteld.

Inmiddels heeft Caracas de Verenigde Staten om de uitlevering gevraagd van de directeur van Banco de Comercio, Juan Vicente Perez Sandoval, die vruchteloos heeft geprobeerd in Florida twee banken op te kopen. Ook werd toen een uitreisverbod opgelegd aan negentien van zijn medewerkers. Het ziet er naar uit dat de VS gunstig zullen reageren op het uitleverings- verzoek van deze bank- directeur.

In Miami bevinden zich meer Venezolaanse bankiers, van de familie Gonzalez Gorrondona, wier bank in 1978 onder staatstoezicht werd gesteld. Men heeft in Miami goede zaken gedaan en is onder meer eigenaar van twee bankinstellingen.

Het bestuur van de Oudervereniging TOTOLIKA roept hierbij sollicitanten op voor de volgende funktie's aan het Arbeidstrainingscentrum voor geestelijk gehandicapte adolescenten.

Vijf LEERKRACHT/BEGELEIDERS,

die belast zullen worden met training en vorming op één van de volgende gebieden:

- **tuinbouw, tuinonderhoud en kleinvee,**
- **timmer-, schilder- en metselwerk,**
- **naaien en stofversieren,**
- **huishoudelijke werkzaamheden.**

Drie ASSISTENTEN

voor bovengenoemde leerkracht/begeleiders met het diploma Kinderverzorgster/Jeugdverzorgster dan wel een gelijkwaardige opleiding.

Sollicitanten met bekwaamheid en/of onderwijservaring op bovengenoemde gebieden kunnen reflecteren.

Zij die reeds in dienst zijn van het Eilandgebied Curacao genieten de voorkeur.

Nadere inlichtingen omtrent funktie en rechtspositie te verkrijgen bij Mw. A. Da Costa Gomez, voor de middag tel.613744, na de middag tel.78824.

Eigenhandig geschreven sollicitatiebrieven voor 10 september a.s. te richten aan Bestuur Oudervereniging Totolika, P.O.B. 3688.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 11 september 1985 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van ondergenoemde notaris of diens waarnemer te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, alhier, in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond, groot 980m2, gelegen in het tweede distrikt van Curaçao op "Bottelier", nader omschreven in meetbrief nummer 113 van 12 maart 1964, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Carawaraweg 87.

De veilingvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, alhier en liggen voorts ter inzage ten kantore van ondergenoemde notaris.
Deze voorwaarden houden ondermeer in dat van iedere bieder geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen of andere zekerheid te stellen, welke tenminste gelijk moet zijn aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de veilingkosten.

mr. M. van der Plank
notaris
Schottegatweg Oost 191
Tel.: 616833.

Jonge Antilliaanse bedrijfseconoom
met afstudeerrichting ondernemingsfinanciering
ZOEKT PASSENDE WERKKRING
bij voorkeur in het bankwezen.
Reacties gaarne onder nummer **31** van dit blad, Curaçao.

Te Koop

Plymouth Volare; automatic, powersteering, airco, 6 cylinder 25000 km (geen 125000 kml)
Porch-set, ijskast 22 cft.
Telefoon 73014, Beatrixlaan 2.

GEVRAAGD:

PRODUCT MANAGEMENT

Taak : **Inkoop, verkoop van Audio, Video, Kleine en Grote huishoudelijke apparaten.**

Vereisten :
- **Commercieel technische opleiding**
- **Commerciële ervaring in lokale markt**
- **Goede contactuele eigenschappen**
- **Beheersing van de Nederlandse, Engelse en Papiamentse taal.**

Geboden wordt : **Een vrij zelfstandige en afwisselende funktie. Een goedlopend produkten pakket met commerciële mogelijkheden.**

Uw schriftelijke sollicitatie en curriculum vitae kunt U richten aan Direktie van **Philips Antillana N.V.**
P.O. Box 3523
Curacao.

PHILIPS

OPENBARE AANBESTEDING:

Door de Postdienst Curaçao worden aanbiedingen ingewacht voor de

LEVERING VAN:
485 PAAR ZWARTE LEREN HERENSCHOENEN en 15 PAAR ZWARTE LEREN DAMESSCHOENEN

t.b.v. het uniformdragend personeel voor het dienstjaar 1986.

- Offerten met eventuele monsters van de schoenen moeten uiterlijk op **27 september 1985 om 10.00 uur 's morgens** op de administratie van het Hoofdpostkantoor te Groot Kwartier te zijn ingediend.

Nadere informaties omtrent de leveringsvoorwaarden zijn op genoemd kantoor verkrijgbaar.

De Postdirekteur.

AMIGOE

ÑAPA

WEEKEND BIJLAGE

VRIJDAG 6 SEPTEMBER 1985

Radiotherapie in het St. Elisabeth Hospitaal

In het Oosten, in Turkije en in India, komt kanker ten gevolge van roken veel minder voor dan in het Westen. Dat komt door het gebruik van de waterpijp. De rook van zo'n pijp bereikt pas het mondstuk, nadat hij door een reservoir met water is ge[illegible] ademt daardoor 'schone' rook in. De relatie tussen roken en kanker is vrijwel iedereen bekend. Men weet dan a.h.w. tegelijk hoe kanker ontstaat: de teer en de nicotine die een roker inademt besmet een plaats in het lichaam (onderlip, bronchiën, longen); daar kan dan — onder die plaatselijk ongunstige omstandigheden t.g.v. de chronische prikkeling door het roken — een kankercel ontstaan. Als dan die kankercel niet meer door de natuurlijke afweer van het lichaam vernietigd wordt, kan hij zich door celdeling ontwikkelen tot een massa samenhangende cellen: het kankergezwel.

(Doorlezen op pagina 8) ▶

Inleidende beschietingen

BUITENLANDSE KRANTEN

De Verenigde Staten hebben aangekondigd over enkele weken de proefnemingen te zullen hervatten met anti-satelliet-wapens. Hoewel de Amerikaanse regering dat ontkent — goedkeuring van de ontwikkeling van het zogenaamde ASAT-wapen was immers al tien jaar geleden één van de laatste daden van president Ford — wordt de test door velen in en buiten Amerika gezien als de officieuze start van het omstreden Amerikaanse 'Star Wars' -programma, dat in de officiële stukken wordt betiteld als Strategic Defense Initiative (SDI). Volgens president Reagans woordvoerder Larry Speakes is de test nodig omdat de Sovjet-Unie op dit terrein een voorsprong heeft.

De mededelingen van Reagans woordvoerder — de president zelf is op zijn ranch in Californië nog herstellende van zijn ziekte — hebben in Amerika onmiddellijk tot een heftige discussie geleid tussen voor- en tegenstanders. De wetenschappers, die zich in de Amerikaanse media uitlaten over het nieuwe wapen, blijken het echter over één ding eens: het nieuwe Amerikaanse ASAT-wapen is aanzienlijk geavanceerder dan het wapen waarover de Russen al een aantal jaren beschikken.

Volgens de deskundigen is het Russische wapen, dat vanaf de grond wordt gelanceerd, veel grover, trager en minder flexibel dan de nieuwe Amerikaanse raket. Het Amerikaanse wapen, dat vanaf een zeer hoog vliegende F15 de ruimte in kan worden gezonden, heeft — om de gedachte te bepalen — een snelheid van bijna 800 kilometer per minuut, dat van de Sovjet-Unie zou de 20 kilometer per minuut nog niet halen. Sommige deskundigen menen, dat het Amerikaanse wapen daarmee geschikt is om ook nucleaire raketten te onderscheppen, hetgeen een schending zou betekenen van het in 1972 gesloten ABN-verdrag tegen het gebruik van anti-raketraketten. President Reagan heeft bij eerdere gelegenheden overigens steeds stelling tegen die opvatting genomen.

De realisering van het Amerikaanse wapen is zo dichtbij, dat alleen nog een test op een bestaande (verouderde) satelliet nodig is om tot definitieve produktie over te gaan. De Amerikanen hebben het wapen overigens al eerder — met toestemming van het Congres — getest zonder concreet doelwit. De Sovjet-Unie heeft sinds 1982 geen testen meer uitgevoerd en herhaalde onlangs het aanbod te stoppen met dergelijke testen. Volgens het Witte Huis konden de Russen dat aanbod gemakkelijk doen, omdat ze toch al klaar waren met hun proefnemingen.

Het Witte Huis gaat er ook in deze kwestie vanuit, dat de Russen veel eerder geneigd zullen zijn tot concessies bij de onderhandelingen in Genève nu duidelijk is, dat de Amerikaanse achterstand op dit terrein is ingelopen. Blijkens uitlatingen van een aantal vooraanstaande deskundigen tegenover de gezaghebbende New York Times zou er echter ook zonder test al geen sprake meer zijn van een Amerikaanse achterstand. In iedergeval, zo menen zij, is er sprake van een forse Amerikaanse voorsprong in het hele veld van de ruimtewapens. Het valt daarbij op, dat fervente voorstanders van het SDI-programma er enige moeite mee hebben hun enthousiasme over het nieuwe anti-satelliet-wapen te temperen teneinde te voorkomen, dat uit hun woorden een wel erg voortvarende Amerikaanse inhaalmanoeuvre kan worden opgemaakt.

De kennelijke Amerikaanse angst om voor het oog van de wereld een zwakke en machteloze indruk te maken, begint intussen enigszins op een obsessie te lijken. Hoewel ook de Amerikaanse regering de tegemoetkomende gebaren, die de Sovjet-Unie de laatste tijd maakt, tot nu toe steeds als 'loos' heeft betiteld, blijft Reagans politiek er op alle fronten op gericht al dan niet vermeende achterstanden in te lopen of om te zetten in een voordeel. Recent was dat ook al het geval met de chemische wapens. Waar het gaat om de onderhandelingen in Genève, die zich nog jaren kunnen voortslepen en waar de Sovjet-onderhandelaars vooralsnog niet de indruk maken enige ruimte voor aansprekende concessies te hebben, is succes voor deze Amerikaanse beleidslijn op termijn wellicht niet uitgesloten.

De vraag is echter gewettigd of het Amerikaanse besluit de proeven met anti-satelliet-wapens thans te hervatten niet op een hoogst ongelukkig moment komt. Binnenkort start een aantal topbesprekingen tussen beide supermachten, die moeten culmineren in de eerste persoonlijke ontmoeting tussen president Reagan en zijn Russische tegenvoeter Gorbatsjov. De sfeer voor dat gesprek lijkt nu al weinig aangenaam. De onthulling, dat Amerikaanse en waarschijnlijk ook andere westerse diplomaten in Moskou worden gevolgd via het strooien met een gemeen poedertje, zal evenmin bijdragen aan de soepelheid van dat gesprek. De verwachtingen ten aanzien van het topgesprek zijn nu al niet erg hoog gespannen. De vrees bestaat, dat Reagan en Gorbatsjov zich over elkaars hoofden heen voornamelijk zullen beijveren de openbare mening te bespelen. Van beide regeringsleiders zou verwacht mogen worden, dat zij zich in de weken voorafgaande aan hun ontmoeting, enigszins terughoudend en omzichtig opstellen. De verleiding om reeds nu met de inleidende beschietingen te beginnen, lijkt vooralsnog echter te groot. ●

(Uit de Haagsche Courant)

☆☆☆

Autobommen: zelfs Libanon went er nog niet aan

„NATUURLIJK ben je hier extra op je hoede, maar van die krengen word je knettergek. In iedere geparkeerde auto zie je een potentiële moordenaar."

Eén Amerikaanse journalist, bepaald geen groentje in Libanon, lucht zijn hart privé. Want ook hij hecht aan de mythe van de 'keiharde jongens' die na een van bloed en ellende doorweekte werkdag hun cynisme cultiveren aan de bar van een van die hotels, die overals ter wereld juist tijdens een oorlog schijnen te floreren. Maar autobommen daar went geen mens aan, ook hij niet.

In de turbulente Libanese hoofdstad is men na ruim tien jaar burgeroorlog wel gewend geraakt aan het gebruik van een met explosieven volgeladen auto als wapen. Meestal ging het om spectaculaire zelfmoordacties van radicale sji'itische organisaties, die in volle vaart inreden op stellingen van het Amerikaanse mariniers-contingent of diplomatieke vertegenwoordigingen. Ook het Israëlische bezettingsleger werd tijdens de nadagen van de bezetting van Zuid-Libanon in toenemende mate geconfronteerd met dit soort kamikaze-acties. Maar onlangs zijn het vijf stellen moordenaars geweest die meer dan 150 dodelijke slachtoffers eisten.

De beklemming van de voetganger in Beiroet is begrijpelijk. De stad stelt tussen de 600.000 en 700.000 inwoners. En met een navenant wagenpark. Hoewel veel auto's door de aanhoudende strijd zijn veranderd in uitgebrande wrakken, staan er nog voldoende wagens geparkeerd in de eens sjieke winkelstraten en de van vluchtelingen overlopende sloppenwijken.

Stilstaande auto's in een wereldstad, allemaal potentieel tikkende tijdbommen. Een spookbeeld waar Noord-Ieren en Britten van kunnen meepraten. Het verboden Noordierse Republikeinse Leger, IRA, heeft het wapen van de autobom al jarenlang met dodelijke precisie verfijnd.

Maar Libanon heeft in de noordelijke havenstad Tripoli gemerkt dat het nóg subtieler' kan. Met een gegooide dynamietstaaf werden zoveel gealarmeerde toeschouwers naar de plaats des onheils gelokt dat de vlak daarna exploderende auto een veelvoud aan slachtoffers kon maken.

De uitwerking van dergelijke bomaanslagen is zo ernstig dat zelfs de geharde milities in Libanon geen verantwoordelijkheid op zich nemen. Er heerst een beangstigend stilzwijgen door. Of een totaal onbekende groepering zegt de aanslagen te hebben gepleegd, zoals de christelijke Zwarte Brigade, afgelopen maandag in het islamitische West-Beiroet.

Giswerk en complot- theorieën tieren welig. Moslims, Druzen en christenen beschuldigen elkaar van provocaties, doortrapte ophitserij en ongerechtvaardige wraakacties. Bijna vanzelfsprekend worden de geheime diensten van de twee doodsvijanden langs de Libanese grens, Israël en Syrië, genoemd. Deze twee partijen hebben er om uiteenlopende redenen belang bij dat het vuur onder de Libanese kookpot brandende wordt gehouden.

In ieder geval hebben de autobommen geleid tot gevechten op een schaal die dit jaar nog niet is vertoond. Dat schept enig duidelijkheid. De partijen staan afgebakend tegenover elkaar en de zoveelste poging om nationale verzoening te bereiken heeft schipbreuk geleden. Wat dat betreft hebben degenen die de bomauto's parkeerden een wrang succes geboekt. Dat succes is zo groot, dat het nieuwe strijdmiddel waarschijnlijk nog wel vaker zal worden gebruikt. Libanon wacht met ingehouden adem op de volgende foutparkeerder. (Uit de Haagsche Courant) ●

Het eerste Caribbean Seafestival vond onlangs plaats in het sfeervolle Seaquarium. Een festival waaraan jonge Antilliaanse artiesten van zowel "hier" alsook "daar" op het gebied van muziek en zang hun medewerking verleenden. Het was een initiatief van Richard de Windt, gesteund door de basgitarist Roy Louis. Het is een ware muzikale happening geweest, waarvan veel mensen intens genoten hebben. De sfeer die er hing was er een van internationale allure. En de muziek die ten gehore gebracht werd van hoge kwaliteit. Ondanks alle lofzang was er ook kritiek, beter gezegd zelfkritiek. Ik sprak met drie jonge artiesten en de promotor van het festival over hun zienswijze ten aanzien van de ontwikkeling van muziek en dansuitingen op Curaçao.

Sandra Leonora, ballerina, Roy Louis basgitarist, Elmer Louis, percussionist en broer van Roy en Richard de Windt promotor van het festival en oprichter van de stichting "Promotion Artistanan Antiyano" hebben zo hun eigen kijk op de uiting van muziek, zang, dans en kunst in het algemeen.

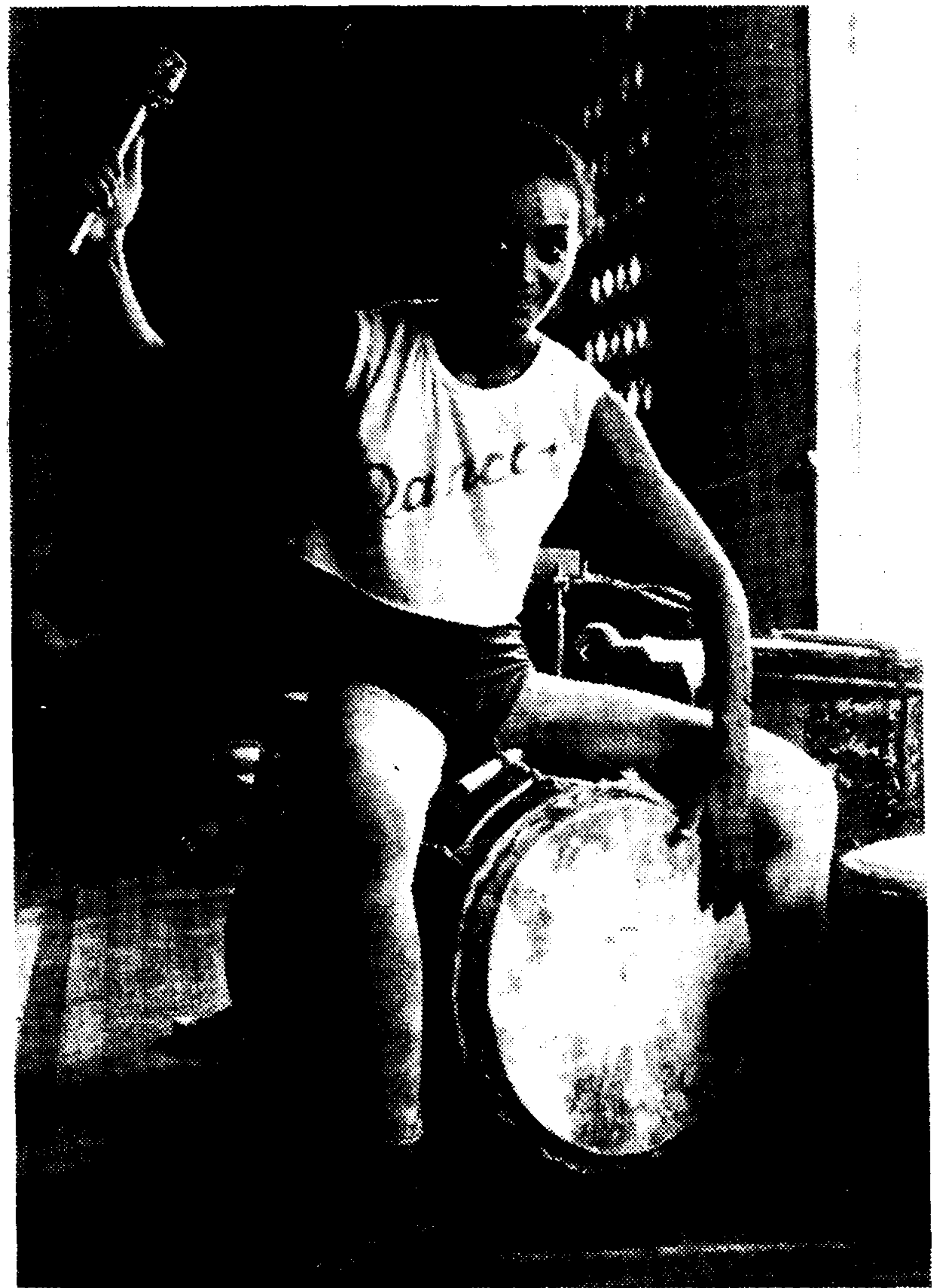
Sandra Leonora heeft haar ballet- opleidingen genoten in Amsterdam, Parijs, Londen en Afrika. Hierdoor was ze elf jaar niet woonachtig op Curaçao. Maar sinds twee jaar is ze terug en geeft les in Afro- balletkunst. Sandra naars afkomstig is uit Afrika, maar nu mensen zijn die behoren tot het Caribische Gebied. Sandra danst niet om de dans zelf. Voor haar is de dans een middel om iets tot uitdrukking te brengen. Een dans met een boodschap dus. Via de dans wil ze de mensen duidelijk maken het eigene te waarderen, waardoor ze zich bewust worden van hun eigen situatie en afkomst. Dit is een van de belangrijkste, zoniet de belangrijkste inhoud, die er voor Sandra in de dans moet liggen. "Leer je het eigene kennen, dan hoef je niet langer tegen jezelf te vechten en hoef je niet langer te imiteren", maakt ze duidelijk, terwijl haar slanke vingers met sierlijke bewegingen haar betoog kracht bijzetten.

Kracht is nodig om hetgeen zij wil uitdragen tot de mensen te laten doordringen. Ze is echter bereid ervoor te vechten, want voor haar staat er te veel op het spel. De tijd dat "eigen cultuur" genegeerd werd is voor haar voorbij. De tijden gaan veranderen. Cultuur is politiek beleid. De politieke veranderingen die op stapel staan, houden ook culturele veranderingen in, die volgens Sandra de positieve kant opgaan. De massa zal anders gaan denken, men wordt nu met de werkelijkheid geconfronteerd, er is niet langer ruimte om te doen of men in een paradijs leeft en er niets aan de hand is. Deze zelfconfrontatie zal de "eigen cultuur" weer aan de oppervlakte brengen en dan is men daar beland, waar landse filmploeg opgenomen en is reeds twee maal door de Nederlandse tv uitgezonden. De tweede keer was op verzoek van het televisie- kijkend publiek.

De dansen die haar groep tot uiting brengen, worden begeleid door drums en percussie. De leden van de dansgroep zelf zingen liederen, die door Pater Brenneker zijn verzameld en bewaard. Sandra maakt duidelijk dat het niet de bedoeling is dat men met deze vorm van dansen terug wil naar het vroegere, maar dat het waardevolle uit het vroegere gehaald wordt, voor de vooruitgang. Momenteel bestaat de groep uit tien personen, waaronder een man. Mannen zijn nog steeds moeilijk warm te krijgen voor dansuitingen in groepsverband. Maar door de positieve reacties tonen nu ook meer mannen belangstelling. En deze tendens is voor Sandra een bewijs dat ze op de goede weg zit.

MUZIKALE VERRIJKING

Roy en Elmer Louis verlieten Curaçao, omdat ze muzikaal gezien hun plafond bereikt hadden. Bovendien vonden ze dat de de muziek begin '70 op Curaçao enorm verflauwde. Voorheen waren er verschillende genres die in de belangstelling stonden, zoals salsa, pop en folklore, maar plotseling hoorde je nog maar een stroming. Via Nederland kwamen de broers in Duitsland terecht, waar ze internationaal furore maakten met de band Passport. Deze band, die

Sandra zal in haar strijd nog menigmaal de trom roeren (foto Ken Wong)

,,Commercie maakt lokaal talent kapot''

Jonge artiesten streven naar stroomvernieuwing en niveau verhoging

weet wat ze wil en daarom weet ze ook dat er nog heel veel gedaan moet worden op het gebied van dans. Ze heeft zich helemaal gestort op de Afro- Caribische dans, omdat ze de mening is toegedaan dat de grootste groep Curaçaoë-Sandra de mensen graag ziet.

Begin dit jaar trad ze met haar eigen groep voor de eerste keer op tijdens de viering van de Internationale Dag van de vrouw, waarbij de groep twee dansen opvoerde. Een dans is toen door een Neder-

De gebroeders Louis, links Roy - rechts Elmer

grotendeels uit Amerikaanse artiesten bestond bracht jazz- rock muziek, waaraan de gebroeders Louis een eigen latino- swing bij inbrachten. Hiermee volgden ze de nieuwe stijl, die door Miles Davis in 1972 werd ingezet. Ondanks de successen besluiten ze dan toch om het succes te laten voor wat het is en vertrekken naar de VS om een opleiding te gaan volgen aan het Berkley College of Music. Beiden voelden dat ze muzikaal niet verder konden, ondanks dat ze wisten dat er muzikaal meer uit te halen moest zijn. Ook was de interesse gegroeid voor het componeren, dirigeren en arrangeren van verschillende soorten muziek. De uiteindelijke inspiratie voor verdere studie voor Roy is de bekende Nederlandse gitaris Jan Akkerman geweest. Over de muzikale talenten van Akkerman en zijn formatie van destijds "Focus" raakt Roy niet uitgesproken. Deze kwalitiet is voor hem het einde.

De muziek- opleiding die vier jaar duurt zit er grotendeels op en zowel Elmer, alsook Roy spreken over een grote ervaring. Op de opleiding spelen ze in een band met de beste leerlingen en docenten. Hierdoor worden ze ook in de gelegenheid gesteld bij grote artiesten in de leer te gaan. De studie heeft hen muzikaal verrijkt. Nooit eerder hebben de twee muziek- lessen gevolgd. Dat ging allemaal vanzelf. Ze komen uit een muzikale familie, waar meer muziek bedreven werd dan gepraat. Hun studie zit er zoals gezegd dus grotendeels op en wat dan, is er voor hen een toekomst op Curaçao? Elmer hierover: "Je vertrekt, om je grenzen te verzetten en je komt terug met een ervaring rijker". Op mijn vraag of er interesse is van de kant van de lokale musici om te profiteren van hun ervaring, krijg ik het antwoord dat het accepteren van iemands ervaring tijd nodig heeft.

Het gezelschap is het er unaniem over eens dat er veel talent aanwezig is op Curaçao. Deze talenten moeten bewogen worden tot ontwikkeling. Hiervoor is echte inzet nodig en dit is volgens hen het punt waar het meestal aan ontbreekt. Als alles aangedragen wordt dan vinden de meeste kunst-beoefenaars het wel prima. Er is volgens hen niet zo'n drang naar verandering of verbetering. Dit komt duidelijk naar voren bij de soort muziek die door lokale bands nu al jaren achtereen gebracht wordt. Er is geen variatie, iedereen imiteert iedereen. De groepen en het publiek zijn gauw tevreden, waardoor er er geen sprake meer is van streven naar perfektie. Men bekritiseert elkaar niet, want dat is krenkend. Als alles altijd "bon, bon" is steun je geen vooruitgang, waarbij het viertal ook een beschuldigende vinger wijst in de richting van de pers, die in hun berichtgeving alles de he-

(vervolg op pag.11

Een eiland schrikt van zichzelf

Wie vandaag de dag op Curaçao de gebeurtenissen van 30 mei 1969 aansnijdt, loopt kans heftige emoties los te maken. Het eiland lijkt nog steeds onder de indruk van de volksopstand die op die dag een deel van Willemstad in de as legde en slechts met de hulp van Nederlandse mariniers kon worden bedwongen.
In het vierde van een reeks reisverslagen uit de Nederlandse Antillen, hoort H.M. van den Brink een nieuwe theorie over de brandstichtingen en spreekt hij met de schrijver Edward de Jongh, die een roman schreef over 'E dia di mas histó-riko'.

Boven Willemstad, op een steile rotspiek, staat het Fort Nassau. Vroeger beheerste het met zijn kanonnen de Sint Annabaai, de toegang vanuit zee tot het binnenwater van het Schottegat. Tegenwoordig is het een duur restaurant, waar zakenlieden hun buitenlandse gasten mee naar toe nemen. Vanaf de transen geeft het fort een duizelingwekkend uitzicht over de stad en de oceaan erachter. Wie zich omdraait en in de richting van het binnenland kijkt, overziet het Schottegat en de 440 hectare beslaande terreinen van Shell Curaçao N.V.

Ik stond er 's nachts. Van de installaties zelf, van de machines, de tanks, de pijpleidingen, de schoorstenen en de pieren was bijna niets te zien, maar met hun duizenden lampen vormden ze samen een schitterend patroon. Het kostte even moeite om te beseffen dat niet daar, aan de overkant van het Schottegat, de helverlichte hoofdstad van Curaçao lag, maar dat het de kleine donkere plaats hier aan zee was waar het eilandbestuur zetelt.

De man die naast me stond, vertelde hoe Fort Nassau in de achttiende eeuw door Franse troepen was belegerd. Na enige tijd deden ze de Hollanders die zich in de vesting hadden verschanst het aanbod dat ze lijf en land mochten behouden, tegen betaling van een flinke som geld. De heren van de West-Indische Compagnie zonden de Franse afgezant echter terug met de boodschap dat het eiland hun zoveel niet waard was. Daarop kregen ze een tweede aanbod. Weer vonden ze de prijs te hoog. Pas toen een derde boodschapper een nòg lagere afkoopsom voorstelde kwam men tot zaken en verlieten de Fransen Curaçao.

Nergens heb ik dit verhaal, dat me op de muren van de vesting werd verteld, later terug kunnen vinden. De historische gebeurtenis die er nog het meest op lijkt speelde zich af in 1713, toen een Franse invasiemacht inderdaad na ontvangst van 115.000 pesos in geld, goederen en slaven, de aftocht blies. Maar toen was Fort Nassau nog niet gebouwd.

Toch is het veelzeggend dat men op Curaçao een dergelijke geschiedenis voor waar vertelt. Ze illustreert immers dat enkel en alleen het profijtbeginsel bepaalt hoe groot de liefde van de Europese Nederlanders voor de rijksdelen overzee is. Dat er wat dat betreft tot op de dag van vandaag niets is veranderd, staat voor de meeste Curaçaoënaars als een paal boven water. Ze wijzen op de Shell-raffinaderij die niet alleen het landschap rond Willemstad domineert maar ook de economie van Curaçao. Sinds 1915 is de oliemaatschappij op het eiland gevestigd, ze is de grootste particuliere werkgever van de Nederlandse Antillen en vrijwel alleen verantwoordelijk voor de relatief hoge welvaart op Curaçao. Toch kost het de leiding van het bedrijf schijnbaar weinig moeite het bedrijf te sluiten nu de baten niet meer tegen de kosten opwegen. Dat steekt. Het maakt de bewoners van Curaçao duidelijk hoezeer ze afhankelijk zijn van wat er door mensen van buiten over hen wordt beslist. De Hollanders komen als er iets valt te verdienen, ze gaan zodra de koek op is.

De Koninklijke vestigde haar verwerkings- en overslagbedrijf voor olie uit Venezuela destijds niet in de laatste plaats op Curaçao, omdat het Europese moederland borg stond voor een stabiel politiek klimaat, terwijl de bevolking er toch niet dezelfde rechten had als in Nederland (algemeen kiesrecht werd op de Nederlandse Antillen pas in 1948 ingevoerd) en een werkgever niet dezelfde plichten. Het heeft heel lang geduurd tot het ontbreken van een behoorlijk ontslagrecht en een cao per bedrijfstak, om maar eens twee belangrijke zekerheden te noemen, leidden tot een grote uitbarsting van arbeidsonrust. Maar toen het zover was, viel de woede nauwelijks te beteugelen. Over die dag wordt op Curaçao nóg gepraat.

Ook op 30 mei 1969 moet de toren van Fort Nassau een goede en veilige plek zijn geweest om de gebeurtenissen rondom het Schottegat waar te nemen. In de ochtend verzamelde zich voor Poort V, de hoofdingang van het Shellcomplex, een grote menigte arbeiders. De aanleiding voor de demonstratie was een conflict bij *Wescar* (een dochteronderneming van het Nederlandse *Werkspoor)*, dat aan de raffinaderij constructiewerk verrichtte. De arbeiders van Wescar kregen voor hetzelfde werk de helft of minder van het loon dat de Shell-arbeiders verdienden. De vakbonden hadden daarom op 30 mei een solidariteitsstaking van 24 uur afgekondigd.

De menigte bij de poort werd toegesproken door de vakbondsleiders Wilson 'Papa' Godett en E. Ong A Kwie, die samen met geestverwanten als de activist Stanley Brown al langer ijverden voor de rechten van werknemers. Brown, een onderwijzer die zijn betrekking verloor omdat hij zijn leerlingen niet in het Nederlands maar in hun eigen papiamento les wilde geven, was de uitgever van een radicaal week' blad *Vitó*, waarin hij bijtende politieke commentaren schreef. Een week voor de staking had in zijn blad een

Papa Godett

woedend artikel gestaan naar aanleiding van ontslagen bij hotel Holiday Inn en bij het warenhuis Tauber, dat voorspellende waarde zou blijken te hebben. In een 'Open brief aan Tauber en andere malafide kapitalisten' had Brown zich afgevraagd, of de warenhuiseigenaar de algemene voorwaarden in zijn verzekeringspolis wel eens had gelezen waarin staat dat de verzekering geen schade dekt die ontstaan is door rebellie of revolutie. "Denk je niet dat jouw houding zo'n revolutie zou kunnen veroorzaken op Curaçao?" vervolgde het stuk. "Of kan het je niet schelen wat er met je zaak gebeurt, omdat je genoeg geld hebt in Zwitserland? (...) Elke dag hoort *Vitó* de gesprekken. In de haven van Curaçao. In Wishi en Sharo. In Suffisant en Groot Kwartier. Wij horen kleine kinderen van veertien jaar spreken over honger en diefstal. Wij horen grote mensen van veertig praten over tien jaar zonder werk en over brandstichting. De tijd is gekomen, dat het volk gaat grijpen wat je niet vrijwillig geeft."

Onder aanvoering van Papa Godett, die getooid met zonnebril, vechtpet en megafoon voorop liep, zetten de betogers zich na enige tijd in beweging en begonnen zingend en scanderend aan een protestmars over de Schottegatweg en de Rijkseenheidboulevard in de richting van de stad. De menigte was inmiddels gegroeid tot enige duizenden. Onderweg werden de eerste auto's van blanke buitenlanders vernield. Over Berg Altena, waar een lange weg loopt met aan weerszijden de kleurige houten huizen van de kleine middenstand, daalden de demonstranten af naar het Julianaplein op Pietermaai, waar de oude stad begint. Daar trachtte de politie hen tot staan te brengen. Er volgde een straatgevecht waarbij tientallen gewonden vielen.

Godett werd door een kogel in zijn rug getroffen en door de andere stakingsleiders naar het ziekenhuis begeleid. De menigte verspreidde zich ondertussen door de binnenstad en begon winkels te plunderen en in brand te steken, eerst in Punda, maar al snel ook aan de overkant van de Sint Annabaai, in Otrabanda.

Het waren vooral de winkels van buitenlanders die het moesten ontgelden, van Amerikanen, Venezolanen en van de 'polakos'. Die laatste naam wordt op Curaçao gegeven aan alle Oost-Europese joden, hoewel ze meestal juist niet uit Polen afkomstig zijn. Veel arme, zwarte Curaçaoënaars kijken met afgunst naar de polakos. De ouderen herinneren zich immers nog hoe ze volkomen berooid arriveerden, maar moeten nu constateren dat een aantal van hen door hun vlijt en handelsgeest meer hebben weten te profiteren van de economische bloei op het eiland dan de inheemse bevolking. Maar mochten er al racistische motieven bij de opstand van 30 mei hebben meegespeeld, dan gingen die al snel verloren in de algemene euforie van plundering en geweld. Niet alleen Casa Cohen en de juwelierswinkel van hofleverancier Spritzer en Fuhrman, maar ook Casa Léon, Casa Amarilla, El Globo en andere grote winkels werden vernield of gingen in vlammen op. Van het warenhuis Tauber bleef slechts as over en een paar geblakerde muren.

Op het hoogtepunt van de chaos — radio, telefoon- en telegraafverbindingen waren inmiddels uitgevallen, de politie had het handhaven van de openbare orde praktisch opgegeven, boven de hele stad hingen dikke zwarte wolken en in de buitenwijken begonnen de gegoede inwoners van het eiland hun huizen te barricaderen —, besloot de waarnemend gouverneur de hulp in te roepen van het detachement mariniers dat in Willemstad was gelegerd. Aan het einde van de dag keerde daardoor de rust weer. Er werd een avondklok ingesteld. Maar 's nachts eiste één van de stakingsleiders via de radio het aftreden van de regering op straffe van nieuwe ongeregeldheden. De volgende dag werden driehonderd ex- ▶

Punda brandt (foto's ANP)

Amigu Lektor,
Den e edishon aki nos ta kuminsá cu e rúbrika "BO MES KOMO HUES", kompilá pa Sr. J.G. de Windt. Tur siman nos ta ofresebo un kaso famoso ku a ser tratá pa korte Supremo di Reino (Hoge Raad)

E intenshón ta pa bo mes trata di yega na un solushon, diskutiendo esaki cu otronan promé ku bo buska e fayo cu korte Supremo a dikta, cu lo wordu poné riba un otro página di ÑAPA.

Nos ta spera cu lo bo disfrutá di e rúbrika aki y ta deseabo di antemano hopi éksito.

Red

BO MES KOMO HUES

pa J.G. de Windt.

Un kaso penal di aña 1939.
Den un pleito familiar e homber ta tira e muher ku un slof ku tin un pida hilchi.
Komokiera ku e muher su kráneo tabata demasiado delegá, loke ta yamá na hulandes un "eierschedel", e muher ta muri a konsekuensha di esaki.
Bo mes como hues: e homber ta kulpable di maltrato ku konsekuensha di morto?

Mira pág. 11.

Wie Wimbledon wint kan goed tennissen. Wie als 17- arige het centre- court winnend verlaat, moet over buitengewone talenten beschikken. Het lijkt er inderdaad op, dat de jonge Duitser meer is dan een ééndaagse vlieg. Het aanloop- toernooi naar de Amerikaanse Open op Flushing Meadows won hij enkele weken geleden.

Akkoord, daar in Indianapolis was de absolute wereldtop niet in grote aantallen aanwezig, maar toch... Het verwachtings- patroon t.a.v. zijn prestaties is na Wimbledon zo opgeschroefd, dat een flinke terugslag verklaarbaar zou zijn geweest. Boris Becker lijkt een nuchtere jongen, die het Heimat - gebral langs zich laat gaan er rustig zijn gang gaat. Hij hoeft zich momenteel alleen met tennissen bezig te houden. Het „produkt" Becker wordt gecultiveerd en aan de man gebracht door zijn manager, de in tenniskringen niet onbekende Roemeen Ian Tiriac.

*****

Tiriac, tot voor kort manager van de Argentijn Guillermo Vilas, werd medio 1983 voor het eerst op Becker geattendeerd. De vroegere trainer van de Duitse tennisbond, Günter Bosch, is de ontdekker van de ongepolijste tennisdiamant. Bosch komt ook uit Roemenië en speelde in dezelfde teams als Tiriac. Op aandringen van Bosch ging Tiriac enige tijd later Becker in Monte Carlo bekijken. In eerste instantie maakte de jonge Duitser niet zo veel indruk op de Roemeen. Hij leek hem te langzaam. Nadat Becker gedurende enige tijd met Vilas had getraind, hakte Tiriac, mede op aandringen van Vilas, de knoop door. Het duo Bosch - Tiriac wist Boris Becker in één jaar tijd tot topspelen te ontwikkelen. Vanuit het niets komend, won de ongeplaatste junior het belangrijkste toernooi van de wereld.

*****

De spelstijl van Becker is een geslaagde mélange van techniek en kracht. Met zijn 1.90 meter is hij opmerkelijk snel, zijn slagenrepertoire is gevarieerd en zijn techniek dusdanig dat hij de bal zowel zéér hard als subtiel zacht kan spelen.

Zijn eerste service is zo zuiver en hard tegelijkertijd, dat hij wedstrijden speelt met een ace- score van 40%! Wat de toeschouwers tot op heden het meest heeft geïmponeerd is de onconventionele manier, waarop hij „onmogelijke" ballen pareert. Met katachtige sprongen lijkt hij dan meer op de doelverdediger van Bayern München dan op de toptennisser in- spé.

Over Bayern München gesproken. In het reeds genoemde jaar 1983 werd hem door die voetbalclub een jeugdkontrakt aangeboden. De jonge Becker is een allround sportman. Een van de belangrijkste eigenschappen voor een speler op zijn niveau is zijn mentale instelling. Wedstrijdzenuwen, twijfel aan eigen kunnen, reakties van het publiek en andere externe factoren kunnen een tennisser op belangrijke momenten in de wedstrijd doen falen. Boris Becker lijkt reeds als puber eelt op zijn ziel te hebben. In de finale van Wimbledon tegen de tot Amerikaan genaturaliseerde Curren toonde Becker geen spoor van nervositeit. Tijdens de beslissende derde set nam hij een toegerolde bal met de voet aan en hield die bal een paar maal hoog. Voetbaltechnisch gezien is dat een hoogstandje, mentaaltechnisch is het verbluffend.

*****

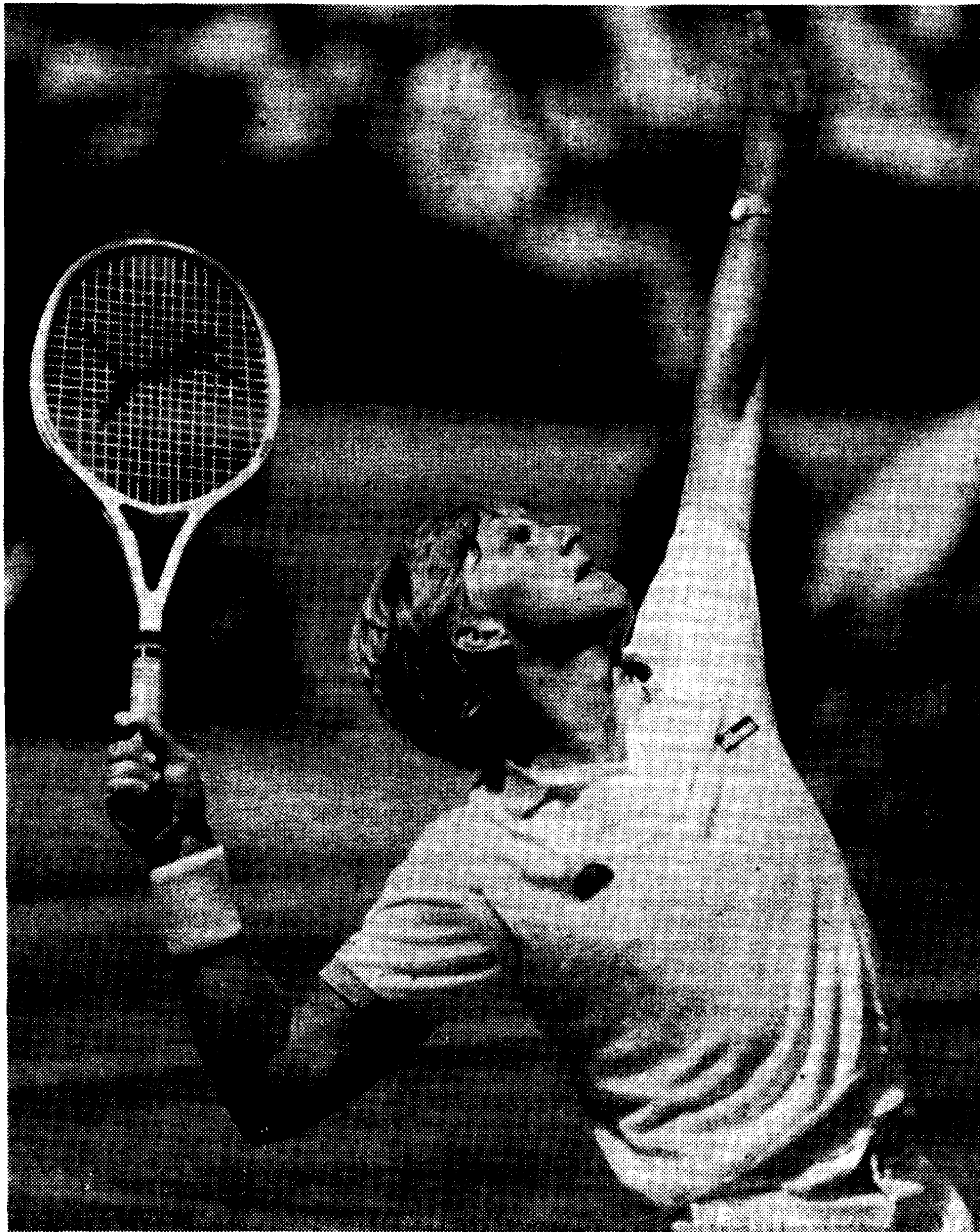
De internationale pers wierp zich massaal op het nieuwe tennisfenomeen. Het is aardig om te zien, hoe men op de historische tennisgebeurtenis reageerde. Om

... de Wimbledon-cup is binnen ...

BORIS BOOM - BOOM BECKER

... Boris Becker serveert ...

redenen van goede smaak wordt de Duitse boulevard- pers buiten deze column gehouden. Eén indicatie. Bild Zeitung betaalde 150.000 b.m. voor het levens (sic) — verhaal van een 17- jarige.

De International Herald Tribune V.S. is vooral onder de indruk van de zelfbeheersing van Becker. The Guardian (G.B.) laat ex-Wimbledon winnaar John Newcombe zeggen, dat de mogelijkheden van Becker onbegrensd zijn en hij een fantastische vermogen heeft om te presteren onder druk. The Guardian stelt nooit zonder gevoel voor humor vast dat het juniorentoernooi van Wimbledon werd gewonnen door de Mexicaan Leonardo Levalls, die ouder is dan Becker. Naar goed — nederlandse gewoonte duikt Het Parool in de financiële facetten van het gebeuren. Met Kerstmis is Becker multi- miljonair. Wimbledon heeft hem 600.000 gulden opgebracht. De reklame - kontracten stromen binnen en interviews kosten vanaf één juli 150.000 gulden. De Amerikaanse pers komt de eer toe Becker van een extra, reeds ingeburgerde naam te hebben bezorgd. Vanwege zijn ongenadig harde opslag wordt hij geafficheerd als Boris Boom - Boom Becker. Zeventien jaar en eigendom van de wereld... voor afgunst is geen plaats.

*****

Becker staat nu op de achtste plaats van de wereld- tennisranglijst. Anderhalf jaar geleden was dat nog de 529ste. Ofschoon hij intelligent genoeg schijnt om een eventuele terugslag mentaal op te vangen, zal de omgeving - pers, Heimat, concurrenten — meedogenloos reageren. Tiriac bereidt zijn pupil daarop voor. Om deze heisa, deze drukte te overleven, moet je sterk zijn. Becker beseft dat. Hij is bereid offers te brengen t.a.v. zijn privé-leven. En hij heeft gezien, hoe het kan aflopen. De zo stoïcijnse Björn Borg is onder de druk bezweken. Op 25- jarige leeftijd gaf hij de pijp aan Maarten en zocht de rust van de anonimiteit. Tiriac, Bosch en de familie Becker zijn ervan overtuigd hun Boris tegen te grote druk te kunnen beschermen. Voor de beide eerste heren is dat ook een commerciële voorwaarde.

*****

Ondanks zijn huidige prestatie moet Boris Becker als tennisser nog veel leren. Dat is althans de mening van Ian Tiriac. De Roemeen is niet tevreden over zijn voetenwerk. Per dag wordt daar, buiten de wedstrijden om, vijf à zes uur op getraind. Ook zijn beweeglijkheid is nog niet optimaal. Becker's lichaam is nog niet volgroeid. Het afgelopen jaar is hij vijf centimeter langer geworden, hetgeen grote invloed heeft op zijn spel. Door de groei is de conditionele toestand wat labiel te noemen. Een op het eerste gezicht wat onconventioneel trainings- programma dient het conditionele evenwicht. Iedere drie maanden werkt Becker tien dagen op grote hoogte in de Zwitserse bergen aan zijn conditie. De komende winter kunnen bezoekers aan de schaatsbaan van Davos hem binnen — en buitenbaantjes zien draaien. Ook ijshockey wordt in het trainings- programma opgenomen. Het voedsel dat hij tot zich neemt, bestaat uit een afgewogen dieet door voedings- deskundigen samengesteld. Becker staat onder voortdurende medische begeleiding en fysiologen meten met grote regelmaat de opeenhoping van allerlei zuren in spieren en weefsels. Acht uren nachtrust zijn hem voorgeschreven en het duo Tiriac/Bosch is zijn geïncarneerde schaduw. Aan de top komen is moeilijk, aan de top blijven nóg moeilijker. Is het eigenlijk wel leuk toptennisser te zijn? De heimat vindt van wel. ●

Pieter Krol

Brief van 4 kardinalen aan bisschoppen

Vaticaan bezorgd over "politieke priesters"

VATICAANSTAD — „In strijd met het nieuwe kerkelijk wetboek vervullen tegenwoordig niet zelden priesters politieke ambten, waarbij zij met wereldlijk gezag zijn bekleed. Deze gevallen geven aanstoot en aanleiding tot tweespalt en brengen schade toe aan de roep van de priester". Dit staat in een vertrouwelijke brief van het Vaticaan, die al op 25 maart is verzonden naar de bisschoppen- conferenties en religieuze orden, maar waarvan de inhoud eerst thans is uitgelekt.

Vier leiders van Vaticaanse congregaties hebben er hun handtekening onder gezet: kardinal Bernardin Gantin van die voor de bisschoppen, kardinal Silvio Oddi van die voor de geestelijkheid, kardinaal Jerome Hamer (toen nog aartsbisschop) van de congregatie voor de religieuze en wereldlijke instituten, en kardinaal D. Simon Lourdusamy (toen nog aartsbisschop) van die voor de evangelisering der volken.

Een in opdracht van Jezuietengeneraal pater Peter-Hans Kolvenbach vervaardigde samenvatting is op 26 juli uitgegaan naar de provinciaals van die orde over de hele wereld. Volgens die samenvatting moeten diocesane bisschoppen onmiddellijk en met kracht optreden als canon 285 geweld wordt aangedaan. Dit wetsartikel behelst een verbod voor alle geestelijken tot bekleding van een openbaar ambt waaraan ook uitoefening van wereldlijk gezag is verbonden.

Eerst moet op pastorale wijze met de betrokken priester worden gesproken, maar als die volhardt in zijn politieke betrokkenheid dienen sancties te worden toegepast, zoals suspensie van de priesterlijke functies. De christelijke gemeenschap moet in dat soort gevallen worden ingelicht „zodat een schandaal zoveel mogelijk wordt vermeden", aldus de brief. Van elke maatregel moet de H. Stoel op de hoogte worden gesteld.

In Nederland behoort de Dominicaan David A.Th. van Ooyen uit Arnhem tot de Tweede Kamerfractie van de PvdA, terwijl de priester Herman Verbeek uit het bisdom Groningen PPR-lid is en behoort tot de fractie van de Groenen in het Europees parlement. In Nicaragua is suspendie toegepast op de ministers Ernesto Cardenal en Miguel D'Escoto, respectievelijk van Cultuur en van Buitenlandse zaken. ●

Bijzondere synode over Vaticanum II moet nieuwe impuls geven

Kardinaal Ratzinger: katholieke kerk is aan restauratie toe

ROME — „Wat heeft de paus eigenlijk bedoeld met zijn tegenover Belgische bisschoppen gedane uitspraak, dat het tweede Vaticaans concilie door sommigen slecht is bestudeerd, slecht geinterpreteerd en slecht verwerkelijkt?" Deze vraag werd kardinaal Joseph Ratzinger, hoofd van de Vaticaanse congregatie voor de geloofsleer, gesteld in een door de Italiaanse televisie uitgezonden interview. In zijn antwoord maakte de curiekardinaal duidelijk dat daarbij moet worden gedacht aan „bepaalde ontwikkelingen in de theologie, waarbij zeer bekende theologen zijn betrokken".

Nader ondervraagd verklaarde Ratzinger letterlijk: „Als eerstdaags de theologie niet meer gelooft aan de realiteit van de opstanding, zodat de opstanding een uitvinding wordt van de apostelen die daarmee verder moesten, dan belijdt zij niet meer de realiteit van de godheid van Jezus. In laatste instantie predikt zij dan niet meer een god die werkelijk macht heeft in te grijpen in ons leven. Als wij zo'n theologie hebben kan ook de kerk niet meer leven en verwordt zij tot wat slechts een menselijk programma is zonder werkelijke waarde". Naar de mening van de kardinaal moet wat dit betreft duidelijk worden gemaakt dat hier geen sprake meer is van wat het concilie bedoelde te zeggen.

Wat bevrijdingstheoloog Leonardo Boff betreft heeft de congregatie minder moeite met zijn bevrijdingstheologie dat met zijn Bijbeluitleg en de leer aangaande de kerk. De congregatie heeft moeten vaststellen dat Boff daarmee niet meer in overeenstemming is met de Rooms-katholieke theologie, zodat het de congregatie goed heeft bedacht hem te hulp te komen en hem in een sabbathjaar tijd tot nadenken te geven.

Naar de kardinaal meent gaat het bij de Bevrijdingstheologie ten diepste om de verhouding tussen geloof enerzijds en politiek en maatschappelijke problemen anderzijds. „Natuurlijk bestaat er een fundamentele verbondenheid: geloof is sociale betrokkenheid en zich inzetten voor de armen. Het probleem is hoe deze verbondenheid moet worden begrepen en verklaard", aldus Ratzinger.

Er bestaan goede en waardevolle vormen van bevrijdingstheologie en die moeten dan ook worden aangemoedigd, verklaarde kardinaal Ratzinger. In veel andere vormen echter wordt de kerk tot partij gemaakt en vereenzelvigt de theologie zich te zeer met de zich in ontwikkeling bevindende staat. „Wij denken dat dit niet overeenkomt met wat de Heer leert wat de mensen moeten komen doen en wat de christelijke vrijheid betekent", aldus de kardinaal. Daarom moet zijns inziens de kerk worden verdedigd tegen een valse politieke en sociale vervlechting, „waarin zij haar religieuze betekenis verliest en politiek wordt in totalitaire zin", aldus Ratzinger. Naar zijn mening moet er voor de sociale betrokkenheid van de kerk een betere weg worden gevonden.

Hoewel wij een instelling tegenover het leven om ons heen zien waardoor de reserves van de aarde worden verspild en ook de geestelijke reserves van de mens worden aangetast, is de kardinaal toch niet zonder hoop. Want in het geestelijk luchtledige van onze tijd groeit zijns inziens reeds een nieuw heimwee naar God.

Naar Ratzinger verklaarde verwacht de paus van de bijzondere bisschoppensynode van komende herft een nieuwe impuls voor de kerk. „Wij moeten terug naar Christus, de bron des levens, en naar het concilie en met haar uitspraken verder gaan, terwijl wij hun ware rijkdom ontdekken", verklaarde Ratzinger. Er zijn zijns inziens nog zoveel niet ontdekte schatten in de teksten verborgen, dat het samen hierover nadenken door de bisschoppen nuttig kan zijn voor de plaatsbepaling nu en de marsroute straks.

„Met menige vertegenwoordiger van de Bevrijdingstheologie, in het bijzonder met voorstanders van Marxistische analyses en voorvechters van de klassenstrijd, is een dialoog uitgesloten". Dat is de mening van kardinaal Joseph Ratzinger, perfect van de Vaticaanse congregatie voor de geloofsleer. Hij heeft dagenlang gesproken met een redacteur van het Rooms-katholieke maandblad Jezus dat in Italie wordt uitgegeven. De kardinaal spreekt daarin zijn overtuiging uit, dat de Roomskatholieke wereldkerk aan restauratie toe is.

De kardinaal keert zich tegen „illusionisten, die de mythe van de klassenstrijd als instrument om een klassenloze maatschappij te vestigen huldigen, die hervormingen blokkeert alsmede ellende en onrecht vergroot". Mgr. Ratzinger klaagt dat ieder die met behulp van Bijbel en tradi[illegible] ich een oordeel poogt te vormen [illegible] over zekere van het christendom afwijkende interprestaties, meteen wordt afgeschilderd als helper en knecht van de heersende klasse, die streeft naar handhaving van eigen macht met behulp van de kerk.

Als het kerkelijk leergezag, hoe goed argumenterend ook en respect tonend voor andermans overtuiging, tussen beide komt valt het slechts wantrouwen ten deel, „als al niet tevoren het verwijt klinkt dat de kerk niet voor een bepaalde klasse heeft gekozen". De kerk wordt verweten zich aan de zijde van de heersers te hebben geschaard tegenover armen en lijdenden, „waarbij hun Christus als de politieke bevrijder wordt onthouden", aldus Ratzinger.

Naar het oordeel van kardinaal Ratzinger bevindt de wereldkerk zich in een crisis, maar is er bovenal sprake van een geloofscrisis in de wereld. Dat geldt merkwaardigerwijs niet voor de communistische landen. „Het geloof lijkt sterker te worden naarmate met meer wordt vervolgd", aldus de kardinaal.

Volgens Ratzinger is naar aanleiding en onder de dekmantel van het tweede Vaticaans concilie een eenzijdige gerichtheid van het geloof op de wereldse cultuur tot ontwikkeling gekomen, „die nu heeft plaats gemaakt voor een voortgaand proces van verval". Uit hoofde daarvan vindt de kardinaal de reeds op gang gekomen speurtocht naar een nieuw evenwicht, „naar een restauratie", van groot belang.

Naar zijn oordeel zijn tal van ontwikkelingen die na Vaticanum II op gang zijn gekomen ongunstig voor de kerk. „Men verwachtte een nieuwe katholieke kerk en bewoog zich in plaats daarvan toe op een discrepantie, die naar alle waarschijnlijkheid zich van zelfkritiek zal voortspoeden naar zelfvernietiging". De nieuwe geestdrift is omgeslagen in ontmoediging en oververzadiging. Het concilie is naar de mening van kard. Ratzinger daarvan niet de oorzaak geweest. Veel meer hebben zijns inziens de vrij tot ontplooiing gekomen „latent agressieve, polemische en van het eigen centrum wegvliegende krachten" daarvoor gezorgd. „Die zou men ook onverantwoordelijk kunnen noemen", vindt de kardinaal. ●

Weg welke Latijnsamerikaanse kerk insloeg niet meer te herzien

Braziliaans episcopaat verwacht keuze voor armen van synode

SAO PAULO — De Braziliaanse bisschoppen willen dat de komende synode, die afvaardigingen van de bisschoppen- conferenties van de RK kerk van 25 november tot 8 december in Rome zullen houden, „een progressief karakter" krijgt. De aangekondigde nadere beschouwing van de uitkomsten van het tweede Vaticaans concilie mag huns inziens geen teruggang betekenen. In dit verband waarschuwen zij dat de weg, die de Latijnsamerikaanse kerk is ingeslagen „niet meer te herzien is".

De Braziliaanse delegaties zal na die van Italie de grootste zijn op deze bisschoppensynode. Zij zal bijna volledig bestaan uit leden van de vooruitstrevende vleugel en worden geleid door de voorzitter van de Braziliaanse bisschoppen- conferentie (CNBB), mgr. Ivo Lorscheiter, kardinaal Paulo Arns en kardinaal Aloisio Lorscheider. Zij zeggen van de synode een bevestiging te verwachten van de voorkeursoptie voor de armen en meer concrete richtlijnen over de pastoraal in dit verband.

Het standpunt dat de Braziliaanse bisschoppen gaan innemen wordt weerspiegel in de brief „Brood voor wie honger heeft", die de CNBB onlaags publiceerde. „Wij zien ons geplaatst tegenover de realiteit van honger, die miljoenen Brazilianen martelt en hen vanaf de eerste levensjaren tekent met de funeste gevolgen van ondervoeding", aldus de brief.

Volgens de CNBB is „deze honger, dit gebrek aan voedsel, een afspiegeling van het ontbreken van de waarheid en de liefde, van een geestelijke honger die alleen god kan stillen". De opbrengst van de vastencampagne steekt de Braziliaanse kerk in kleinschalige water- en landbouwprojecten in het verpauperde noordoosten, waar meer dan 20 miljoen mensen honger lijden.

De CNBB waarschuwt dat de honger van miljoenen niet alleen met aalmoezen kan worden opgelost. De nood in Brazilie en in de wereld is zo groot, dat zij niet met incidentele hulp kan worden afgedaan. De honger heeft een sociale dimensie die moet worden aangepakt. Het is nodig om net als Christus deed de honger te zien in haar werkelijke realiteit.

De honger is een schandaal in een land als Brazilie, dat zijn bevolking rijkelijk kan voeden. Misschien is hij in staat gevoelens van schaamte en verontwaardiging op te roepen die leiden tot de eis van concrete en radicale maatregelen tegen de werkelijke oorzaken van de huidige situatie, schrijven de bisschoppen.

Het is, deze lijn doortrekkend, dat de Braziliaanse bisschoppen van de komende synode in Rome een duidelijke standpuntbepaling eisen. De essentie van het probleem omschrijft mgr. Jose Brandao de Castro als volgt: „Wij hebben een aantal christenen dat over een fabelachtige rijkdom beschikt en aan de andere kant de menigte van arme christenen die duizend keer zo groot is, en die wordt platgedrukt door de rijkdom van velen die zeggen in Christus te geloven".

Mgr. Angelico Sandalo Bernardino noemt als reden door „de chronische honger van ons volk" het sociale, politieke en economische systeem, „dat minderheden doet welvaren ten koste van de ellende van de menigte".

De voorzitter van de Braziliaanse missieraad CIMI, mgr. Erwin Krautler, vindt de komende Vaticaanse synode erg belangrijk, omdat zij de Latijnsamerikaanse bisschoppen in staat stelt deze problemen op wereldniveau binnen de kerk te presenteren.

Opvallend is dat binnen de Braziliaanse RK kerk niet alleen de vooruitstrevende bisschoppen de komende synode met optimisme tegemoet zien, maar ook de kleine groepen traditionalisten, die zich altijd tegen de besluiten van het tweede Vaticaans concilie hebben verzet. Hun woordvoerder, mgr. Antonio de Castro Mayer, zei van de synode te verwachten, „dat zij de vele en ernstige fouten gaat corrigeren die er de oorzaak van zijn dat het tweede Vaticaans concilie onaanvaardbaar is voor een trouwe katholiek. ●

Willebrands over oecumene:

Verschillen erkennen niet toedekken

ROME — De oecumenische dialoog moet religieuze verschillen aan het licht brengen en heeft niet tot doel die toe te dekken om maar overeenstemming te bereiken. Dat heeft kardinaal Johannes Willebrands, hoofd van het Vaticaanse secretariaat voor de eenheid onder de christenen, te Rome verklaard op een conferentie van de pauselijke Urbanus-universiteit. Ze was georganiseerd ter herdenking van het tweede Vaticaans concilie twintig jaar geleden.

Naar de mening van de kardinaal heeft het twintig jaar lang volhouden van de dialoog met andere christelijke religies zowel geduld als doorzettingsvermogen geeist. Hij noemde het voeren van die dialoog een heel moeilijke zaak.

Naar de mening van kardinaal Willebrands hebben theologen, die menen dat het afwezig zijn van duidelijk aan de dag tredende verschillen tussen christelijke kerken op zichzelf een basis kan zijn voor eenheid, het aan het verkeerde eind. Hij noemde het niet voldoende als enige kerk afziet van aanvaarding of veroordeling van wat elders wordt geleerd op het punt van het kerkelijk ambt of de traditie, waarbij het bereiken van overeenstemming naar de toekomst wordt verschoven.

Met een aanhaling van het decreet van Vaticanum II over oecumenisme zei de kardinaal, dat het Rooms-katholieke geloof met meer diepgang en duidelijker moet worden toegelicht. Het aan het licht brengen van verschillen noemde hij het „moedige deel van de dialoog, waardoor de allermoeilijkste verschillen openbaar worden."

Na te hebben gememoreerd wat in de afgelopen jaren is bereikt op het gebied van gezamenlijke verklaringen en het ontdekken van nieuwe problemen in de dialoog met andere kerken, zei de kardinaal dat de principe-beslissing van de Britse Anglicaanse kerk de vrouw tot priester te zullen gaan wijden wel een belangrijke hinderpaal oplevert, maar de dialoog met die kerk niet zal afbreken.

Overal ter wereld zijn de bisschoppen- conferenties nu bezig met de studie van het document over doop, Eucharistie en kerkelijk ambt, opgesteld door een commissie van de Wereldraad van Kerken waaraan ook Rooms-katholieke theologen zijn verbonden. Naar kardinaal Willebrands verwacht zal die studie binnen een jaar kunnen worden afgerond.

Van oecumene tot practicering sexuele moraal

Vaticaanse vragen met oog op de bisschoppensynode

VATICAANSTAD — Alle Rooms-katholieke bisschoppen- conferenties ter wereld zijn achter gesloten deuren bezig geweest met het voorbereiden van een antwoord op vragen van het Vaticaan over de toepassing van de besluiten van het twintig jaar geleden geeindigde tweede Vaticaans concilie. Hoewel het Vaticaan de vragenlijst niet officieel heeft gepubliceerd is intussen wel duidelijk geworden, dat de vragen een breed terrein bestrijken, van de oecumene tot en met de na te speuren bereidheid van katholieken om de kerkelijke opvattingen over seksuele moraal ook daadwerkelijk in praktijk te brengen.

Er zijn in totaal dertien vragen in de enquete opgenomen: vier van algemene en negen van specifieke aard. In de specifieke vragen wordt per onderwerp inzicht gevraagd in de ontwikkeling in de afgelopen twintig jaar, of de zaken er nu beter of slechter voorstaan en welke nieuwe moeilijkheden zich voordoen.

In het algemene gedeelte wordt de bisschoppen- conferenties gevraagd wat er is gedaan om het concilie en de daar bereikte overeenstemming bekend te maken en of de aanbevelingen getrouw zijn uitgevoerd. Ook wil het Vaticaan weten wat daarvan nu de voordelen zijn geweest voor het kerkelijk leven in het betrokken land. In het bijzonder informeert het Vaticaan naar begane fouten en misvattingen over wat Vaticanum II feitelijk bedoelde.

In de specifieke vragen worden informaties ingewonnen over zaken als de toegepaste liturgie in de geest van het concilie, de voortgang van de evangelisatie en wat er aan de hand is met de missionaire geest in de plaatselijke kerk. Andere vragen gaan over de catechese, opleiding van priesterstudenten in seminaries en de betrokkenheid van de kerk bij vraagstukken als gerechtigheid en vrede. Ter bisschoppensynode zal worden gediscussieerd over vernieuwingen binnen de kerk, de betrekkingen met andere kerken en met de wereld in het algemeen.

De vroegere hoogleraar in missiologie en thans in Zwitserland wonende theoloog Walbert Buehlmann OFM Cap heeft zijn bezorgdheid geuit over de vraag, of de bijzondere wereldbisschoppensynode wel een echte weerspiegeling zal geven van de ontwikkelingen binnen de RK kerk op wereldwijd niveau.

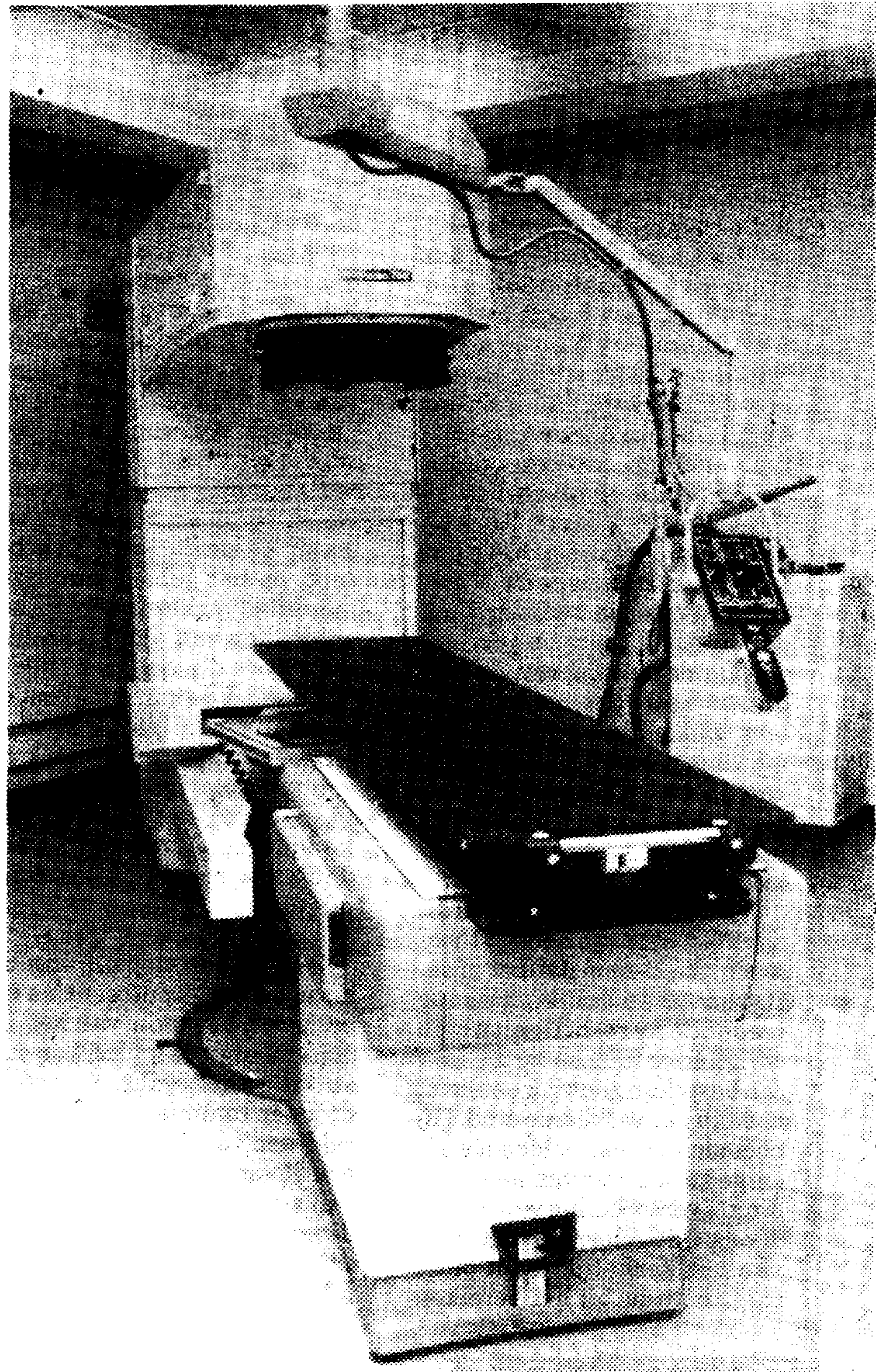
Van de bisschoppensynode maken automatisch deel uit de voorzitters van de bisschoppen- conferenties en de curieprelaten. Pater Buehlmann trekt uit wat er met vroegere synodes is gebeurd de conclusie, dat de Vaticaanse instanties alle besluiten en overwegingen naar eigen maatstaven beoordelen en dan een jaar later een document het licht doen zien, waaruit alle spiritualiteit is verdwenen. En die zou zijns inziens toch het vuur moeten zijn dat vernieuwingen aanwakkert.

Pater Buehlmann wijst erop dat in 1900 77 procent van alle Rooms-Katholieken in de westelijke wereld leefde. In 1970 was dat beeld drastisch gewijzigd: 51 procent woonde al in de zuidelijke wereld, welk percentage tot 1980 is aangegroeid tot 58. Rond het jaar 2000 zal 70 procent van alle Rooms-Katholieken in een derde wereldland huizen. Als de pluriformiteit in de wereldkerk echt gestalte zou krijgen, was volgens pater Buehlmann het Vaticaan wel wat minder schrikachtig bezig geweest initiatieven voor bij de volksaard en cultuur passende liturgieen goed te keuren in plaats van af te wijzen. „In Vaticaanse kringen is een bijna panische angst te zien voor echte pluriformiteit, zodat in de praktijk alleen het Romeinse eenheidsmodel geldigheid heeft," aldus prof. Buehlmann. ●

... PAULUS VI onder zijn bestuursperiode kwam het Vaticaanse concilie ten einde en werd begonnen aan de — soms wat stormachtige- vertaling ervan in het dagelijkse leven van kerk en wereld ...

Radiotherapie

(Vervolg van pagina 1)

Dit artikel is er niet op gericht om aan te geven hoe kanker ontstaat en welke soorten er allemaal zijn. Het is bedoeld als informatie over het telecobaltbestralings- apparaat dat het St. Elisabeth Hospitaal sinds korte tijd rijk is. Daarmee kunnen kankergezwellen bestreden worden en daardoor is een patiënt met kanker niet meer genoodzaakt naar verre of dichtbije landen te reizen, om daar genezen te worden. Hij kan op Curaçao geholpen worden, en dat is natuurlijk een geweldige vooruitgang voor de Antilliaanse geneeskunst. Hoe een en ander in grote lijnen daar op de afdeling radiotherapie in zijn werk gaat en wat daar allemaal zo al bij komt kijken vertelt dit artikel.

Met een telecobaltbestralings- apparaat wordt een kankergezwel bestraald. Dat bestralen houdt in dat de cellen van het kankergezwel gedood worden, waardoor — als ál die cellen gedood zijn — de patiënt in kwestie als genezen verklaard naar huis kan. Zo eenvoudig als dit klinkt is deze behandelingswijze echter niet. Er komt nogal wat voor kijken en er is hoog gekwalificeerd personeel voor nodig om genezing te bewerkstelligen (zie daarvoor het artikel: (DE AFDELING RADIOTHERAPIE IN HET SEHOS).

Er zijn verschillende manieren om kanker te bestrijden. Er is bijvoorbeeld de CHIRURGIE. De chirug verwijdert het gehele kwaadaardige cellencomplex, en om er zeker van te zijn dat hij ook de 'uitlopers' van zo'n gezwel wegsnijdt, zal hij ook omgevend normaal weefsel meenemen. Dat betekent dat een dergelijke operatie een enorm plaatselijk celverlies bewerkt van kwaadaardige cellen, maar ook van normale cellen. Een chirurgische ingreep — zo kan men stellen — is een abrupte ingreep.

Een geleidelijker methode is de CHEMISCHE EN BIOLOGISCHE THERAPIE.
Daarin onderscheidt men de chemotherapie; dat is de bestrijding van het kwaad met chemische middelen. Een andere therapie is die waarbij men gebruik maakt van hormonen. De derde bestrijdingswijze in deze groep is die met behulp van antibiotica. Zoals al gezegd, is bij deze wijze van bestrijding sprake van geleidelijkheid in de geneeswijze.

Tot de geleidelijke geneeswijzen behoort eveneens de radiotherapie. De radiotherapie veroorzaakt celverlies van de kwaadaardige cellen, maar ook van normale cellen; men kan echter rustig stellen dat de radiotherapie (de geneeswijze dus met bestraling) in de bestrijding van kankercellen veel selectiever te werk gaat dan de chirurgie.

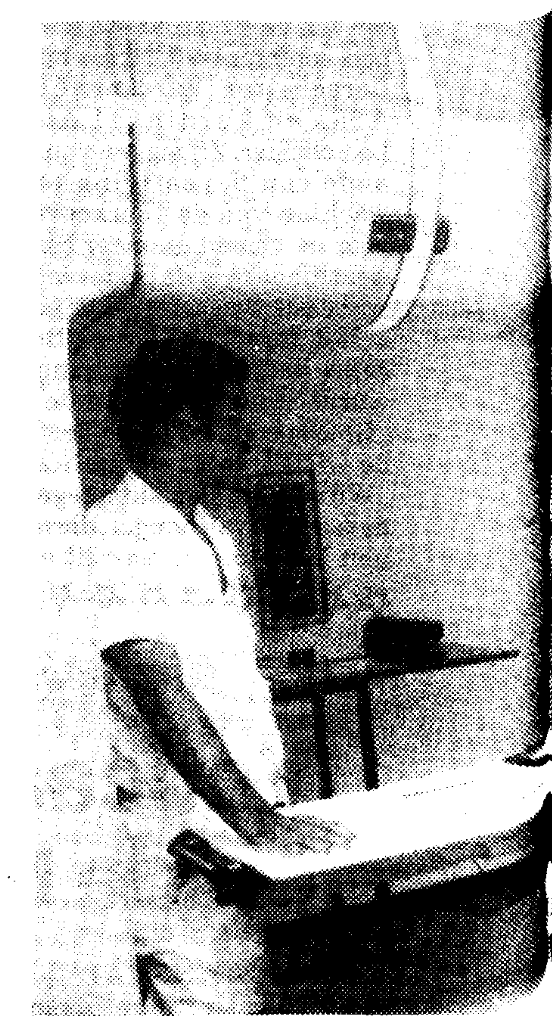
De AARD EN/OF PLAATS van het kankergezwel zal veelal bepalend zijn voor de te kiezen therapie. Het zal duidelijk zijn dat kanker aan de stembanden veel eerder in aanmerking komt voor een bestralings-behandeling voor een chirurgische ingreep, daar het immers wel de bedoeling is dat de patiënt na behandeling nog wel zal kunnen spreken.

Ook ligt voor de hand dat een COMBINATIE VAN GENEESWIJZEN toegepast wordt. Voor de oncologische werkgroep (dat is de groep artsen en specialisten die zich bezighoudt met patiënten die aan kanker lijden) van het St. Elisabeth Hospitaal ontwierp Dr. G. Kok een werkkaart waardoor de therapie per patiënt door die werkgroep als geheel bepaald kan worden. Dat is een geruststellende gedachte, want als patiënt weet men dan, dat men nú onder behandeling is van een groep van doktoren. Zij zullen in onderlinge samenwerking — ieder vanuit zijn eigen specialisme en luisterend naar de kennis van de anderen — de waarschijnlijk beste geneeswijze vaststellen.

WAT DOET RADIOTHERAPIE

Het in gebruik nemen van het telecobaltbestralings- apparaat in het ziekenhuis rechtvaardigt het wat nader in te gaan op de radiotherapie. Als een gezwel geconstateerd is, moet de radiotherapeut voor de behandeling ervan met vele factoren rekening houden; enkele daarvan zijn:

1. De stralen van het telecobaltbestralings- apparaat veroorzaken op de plaats waar ze in het weefsel (in het lichaam van een patiënt) terecht komen reacties. Als die reacties sterk genoeg zijn, kunnen ze daar celdood veroorzaken. Het gaat er dan om die celdood wel te veroorzaken voor de cellen van het kankergezwel, terwijl men er tegelijk naar streeft

om celdood van de gezonde cellen te voorkomen. In de bestraling zelf probeert de radiotherapeut t.a.v. de gezonde cellen een bepaalde 'drempel' niet te overschrijden. Als zijn informaties over de dosis van de straling goed zijn, dan kan hij aangeven waar de schade — ten gevolge van die reacties — in de gezonde cellen hersteld zal worden na de volgende celdeling.

2. Er zijn sneldelende en langzaamdelende cellen. Sneldelende cellen zijn veel gevoeliger voor schade door straling dan langzaamdelende cellen. Dat betekent dat bij eenzelfde dosis straling er meer celverlies optreedt in weefsel dat uit sneldelende cellen bestaat dan uit langzaam delende cellen. Het zal duidelijk zijn dat kennis van het te bestralen weefselsoort daarom erg belangrijk is. Ook kan men in z'n algemeenheid stellen dat daarom sneldelende kwaadaardige cellen eerder voor bestraling in aanmerking komen.

3. In het lichaam van iedere mens zijn reserve cellen aanwezig. Als gezonde cellen verloren gaan (bijvoorbeeld ten gevolge van een wond), dan zullen de reserve cel-

Afdeling radiotherapie in het Sehos

De ontwikkeling van de afdeling radiotherapie van het St. Elisabeth Hospitaal is tot stand gekomen mede door de bemoeiingen van Dr. Lo-A-Njoe.
Op zijn initiatief en op verzoek van de Direktie van het hospitaal bezochten de radiotherapeuten Dr. H.P. Hamers en Dr. G. Kok in december 1984 de localiteiten waarin reeds een Tele-cobalt straler was opgesteld.

Er werd een rapport opgesteld met de eisen voor zowel instrumentarium als personeel. Tevens bleek een herindeling van de ruimte nodig te zijn. Aan deze eisen kon voor een groot gedeelte worden tegemoetgekomen zodat Dr. H.P. Hamers en Dr. G. Kok zich bereid konden tonen de opzet en de verdere opbouw van de nieuwe afdeling tijdelijk te leiden. Veel voorbereidend werd is in Nederland gedaan. Het computerprogramma voor de berekening van de dosis verdeling (3 dimensionaal) in te bestralen weefsel is destijds in Den Haag ontworpen door Drs. J[illegible]n de Geyn, fysicus van de radio[illegible]erapie afdeling van het West Ein[illegible]e ziekenhuis in Den Haag.

Dit computerprogramma is door Ir. C. Westermann, thans fysicus van de centrale bestralingsafdeling van Haagse Ziekenhuis operationeel gemaakt voor de IBM computer in het St. Elisabeth Hospitaal.

Het omwerken van het oorspronkelijke programma waaraan ook de Stichting ZISAM heeft meegewerkt kostte zeer veel tijd inspanning. Thans functioneert dit programma optimaal mede voor de deskundigheid van de systeemheerder van de computer afdeling van het St. Elisabeth Hospitaal de heer H. Gangadajal.

Het fysische gedeelte van de simulator werd gecontroleerd door Ir. P.H. van der Giessen fysisus van het Dr. Bernard Verbeeten Instituut in Tilburg. Hij maakte ook de berekeningen voor de stralenbescherming van de speciale kamer voor de patiënten die inwendige bestraling met Caesium bronnen ondergaan en hiervoor tijdelijk op deze kamer moeten worden opgenomen.
Tevens berekende hij via een speciaal computerprogramma de isodosen (lijnen met gelijke dosiswaarden) voor een instrument voor inwendige bestraling met Caesiumbronnen bij baarmoederhalskanker (kolpostaat).

Tijdens deze voorbereidingen in Nederland is de bestaande afdeling, waarin reeds het Telecobalt bestralingsapparaat was opgesteld, op fraaie en doelmatige wijze verbouwd waaraan de bouwkundige en technische dienst van het St. Elisabeth Hospitaal met grote inzet en vakbekwaamheid heeft gewerkt.

De heren William Lont en John Wansing, radiotherapeutische laboranten hebben onschatbare adviezen gegeven tijdens de verbouwing waardoor de inrichting van de afdeling verzorgd kon worden op een manier die boven alle lof verheven is.

Er is een aparte kamer ingericht voor de fysicus Humphrey Martina die tevens belast is met de computerplanning en het toezicht op de stralenbescherming.

Dosismeters zijn onder zijn beheer aanwezig nl. een Farmer-Baldwin substandaard dosismeter voor uiterst nauwkeurige calibratie metingen een P.T.W. dosismeter voor het meten van stralendoses in lichaamsholten en een stralenmonitor.
Er is tevens een waterfantoom aanwezig. In de kamer van de fysicus staat ook de zwarte loden kluis opgesteld waarin de Caesium bronnen opgeborgen zijn.

De heer Eric Juliana, electronicus, heeft ook met grote inzet en vakbekwaamheid de vele problemen op dit gebied opgelost en de aanleg van de laserstraalapparatuur voor nauwkeurige instelling van de stralenbundels verzorgd.

De afdeling radiotherapie is in opbouw.
Intussen zijn verschillende hulpstukken in het hospitaal vervaardigd of belangeloos ter beschikking gesteld door de bestralings afdelingen uit Den Haag en Tilburg o.a. het apparaat voor het maken van lihaamsdoorsneden, en een 'headbasis' voor een zgn. cast voor het fixeren van het hoofd van de patiënt gedurende de bestraling.
Dr. G. Kok radiotherapeut leidt de eerste phase van de opbouw en ontwierp ook het formulier voor de wekelijkse oncologische bespreking voor alle nieuwe patiënten die voor behandeling van een kwaadaardige ziekte aangeboden worden.

Dr. H.P. Hamers radiotherapeut zal de 2e phase van de opbouw leiden. Beide radiotherapeuten zijn voor een beperkte tijd gecontracteerd voor de opbouw en het uitoefenen van de radiotherapie uitsluitend in het St. Elisabeth Hospitaal.

len in het lichaam in actie komen en naar de betreffende plaats oprukken, om de plaats in te nemen van de verloren gegane cellen. Een gezwel dat uit kwaadaardige cellen bestaat kan bij celverlies echter niet beschikken over reserve cellen en is — voor instandhouding van zichzelf — aangewezen op de eigen celdeling. Men bestraalt nu met een bepaalde dosis straling en men bereikt daardoor dat gezond weefsel dat door die straling wordt aangetast, sneller zich herstelt (door die reserve cellen) dan het kankergezwel; dat was immers aangewezen op de eigen celdeling om weer 'op krachten' te komen. Men kan dat effect vergroten door de totaal te geven dosis straling in gedeeltes toe te dienen.

4. Voor een groot gezwel, zal vanzelfsprekend een hogere dosis straling nodig zijn voor de vernietiging ervan. Een ongunstige factor daarbij is dat in een groter wordende tumor een stijgend percentage van die kwaadaardige cellen minder gevoelig is voor de stralen; men zal dan de dosis met een extra factor moeten verhogen, hetgeen uiteraard zijn nadelige invloed heeft.

Als men deze vier factoren — er zijn er uiteraard meer — in aanmerking neemt, dan komt waarschijnlijk een zaak duidelijk en helder naar voren: HOE VROEGER DE DIAGNOSE EN DE BEHANDELING, DES TE GROTER IS DE KANS OP GENEZING.
Die informatie maakt dan tevens duidelijk waarom het raadzaam is voor vrouwen om regelmatig een zogenaamd 'uitstrijkje' telaten maken; tevens maakt het duidelijk dat de praktijk van de genezing van kanker aan de baarmoederhals het grootst is.

Een ander punt dat uit het voorgaande naar voren komt is dat bestralingstherapie aan zeer scherpe indicaties gebonden is. Constant dient de dokter voor ogen te houden dat het niet alleen gaat om de bestrijding van het gezwel; als er te veel weefsel rond het kwaadaardige gezwel gedood is, dan ondervindt de patiënt daarvan zeer zeker de nadelige gevolgen. Daarom dus zal de radiotherapeut daarmee constant rekening moeten houden.

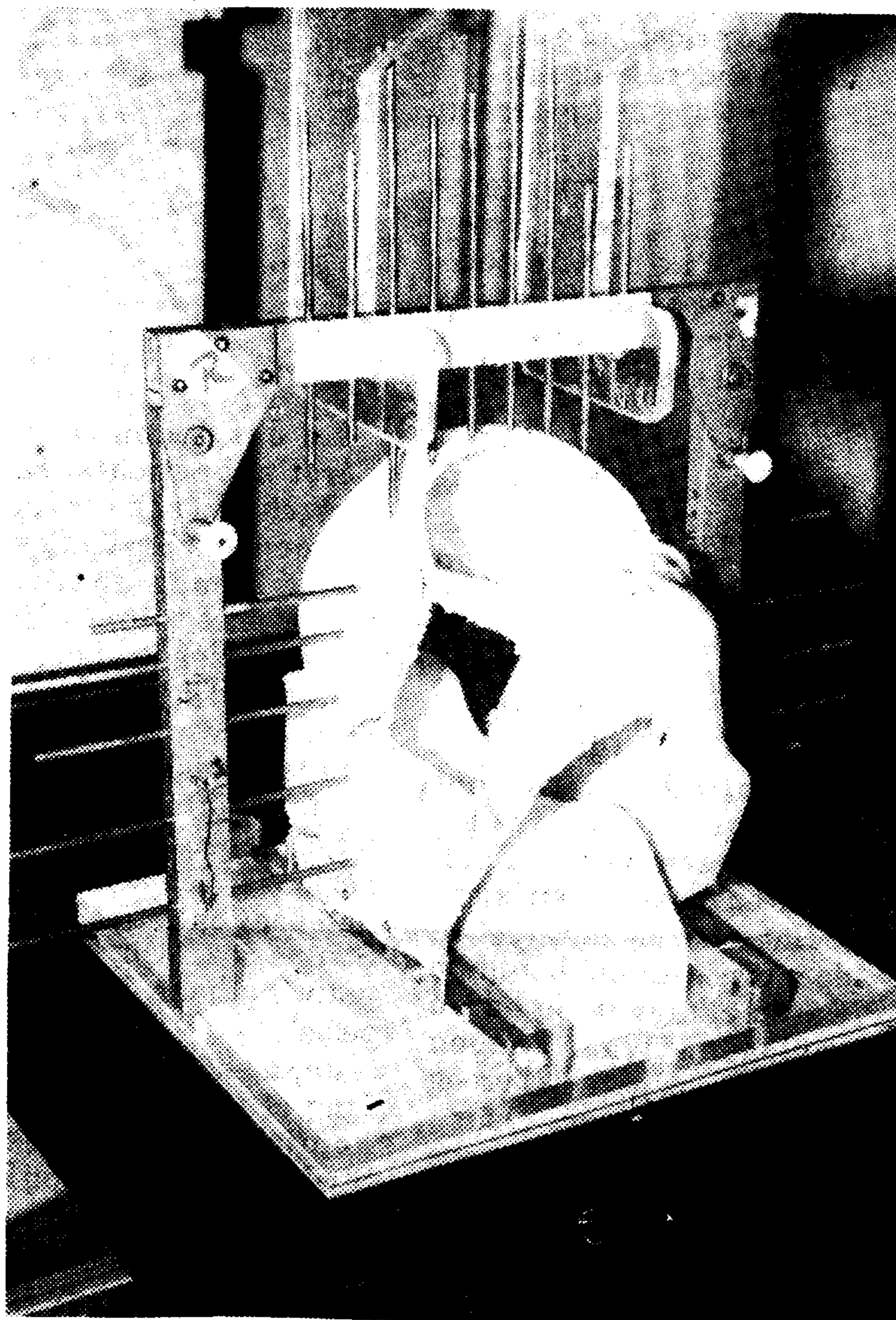
HULPMIDDELEN

Er zijn een aantal hulpmiddelen bij de radiotherapie. Het meest spectaculair is de simulator-localisator. (In het St. Elisabeth Hospitaal staat voor de ingang naar de kamer waar dat apparaat staat, een bord waarop geschreven staat dat deze simulator-localisator door de Curaçaosche bevolking en het Prinses Wilhelminafonds bijeengebracht is; ± 3 ton van de Teleton en de jaarlijkse collecte en de resterende 2 ton afkomstig van fondsen van het Prinses Wilhelminafonds, het is voorwaar geen geringe prestatie!)
Die simulator-localisator is nodig — als ik het even wat platvloers mag uitdrukken voor — het "droogzwemmen". De bestraling kan namelijk pas plaats vinden als men **precies** weet **op welke plaats** die bestraling moet geschieden.

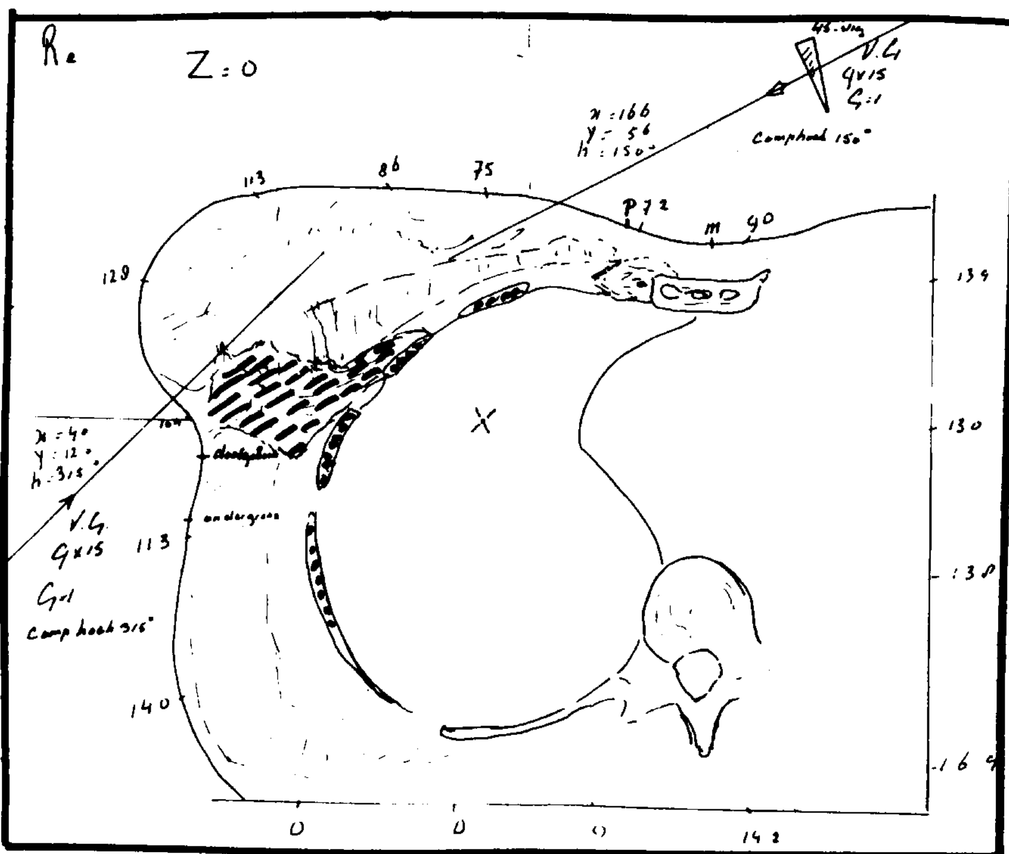
De simulator-localisator is een speciaal röntgen diagnostiek apparaat. Er is een beeldversterker bij en daardoor is het mogelijk om — ter hoogte van de lichaamsdoorsnede waarin het gezwel gelegen is — de positie van het gezwel daar ter plaatse precies vast te stellen. Met behulp van een ander toestel dat aan de simulator bevestigd kan worden, kan men zich de hulpmiddelen verschaffen voor het tekenen van een lichaamsdoorsnede. Men stelle zich voor dat de patiënt op de bank van de simulator-localisator ligt. Daar op het lichaam waarvan een doorsnede getekend moet worden, zet, men op de patiënt een rechthoek (waarvan de basis ontbreekt) (men zie hiertoe de desbetreffende afbeelding). In de drie overige zijden van die rechthoek bevinden zich pinnen die naar de patiënt toegedrukt kunnen worden, precies tot op zijn huid. Als men nu die rechthoek met die naar binnen geschoven pinnen van de patiënt wegh[illegible]t en op een stuk papier leg[illegible] [illegible] kan men door de punten van die pinnen met elkaar te verbinden een doorsnede-omtrek van de patiënt op die plaats tekenen. Tevens is men in de gelegenheid om op die tekening precies aan te geven wat waar ligt. Veelal wordt het gezwel met rood aangegeven; de omliggende zaken met zwart.

.... *de tele-cobaltstraler met "uitzicht"....*

... tot kop gemodelleerde zwachtel; er omheen de rechthoek (zonder basis) waarin de pinnen die doorgeschoven kunnen worden tot de huid om een preciese doorsnede van het te bestralen gedeelte te krijgen...

Doorsnede van een vrouwenborst (linkerkant; de vrouw ligt hier op haar rug) zoals die met behulp van de simulator tot stand komt. De tumor in de borst is gearceerd, evenals de ribben. De twee pijlen geven de richting aan van waaruit de bestraling zal plaatsvinden. De bestraling is in het doelgebied (de tumor) het hoogst.

Als het gezwel langgerekt en niet gelijk van omvang is, heeft men natuurlijk meer van die doorsnede-tekeningen nodig. Maar met die doorsnede (of doorsnedes) voor zich kan de therapeut berekenen met behulp van welke stralenbundels hij het gezwel het best kan gaan bestrijden.
Men realisere zich dat de simulator-localisator evenals de telecobaltbestraler om de patiënt heen kunnen draaien, zodat de straling van verschillende kanten naar het gezwel toegezonden kan worden. Dat daardoor de intensiteit van de straling op de plaats van het gezwel zelf maximaal wordt, spreekt min of meer voor zichzelf. (zie ook de betreffende afbeelding)

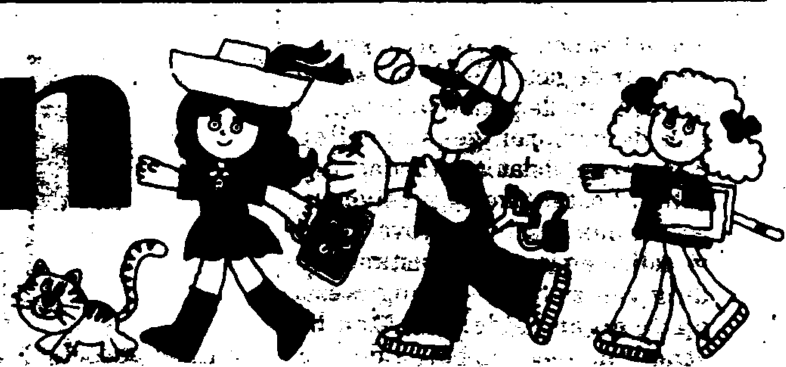
De radiotherapeut beschikt vandaag de dag over stralen van een kwaliteit (zeer korte golflengte) die o.a. voortgebracht worden d.m.v. electrische apparatuur bij hoge spanningen, nl boven een miljoen volt (Megavolt). Het grote voordeel van het gebruiken van deze mogelijkheid is dat er nauwelijks verschil bestaat in de opname/verwerking van deze straling in de verschillende weefselsoorten waaruit ons lichaam bestaat (bot, weke delen met spieren en vet). Daardoor is het mogelijk de dosisverdeling (het is hiervoor al even aangeduid) in een te bestralen gebied nauwkeurig te berekenen en de stralenbundel zodanig van verschillende kanten op het lichaam "los te laten" dat de intensiteit ervan zijn hoogste dichtheid krijgt in het gebied van het gezwel.
Stralen van de kwaliteit als hier bedoeld worden ook uitgezonden door het kunstmatige radioactieve isotoop Cobalt-60. Het is nu juist deze radio-actieve bron die gebruikt wordt in het nieuwe telecobaltbestralings- apparaat; in tegenstelling tot de ingewikkelde en daardoor kwetsbare electrische apparatuur is dit bestralingsapparaat erg bedrijfszeker.

De vooronderstellingen en berekeningen van de radiotherapeut worden steeds gecontroleerd door een computer die van een speciaal daartoe geprogrammeerd programma is voorzien. Via de printer verschaft de computer dan de isotopen van de dosisverdelingen, zodat een en ander nog eens terdege vooraf (dus vóór de bestraling zelve) bekeken kan worden. Men weet als deskundige dus vooraf, of de bestraling zelve voldoende veilig is. In de planning van hoe het straks zal gaan verlopen zit o.a. de deskundigheid en de creativiteit van het behandeld team. Men denke in deze bijvoorbeeld aan de mogelijkheid dat men een stukje van het lichaam — waar geen straling mag plaatsvinden — met speciaal daartoe bewerkt piepschuim dat op bepaalde plaatsen gevuld is met lood, kan afschermen.

(Vervolg op pagina 15)

Papilon

kinderpagina

De sokjes

[illegible]

MIENTJES MOOISTE [illegible] waren twee verschillende sokjes. Eén had een rood strikje opzij en een rand met rode balletjes en de ander zat vol kleine rode strikjes. Waar de andere twee sokken waren? Joost mocht het weten en het kon Mientje niets schelen. Ze trok ze gewoon samen aan. "Een strikje is een strikje", zei ze, als de mensen haar [illegible]. "Of het er nu één [illegible] maakt niets uit".

Tja, voor Mientje niet, maar voor de sokjes wel. "Ik word tureluurs van al die strikjes van jou", [illegible] Balletje Sok tegen de ander. "Kun je niet een beetje uit de buurt blijven?" "Waarom [illegible] in de kast gebleven?" zei Strikje Sok [illegible]. "Dan had ik tenminste geen last van die balletjes van jou. Ze stoten telkens tegen me aan". Ach, ze waren gewoon jaloers op elkaar. [illegible] omdat zij maar één strikje had en de ander een heleboel. En Strikje Sok, omdat zij ook [illegible] van die heen en weer zwaaiende balletjes had willen hebben. En daarom konden ze elkaar [illegible] afzien.

Totdat Mientje op een [illegible] ging, haar sokken en schoenen uittrok om te pootjebaden [illegible] op het strand liet liggen. [illegible]

[illegible] "Fijn", Strikje Sok, [illegible] is me niet langer [illegible] Ik ga de wijde wereld in. Alleen!" En weg stapte ze. [illegible] gauw", riep Balletje Sok. "Hoe eerder hoe liever. Dan ben ik eindelijk van je verlost!" En ze liep [illegible] andere kant uit.

[illegible] wat gebeurde er een paar [illegible] later? Er kwamen twee muisjes en een konijntje [illegible] de kaboutertjes op [illegible] "Ik heb nu toch [illegible] gezien", zei het konijntje. "Een huilende [illegible]" "Een huilende sok?" [illegible] de kaboutertjes verbaasd. "Ja", knikten [illegible] "Een huilende [illegible] haar ook gezien. Met een rood [illegible]" zei het konijntje. "[illegible] jij kunt niet tellen", [illegible] de muisjes, "[illegible] een heleboel [illegible]". "En jullie zijn [illegible] blind", snufte het [illegible] verantwoordigd. "[illegible] had een heleboel balletjes en maar één strikje".

Het scheelde niet veel, of de muisjes en het konijntje vlogen elkaar in de haren [illegible]. "Waar hebben [illegible]" vroeg [illegible] "Daar" [illegible] ten weten er niets van. Ik weet zeker, dat ze daar onder een struik zat". "Nietes, ze zat daar bij een cactus [illegible]", piepten de muisjes.

"Weet je wat ik denk?" zei Poesje, "ik denk dat er twee sokken in de mondi zijn". "[illegible] twee huilen?" [illegible] "Waarom [illegible] alle sokken, die [illegible] komen, moeten huilen?" "Waarom gaan we niet kijken?" zei Pinkie.

En dat deden ze toen. Eerst naar rechts. Enja, vastgehaakt aan een cactus rukte en trok Strikje Sok om los te komen en huilde tranen met tuiten. "Voorzichtig", zei Poesje, "Zit stil, dan zal ik je los maken". En in [illegible] sok van de [illegible] Ha... maar [illegible] konijntje, "Ik heb een [illegible] sok gezien [illegible] een heleboel balletjes [illegible]" vroeg Strikje Sok. "Oh, [illegible] me gauw bij haar. [illegible] mijn zusje".

Ja, [illegible] niet lang, [illegible] het konijntje, [illegible] en Strikje [illegible] Balletje [illegible] onder [illegible] te [illegible] maar [illegible] miste. "Balletje!" riep Strikje Sok. "Strikje!" riep Balletje Sok. En toen lachten en huilden ze tegelijk. Van blijdschap, omdat ze elkaar weer terug gevonden hadden.

"Nee, Mientje hebben ze niet teruggevonden, maar dat vonden ze helemaal niet erg. Kabouter Brr heeft ze naast elkaar opgehangen aan de onderste tak van een grote flamboyant. Diezelfde dag nog begonnen twee paar totolika's aan de bouw van hun nestje. Het ene in Strikje Sok en het andere in Balletje Sok. En vanaf die [illegible] sokjes nooit [illegible] met elkaar [illegible] waren veel te blij, dat ze elkaar weer terug gevonden hadden. En bovendien hadden ze het te druk, want ze moesten ervoor zorgen dat de kleine totolika-babietjes niet uit hun nestje vielen. Of moet ik zeggen: niet uit hun sokje vielen?

Moppen

Men vroeg een oude man eens waarom hij altijd in zichzelf liep te praten. "Daar heb ik twee redenen voor", antwoordde hij, "Ten eerste spreek ik altijd graag tegen een verstandig mens en ten tweede hoor ik graag een verstandig mens praten".

Meneer Jansen was voor de tweede keer getrouwd en iedereen [illegible]. Zijn nieuwe [illegible] 40 jaar jonger dan de 60-jarige [illegible]. Op een dag [illegible] vriend het te [illegible] "[illegible] praat over je. Ze zeggen dat het niet goed is een vrouw te nemen [illegible] Dat verschil is te groot".

Meneer Jansen: "Geen kwestie van. Er is helemaal geen verschil tussen ons. Iedere keer als ik mijn vrouw zie, voel ik me 20 jaar jonger en iedere keer als mijn vrouw mij ziet, voelt ze zich 20 jaar ouder".

☆☆☆

Kinderpuzzel

WINNARES van de puzzel van twee weken geleden:

Soraya Carolus
Kaya Tepaikonchi 24
[illegible]
Curaçao

Zij kan langs komen bij Redactie Amigoe Curaçao, Scherpenheuvel z/n (tot 15.00 uur 's middags) om [illegible] te halen.

OPLOSSING:
[illegible]

☆☆☆☆☆

KIJKSPELLETJE

EEN HANDSCHOEN is anders dan de vijf andere. Welke?

1. 2. 3.

4. 5. 6.

OPLOSSING:

(vervolg van pag. 3)

mel inprijzen.

Op Curaçao valt een tendens te bespeuren dat alleen nog dat gepresenteerd wordt wat onder "eigen cultuur" verstaan wordt en dan wordt vaak in een adem als voorbeeld genoemd wat tot het eigene mariachi- muziek behoort. Sandra's antwoord hierop, bijgestaan door de drie mannen, dat alle kunstuitingen hun eigen waarde hebben en gerespecteerd moeten worden. Klassieke muziek mag dan ook nooit uitgesloten worden. Muziek is een complexe samenstelling, die je niet kunt ontleden. Alle vormen van muziek hebben met elkaar te maken. Gebrek aan informatie leidt echter tot vooroordeel en afwijzing, hetgeen ook geldt voor de "eigen muziek".

NIVEAU VERHOGING

Richard de Windt, die de promotor is geweest van het eerste Caribbean Sea- Festival, heeft een stichting opgericht, die als doel heeft de kunst- sceene op Curaçao op niveau te brengen. Richard die zijn brood verdient als administrateur is een liefhebber van alles wat te maken heeft met kunst en zegt hij er direct achteraan, kunst op niveau. Hij vindt dat er door de hedendaagse commercie teveel talent niet aan bod komt, ook niet op Curaçao en daar wil hij verandering in brengen, door talenten uit verschillende kunstrichtingen, zoals zang, dans, muziek, drama en schilderkunst een kans te geven op het Sea- festival, dat als het aan hem ligt mag uitgroeien tot een grote internationele happening. Het moet uitgroeien tot een jaarlijks terugkerend evenement, waaraan ook internationale artiesten deelnemen. De plannen lijken in de richting te gaan van een North- Sea- Festival, met dat verschil, dat er meerdere vormen van kunst de kans krijgen hun kunnen op professionele wijze te tonen. De filosofie van Richard achter dit alles is, dat de lokale markt geconfronteerd wordt met het artistieke andere, waaruit je overeenkomsten kunt putten, maar ook verschillen, die dan hopelijk leiden tot communicatie, zelfkritiek en uiteindelijk tot niveau- verhoging.

Richard is vol optimisme en dat put hij uit het eerste festival, dat ondanks de korte voorbereidingstijd een muzikaal hoogstandje is geweest, waarvan zowel de musici, alsook het publiek volop genoten hebben. Richard is ondertussen al weer bezig met de organisatie voor een tweede Sea- festival.

MARLYS DOUGLAS

PA TUR SKOL BASIKO NA KORSOU
E TEMA TA:

"BESTIA DEN KAS I DEN KUNUKU"

PA KLAS 1 i 2 TIN UN PINTURA PA BO MES KLEUR, KLAS 3 TE 6 MESTER PINTA UN KOS NAN MES!

E MIHO PINTURANAN LO WORDU USA PA UN KALENDER!!

FECHA DI ENTREGA DI PINTURANAN: 18 DI SEPTEMBER!
ENTREGA DI PREMIO RIBA "DIERENDAG" 4 OKTOBER NA T.V.!

Wie zal de gelukkige winnaar zijn??
De jury beslist en bestaat uit de volgende personen: Eddy Waas, Luigi Pinedo, Hans Hagen, [illegible] Graafsma, Laurie Dovale en John Baselmans.
Diverse bedrijven helpen ons met fijne prijzen.
Alle kinderen veel succes toegewenst!!

(vervolg van pag. 5)

passeren in het boek de revue, maar uiteindelijk luidt de conclusie dat 30 mei 1969 "een fatale stap" was en tegelijkertijd "een evolutionaire", die "verandering zou brengen in ons leven op Curaçao".

Toen hij zijn opvattingen mondeling nog wat toelichtte, klonk er bij de schrijver echter vooral teleurstelling door over wat de opstand op lange termijn heeft bewerkstelligd. "Natuurlijk is er wel wat bereikt", zei hij. "Er is meer respect voor kleurlingen tegenwoordig. Er zijn meer vakbonden. En de kleine man heeft meer kansen in de politiek. Maar de mensen mopperen nu toch ook vaak: 'iedereen wordt tegenwoordig maar alles'. Er is geen respect meer voor ouderdom en ervaring".

Over de toekomst was De Jongh

Edward de Jongh
(foto H. M. van den Brink)

helemaal somber: "Als straks de Shell weggaat hébben we niet eens meer iets om tegen te protesteren. En iedereen weet dat Holland van ons af wil. De meerderheid hier wil geen onafhankelijkheid, maar als je zo hard in die richting geduwd wordt zijn er natuurlijk altijd mensen die uit een gevoel van valse trots gaan zeggen dat ze zelf ook graag die kant op willen. Er komen moeili ke tijden. daar is iedereen zich van bewust. Met steeds meer armoede."

Van de boeken die ik van De Jongh las, zijn de beste die waarin hij over armoede en over simpele, arme mensen schrijft. Wanneer hij op een dichterlijke of intellectuele manier gevoelens en gedachten wil verwoorden, zoals in *Fata Morgana* of in het reisverhaal *Langs paden van oorsprong* wordt zijn stijl snel gekunsteld en wreekt zich, dat het Nederlands niet de moedertaal van de schrijver is. Maar in *De Steeg* over bewoners van één van de in zee doodlopende steegjes op Pietermaai, en vooral in *De boog* weet hij met eenvoudige middelen sterke effecten te bereiken.

De boog is het enige van zijn boeken dat bij een Nederlandse uitgever is verschenen (Meulenhoff, 1981). Het vertelt het verhaal van een groepje naïeve zwervers die bijeenkomen en soms ook wonen onder één van de bogen in de muren van het Riffort, de vesting op het havenhoofd van Otrobanda. De Nederlandse kritiek liet zich zeer waarderend over het boek uit, zo blijkt uit een verzorgd strooibiljet met citaten dat de schrijver mij ten afschrik met een verontschuldigende lach overhandigde. "U begrijpt, dat ik als zelfstandig schrijver en uitgever ook iets aan mijn eigen publiciteit moet doen".

De avond na mijn bezoek aan Fort Nassau stond ik op de muren van het Riffort. In de bogen eronder kan niet meer worden gewoond, want er zijn restaurants en discotheken in gevestigd en naast de toegangspoort is een politiepost. Toch was er geen menselijk geluid waarneembaar. Alleen het dreunen van de elektriciteitscentrale, die naast het fort onder een afdak staat en boven alles uit, de zee, die hier met enorme smakken schuimend tegen de rotsen slaat.

In de verte, hoog boven het water, naderde een stel lichten. Het duurde bijna een uur voor het kasteel waar ze toe behoorden de haveningang had breikt en al die tijd werden ze groter en helderder en rezen ze hoger boven de golven uit. Pas op het laatst zag ik de twee sleepbootjes, die de mammoettanker voorttrokken als beweeglijke kleuters die voor een kolossale moeder uitdansten. Terwijl het schip langs mij voer leek de hele omgeving ineens tot een aandoenlijk miniatuurformaat gereduceerd: het fort, het water van de Sint Annabaai, de pakhuizen aan de overkant op de Handelskade en zelfs Fort Amsterdam, waar toch het gouvernement zetelt.

Klare verhoudingen, dacht ik. De olie is veel groter dan het eiland. De tanker die ik zag, was waarschijnlijk één van de laatste die de baai invoer, op weg naar het Schottegat.

H.M. van de Brink

NILE

Nile Rodgers is dé sleutelfiguur in de overgang van blanke naar zwarte popmuziek van de laatste vijf jaar. Hij staat halverwege en helpt muzikanten van alle overtuigingen naar de andere kant en terug.

Nile Rodgers heeft vele jaren bemiddeld tussen muzikale stijlen. Heeft vel blanke artiesten begeleid en geleerd hoe moderne zwarte muziek gespeeld en gemaakt dient te worden. Hij heeft het Bowie uitgelegd en die scheen het te begrijpen.

Nile Rodgers heeft talloze zwarte groepen en artiesten het vak leren vervolmaken. Heeft ze vaardigheden en opvattingen bijgebracht. Hij heeft een eigen, aparte stijl ontwikkeld en die uitgedragen via een groep als Chic. Nile Rodgers is een muzikant van groot belang voor het behoud van de zwarte populaire muziek in welke gedaante dan ook.

Hij maakt solo-platen. Z'n tweede heet 'B-Movie' en is fantastisch.

Een perfecte plaat van moderne, 'zwarte' muziek waarop tegelijkertijd duidelijk wordt aangegeven dat de scheidingslijn tussen zwart en blank al danig vervaagd is.

De plaat blinkt uit in produktie die beangstigend feilloos is en prachtige accenten legt.

Een van de fraaiste platen van het jaar van een groot artiest waar talloze anderen om zitten te springen.

Nile Rodgers heeft z'n stempel gedrukt op nagenoeg alles dat momenteel populair zegt te zijn.

Ingezonden

Ere wie ere toekomt

Net terug van mijn vakantie reageer ik nu (misschien wel een beetje laat) op een Artikel geschreven door Mevr. A. Graafsma in Ñapa van 2 augustus '85, omtrent Kas di Arte Korsou. Persoonlijk vind ik het idee van zo'n winkeltje fantastisch. Maar... dat de beheerders het hebben over Kunstmarkten die hun initiatief waren, wel een beetje vreemd en ook een beetje pronken met andermans veren. Ben op de hoogte dat Mevr. Egberdien van Rossum van Gallerij de Boog, de motor was achter de Kunstmarkten, en dat Mevr. Leweis een trouwe deelneemster was. Bij het vertrek van Mevr. Van Rossum heeft weliswaar Mevr. Lewis met een groepje mensen (die ook niet werden genoemd) de Kunstmarkten proberen op been te houden.

Op de kunstmarkten kunnen ook de kunstvoorwerpen worden verkocht (wat dus nu Kas di Arte Korsou doet.)
Dus bijna durf ik te zeggen; Dank zij Mevr. Van Rossum hebben wij kunstmarkten gehad, en dank zij die kunstmarkten hebben wij nu "Kas di Arte Korsou."

Mevr. J.L. van Langen

BO MES KOMO HUES

FAYO DI CORTE SUPREMO (1)

Den e kaso anterior hues a husga ku mester tene kuenta ku tur sirkumstansha den e kaso spechal aki. Komo e muher su kráneo tabata delegá por a spera ku un slá duru ku un slof por kausa su morto.
E homber ta kulpable.
Nos ta ripará ku Corte Supremo no ta tene kuenta ku e akusado no tabata sa ku e muher su kráneo tabata delegá.

tra mariniers naar Curaçao gevlogen. Ze bleken echter nauwelijks nodig. Twee dagen later trokken de vakbonden hun ultimatum in.

Cola Debrot, die als bijna-demissionair gouverneur op weg naar Nederland was geweest, keerde vanuit New York terug en schreef nieuwe verkiezingen uit. Zijn al aangewezen opvolger, de blanke politicus Jonckheer, zag zijn aanstaande benoeming herroepen en moest plaats maken voor Benny Leito, de eerste zwarte gouverneur van de Nederlandse Antillen.

Brown, Godett en andere vakbondsleiders richtten onder de naam *Frente Obrero y Liberacion 30 di Mei* een nieuwe politieke partij op, die bij de verkiezingen bijna een kwart van de stemmen verwierf. De partijtop moest echter een deel van de campagne vanuit de gevangenis voeren, want Stanley Brown was om zijn opruiende artikelen in *Vitó* tot vier maanden veroordeeld en Godett werd uit angst voor een herhaling van de gebeurtenissen van 30 mei geruime tijd in voorarrest gehouden. Eén van de hoogtepunten in Godetts politieke loopbaan, moet het moment zijn geweest dat gouverneur Debrot hem uit de gevangenis liet halen om hem te consulteren inzake de formatie van een nieuw kabinet.

Godett zou later minister van Sociale Zaken en Arbeid worden, Brown verliet in 1970 de partij teleurgesteld over het uitdoven van het revolutionair elan.

De volksopstand is uiteindelijk de aanzet geweest voor het invoeren of bespoedigen van tal van verbeteringen op politiek en sociaal-economisch gebied. Zo werd er onder invloed van het ingrijpen van de mariniers snel gesproken over een herziening van het Koninkrijksstatuut en na de verkiezingen kwam er op de Antillen een minimumloon en een behoorlijk ontslagrecht. Maar toen de rook boven Willemstad was opgetrokken, moest men toch ook vaststellen dat het eiland onherstelbare schade had geleden. Er waren drie doden gevallen en honderdvijftig gewonden. De winkelstraten van Punda waren ernstig gehavend en het hele havenfront van Otrobanda (niet alleen de winkels, maar bijvoorbeeld ook het bisschoppelijk paleis) was in de as gelegd. Maar van nog verstrekkender invloed was waarschijnlijk de barst die 30 mei 1969 had geslagen in de illusie van een vriendelijke, tolerante, gemeenschap die zonder politieke of radicale spanningen zorgeloos kon leven op een zonnig eiland. Een geweldsuitbarsting van deze hevigheid had niemand op Curaçao ooit meegemaakt, had niemand verwacht en is er tot nu toe ook niet meer geweest. Het eiland is op die dag hevig van zichzelf geschrokken. Wie 30 mei 1969 vandaag de dag in een gesprek aansnijdt loopt nog steeds kans emoties los te maken.

In zijn boek *Afscheid van de koningin* schrijft Frank Martinus Arion de opstand van de dertigste mei met instemming en heeft hij het over de 'bijbelse verontwaardiging' van het volk. Ik vroeg hem, of dat niet wat overtrokken bewoordingen zijn, wanneer het uiteindelijk toch uitdraait op diefstal en vernieling.

"Nee, nee", zei Frank Martinus en zijn ogen schitterden en zijn wijsvinger stak in de lucht. "Zeker in het begin van de rellen was de belangrijkste drijfveer heilige verontwaardiging. De mensen waren woedend omdat er op hun leider was geschoten. Toen het eenmaal brandde, kwamen ook de ratten naar buiten om te plunderen. Hoewel...ik heb ook met veel plezier staan kijken hoe in een opengebroken winkel één van de opstandelingen achter de balie ging staan en netjes de artikelen begon te verdelen. Dat vond ik prachtig! Zolang het tenminste ging om heel arme mensen die het echt nodig hadden. Het wordt iets heel anders, wanneer je uit pure hebzucht gaat stelen. Ik heb die hele dag door de stad gelopen met een groepje jonge onderwijzers en ik herinner me dat ik ontzettend boos ben geworden, rázend, toen een meisje dat bij ons hoorde een vulpen opraapte. Dát vond ik diefstal, want wij hadden het niet nodig om ons dingen toe te eigenen".

Na een korte aarzeling, zei hij peinzend: "Er is nog een reden waarom ik, denk ik, over 'bijbelse verontwaardiging' heb gesproken. Op de achtergrond speelde een beeld van die dag mee, waarover ik tot nu toe niet heb willen schrijven, maar dat maar niet uit mijn gedachten wil. Het heeft te maken met het ontstaan van de grote branden. Die zijn niet spontaan begonnen, die waren ruim van tevoren georganiseerd. Want hoe steek je een gebouw aan? Niet met een doosje lucifers of een aansteker die je toevallig in je zak hebt. Daar heb je benzine of alcohol voor nodig en een lont of ander brandbaar materiaal. Dat moet je voorbereiden. Ik heb gezien hoe, lang voor de stoet demonstranten het centrum bereikte, twee mannen rondgingen om de winkels en pakhuizen in brand te zetten. Ik ben een tijd achter ze aan gelopen. Heel star, emotieloos maar doelbewust liepen ze van de ene hoek naar de andere, zonder te spreken. Als twee engelen der wrake. Daarom moest ik aan de bijbel denken.

"Er is een tegenstelling in onze gemeenschap die nooit aan de oppervlakte komt en waarover je zelfs nu nog niet mag spreken; dat is de tegenstelling tussen joden en arabieren. Het is een gevaarlijke theorie, maar ik denk dat de branden georganiseerd waren en dat ze daarmee te maken hadden. Ik heb er tot nu toe alleen in brieven over geschreven, aan mensen die ik vertrouwde. Maar ik denk dat het tijd wordt er ook eens in een publikatie iets mee te doen. Het materiaal is er".

Ik zei dat er al minstens één documentaire roman over 30 mei bestaat: *E dia di mas históriko* van Edward de Jongh. "Nee, nee" reageerde Frank Martinus, nog half in gedachten. "Zo moet het niet. Te populair".

Edward de Jongh kwam mij halen voor het gesprek dat we bij hem thuis zouden hebben. Hij bleek een grote man met een bril en kleding in gedekte tinten, die in zijn optreden voortdurend een curieuze mengeling van doelbewustheid en verlegenheid ten toon spreidde.

Onder het uiten van verontschuldigingen liet hij mij instappen in zijn felgekleurde sportwagen. Ik begreep natuurlijk wel, dat hijzelf een dergelijke auto nooit zou kopen. De aanschaf was min of meer een ongeluk geweest. Op Curaçao floreren honderden particuliere loterijen, die weliswaar illegaal zijn maar ook bijzonder populair en daarom door de overheid min of meer worden getolereerd. In talloze huizen en hutjes worden loten verkocht en op iedere tweede straathoek zit een oud vrouwtje dat je een bundel strookjes toesteekt. Wanneer iemand het kapitaal heeft om een prijs te betalen en het vertrouwen van zijn klanten geniet, kan hij een loterij beginnen. De trekking kan iedereen controleren, wanneer je afspreekt daarvoor bijvoorbeeld de cijfers van de Venezolaanse lotto te nemen, die iedere dag op de televisie worden getrokken. Het hoeft geen betoog, dat een eenmaal draaiend lottobedrijf zijn eigenaar geen windeieren legt.

Dat had twee jaar geleden ook de zoon van Edward de Jongh gedacht en daarom was hij er één begonnen waarvoor hij de hoofdprijs al had aangeschaft: een auto. De onderneming was geen succes geworden. De loten waren op geen stukken na allemaal aan de man gebracht en uiteindelijk had vader De Jongh ze terug moeten kopen. Nu zat hij met die auto.

Thuis, in zijn keurige bungalow, wees hij op het portret aan de muur van zijn uit Nederland afkomstige joodse grootvader en vertelde hij hoe zijn Antilliaanse ouders jaren in Indonesië hadden gewoond. Zijn vader was militair apotheker op Java geweest. Zelf had hij daardoor pas op zijn dertiende met Curaçao kennis gemaakt. Maar hij had zich snel aangepast en binnen een jaar het Papiamento onder de knie gekregen. Ik vroeg waarom hij al zijn latere boeken in het Nederlands had geschreven. Dat bleek een teer punt. Vond ik soms dat hij het niet goed

De [illegible] juwelier Spritzer en Fuhrman

deed? Hij had zeer veel moeite gedaan om correct Nederlands te leren, onder andere door het volgen van een schriftelijke cursus creatief schrijven. Nadat zijn boek *De boog* in Nederland was verschenen had Boeli van Leeuwen hem een keer aangesproken, bij de openbare leeszaal. Van Leeuwen had gezegd: "Hé, jij moet ophouden in het Nederlands te schrijven." Toen had hij zich weer omgedraaid en was weggelopen. De Jongh vertelde het voorval met een blik die nog verried hoe zeer de opmerking van zijn collega-schrijver hem had verwond. En verontwaardigd voegde hij eraan toe: "Ik wil een grotere markt bereiken, daarom schrijf ik in het Nederlands. Papiamento leest bijna niemand. Vindt u dat ik die taal moet gebruiken uit liefde voor mijn vaderland? Ik doe al genoeg. Er zijn mensen hier die helemaal niet schrijven!"

Veel contact met andere schrijvers had hij overigens niet. Tip Marugg had in een parallelklas gezeten op zijn middelbare school. Of hij zich nog iets van hem herinnerde? Nee. Of ja. Hij zei nooit iets. Maar zoals hij liep. Altijd op eieren.

Cola Debrot kende iedereen op Curaçao, maar De Jongh dacht niet dat hij zeer geliefd was geweest. Hij werd lang niet zoveel gelezen als de Papiamentse dichters Pierre Lauffer of Ellis Juliana. En hij kon zich ook niet herinneren dat er grote rouw was geweest toen Debrot stierf.

"Boeli van Leeuwen", besloot hij niet zonder ironie, "vinden ze hier allemaal érg intelligent. Maar niemand leest zijn boeken. Ik begrijp er ook niet veel van. Zo'n *Rots der struikeling* dat heeft toch geen plot?

De Jongh's eigen grote verkoopsucces op Curaçao is het in het Papiamento geschreven boekje *E dia di mas histórika* (een zeer historische dag), dat hij kort na 30 mei in eigen beheer op de markt bracht. Er zijn inmiddels bijna zesduizend exemplaren van verkocht, wat voor Antilliaanse begrippen inderdaad veel is. Deze 'historische roman' vertelt het verhaal van de jonge Boy Kalino, die door een ongelukkige samenloop van omstandigheden geen baantje krijgt, zich daarna laat meeslepen door de gebeurtenissen en tenslotte voor hij het weet een gevangenisstraf wegens het deelnemen aan de vernielingen moet uitzitten. Het boek was voor de Curaçaoënaars waarschijnlijk zo aantrekkelijk door de combinatie van een klein menselijk drama en de gedetailleerde vastlegging van gebeurtenissen die iedereen nog vers in het geheugen lagen. Bovendien is het versierd met tal van actuele foto's.

Edward de Jongh ging in de dagen na het verschijnen zelf de boekhandels langs en de straat op. De boeken waren nauwelijks aan te slepen, ze werden uit zijn handen gegrist. Gelukkig gaf zijn werkgever hem in die dagen wat extra vrij, zodat hij meer tijd had voor de verkoop. Die werkgever was Philips Zuid-Amerika, waar hij jarenlang procuratiehouder is geweest. Hij zou nog wel eens een *'Dallas*-achtig' boek willen schrijven, geïnspireerd op de financiële machinaties bij dat bedrijf; "niet dat er werkelijk belastingen werden ontdòken, maar er werd wel héél slim gemanipuleerd". Tegenwoordig besteedt De Jongh, nadat hij zijn pensioen heeft laten afkopen, al zijn tijd aan het schrijven en uitgeven van zijn boeken en daarnaast aan een bescheiden makelaardij.

In zijn oordeel over de opstand is E dia di mas históriko uiterst genuanceerd, op het flauwe af. Alle factoren die van belang lijken

(vervolg op pag. 11)

Land vrijgehouden van misdaad en subversie

Stroessner sinds 54 baas van Paraguay

Generaal Alfredo Stroessner, de langst regerende militaire dictator van het westelijk halfrond, heeft de 31ste verjaardag gevierd van de staatsgreep die hem in 1954 aan de macht bracht. Het feestje vond plaats in de hoofdstad Asuncion, waar sinds de staatsgreep de staat van beleg geldt.

De 72-jarige dictator heeft nog geen enkel teken gegeven dat hij van plan is terug te treden. Hij heeft ook nog geen troonopvolger aangewezen. Toch doen de laatste maanden steeds vaker geruchten de ronde dat een verandering op til zou zijn. De bron daarvan is vooral gelegen bij de leeftijd van de dictator, die van Duitse afkomst is.

Het is dan ook niet ontoevallig dat Paraguay in het buitenland nog steeds bekend staat als paradijs voor voortvluchtige oorlogsmisdadigers. In het land woont een naar schatting 100.000 leden tellende Duitse gemeenschap en in 1959 gaf Stroessner het Paraguayaanse staatsburgerschap aan Josef Mengele.

Hoewel Mengele Paraguay volgens de regering in 1961 verliet en zijn staatsburgerschap in 1979 werd ingetrokken, werd de aanwezigheid van de kamparts in het land niet vergeten. Talloze malen werd Paraguay bezocht door professionele en amateur-nazi-jagers.

ALFREDO STROESSNER paraguay ...paradijs voortvluchtige Nazi's...

BEZOEK

Volgend jaar is Stroessner van plan een bezoek te brengen aan de Bondsrepubliek, maar een officiele datum daarvoor is nog niet vastgesteld. Eerder dit jaar stond een dergelijk bezoek ook al op het programma, maar de politieke druk in de Bondsrepubliek en daarbuiten op kanselier Kohl was te groot, zeker toen de Mengele-affaire weer de kop opstak, om dit bezoek aan de 'Heimat' te laten doorgaan.

Stroessner redde zijn aanstaande gastheer en de Beierse minister president Franz Josef Strauss van enige pijnlijke politiek momenten en kondigde zelf aan voorlopig weg te blijven.

Stroessner beroemt zich erop dat hij het land met zijn 3,2 miljoen inwoners 'vrij heeft weten we houden van misdaad en gewelddadige subversie'. Maar zowel de economie van het land als het machtsmonopolie van de president lijken te worden verzwakt.

Paraguay heeft een naar Zuidamerikaanse begrippen geringe buitenlandse schuld van 1,7 miljard dollar. Maar de handel van het land zakt in elkaar en de Paraguayaanse munteenheid, de 'guarany', wordt minder waard. Bij de bank wordt voor een Amerikaanse dollar nog 140 guarany's betaald. Op de zwarte markt zijn dat er echter al 600.

Stroessner is zowel president als opperbevelhebber van de strijdkrachten en oefent een absolute macht uit over het land. Toch blijft hij beweren dat zijn 'regering' de wil van het volk vertegenwoordigt en dat hij niet als dictator omschreven mag vormen. Wie daar anders over denkt hoort tot een minderheid en daarmee hoeft de president geen rekening te houden. (Uit de Haagsche Courant) ●

Zwarte kinderen staat vooraan bij rellen in Zuid-Afrika:

Alleen geweld helpt, ouders zijn laf

Het is opvallend dat vooral jongere zwarten zijn betrokken bij de rellen in Zuid-Afrika sinds 1976. Het zijn soms nog maar kinderen van een jaar of twaalf, dertien, soms wat ouder.

Zij zijn het, die theoretiseren over de komende revolutie. Zij zijn het, die vooraan lopen in de demonstratie en de leiding nemen bij het opwerpen van barricades. Zij zijn het, die de eerste klappen krijgen als de politie hardhandig ingrijpt.

Zij zijn het echter ook, die steeds meer flessen benzine uitgieten over mensen die zij als collaborateurs beschouwen, een 'lekker fikkie' stoken op levend vlees en bloed.

Het Zuidafrikaanse dagblad 'Die Volksblad' sprak onlangs met een aantal zwarte vrouwen in Bloemfontein over hun kinderen en kwam met verrassende — of ontstellende, het ligt er maar aan hoe je het bekijkt — uitspraken. De vrouwen werden voor hun eigen bescherming alleen met de voornaam geïdentificeerd. Lydia was lid van een oudercomité, dat met de kinderen van de school moest praten over het feit, dat zij alleen maar rellen wilden schoppen en niet naar school wilden gaan.

„Zij verweten ons bitter dat wij door de jaren heen te onderdanig waren en te stom om een betere behandeling voor onszelf en onze kinderen te bedingen. Ja baas, nee baas, goed baas, dat is het enige dat jullie kunnen zeggen, werd ons toegeworpen".

„En wat kregen jullie voor jullie loyaliteit? Het is jullie schuld dat wij nu in opstand zijn, want jullie lieten toe dat zaken zich zo ontwikkelden. Dat wij ze niet meer konden aanvaarden. Jullie waren te bang. Geweld is het enige dat zal helpen. Geen vredespraatjes meer voor ons".

Lydia zegt dat de ouders de kinderen daarop vroegen hoe zij dan zonder wapenen, zonder opleiding wilden vechten. De kinderen werden er op gewezen dat geweld niet romantisch is, dat zij gewond en zelfs gedood kunnen worden. „Het was voor mij duidelijk dat dit geen indruk maakte. Zij hebben geen respect meer voor ons en zien ons als lafaard. Daarom vertellen zij ons niet meer wat zij doen".

Maria is een moeder van zes kinderen, twee gaan naar de universiteit, twee werken en twee zitten nog op school. Zij zelf heeft een baan als secretaresse van een vrouwenorganisatie en heeft grote ambities met haar kinderen.

KOPZORGEN

„Iedere keer als er rellen zijn, ga ik kapot van de kopzorgen, niet alleen over hun veiligheid, maar omdat hun studie onderbroken wordt. Ik leer hun om niet deel te nemen aan geweld, maar tegen massa-hysterie is mijn ouderlijk gezag niet opgewassen. Mij kinderen zeggen dat als zij niet meedoen, er wraak op ze wordt genomen. Als ik hun vraag waarom zij de school afbranden, zeggen zij omdat onderwijs voor zwarten minderwaardig is. Als ik vraag wat er dan van hun studie moet worden, zeggen zij dat er toch geen toekomst voor ze is.

Als ik vraag waarom zij zwarte politie-agenten en gemeenteraadsleden aanvallen, zeggen zij: dat zijn de gekken van de blanken, die betaald worden om ons op onze plaats te houden".

Sara is ouderling in haar kerk en heeft drie kinderen, die allemaal hun schoolopleiding af hebben. Niet één kon een baan vinden.

BIDDEN

„Als ik klaag dat ik geen vier mensen kan onderhouden, zeggen zij dat zij met hun schoolgeleerdheid veel te goed zijn om huisbediende, zoals ik, te worden. Ik zeg altijd tegen ze dat wij moeten bidden, zodat dingen goed kunnen worden, maar zij zeggen dat de blanken de bijbel alleen maar brachten om de zwarten te verwarren. Ik ga nu maar mijn eigen gang, maar het is voor mij erg pijnlijk dat mijn kinderen voor mij als vreemdelingen zijn".

Elizabeth, een maatschappelijk werkster, zegt dat je zonder humor en geloof als zwarte vrouw niet kunt overleven, want de ellende is groot. „Vele moeders zijn alleen verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen, want vaak is er geen vader, of anders werkt hij ergens anders. Vrouwen hebben erg weinig zeggenschap in onze gemeenschap, maar toch moeten wij iets doen om de woede onder de kinderen te verminderen".

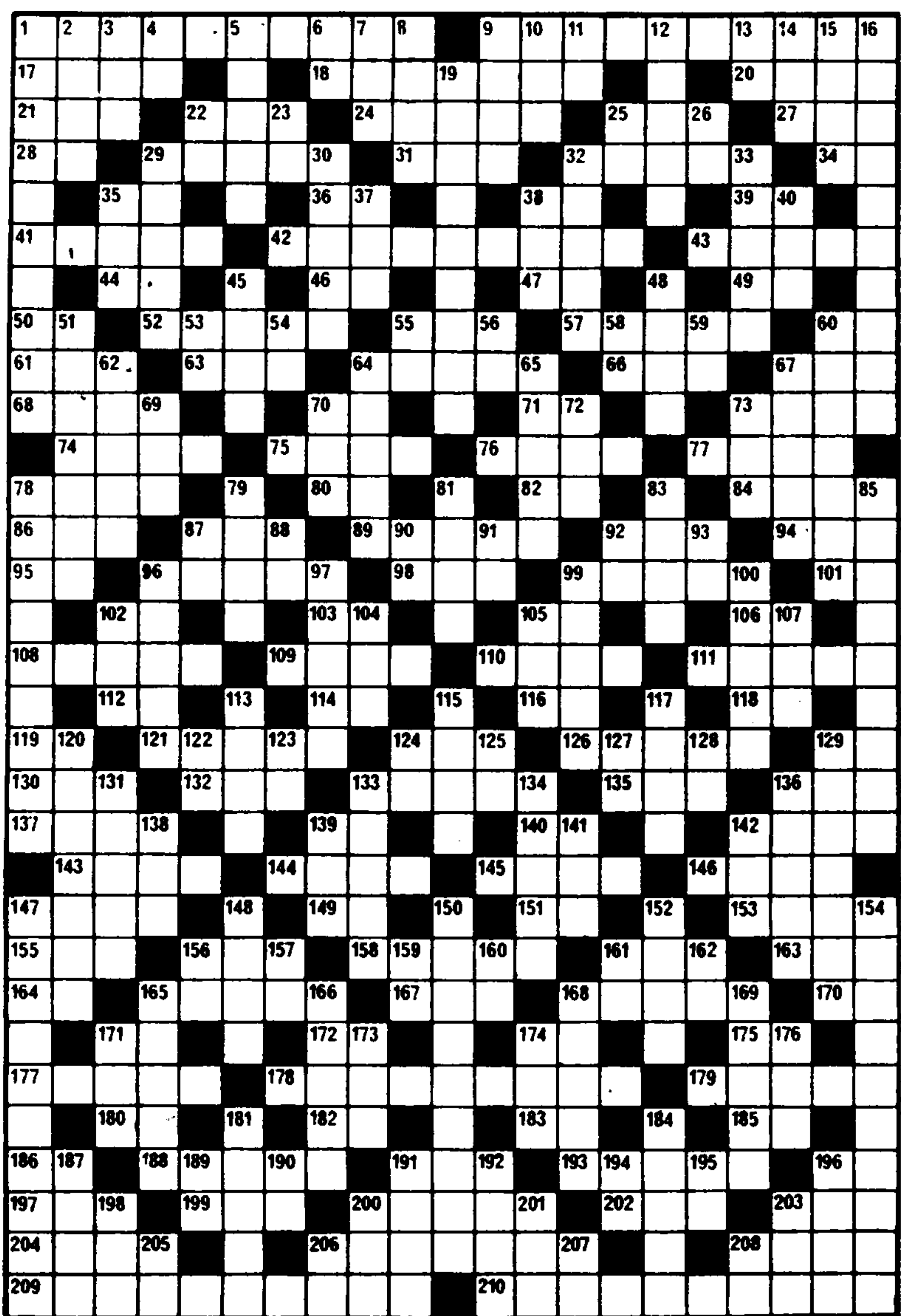
SCHELDEN

„Niemand houdt van vernedering en daarom heb ik begrip voor mensen, die opstandig worden als zij vernederd worden. Op een dag stond ik in een winkel achter een blanke man met een huilend jongetje. De man probeerde alles om het jongetje tot bedaren te brengen, en uiteindelijk draaide hij zich om naar mij en zei tegen het kind: als je nu niet ophoudt met huilen, wordt je net zo zwart als deze meid" (in Zuid-Afrika een scheldwoord voor zwarte vrouwen, red.).

„Het kind was onmiddellijk stil en ik kon mijn lachen niet houden, maar ik dacht bij mezelf: is dit nu een manier om je kind op te voeden?". „Dit zijn de dingen die onze kinderen ons voor de voeten werpen. Ik probeer wel te lachen, maar vele anderen lachen niet. Zij worden opstandig". (Uit de Haagsche Courant) ●

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. grendel; 9. manmoedig; 17. vrucht; 18. sukkel; 20. bevlieging; 21. rondedans; 22. kledingstuk; 24. kip met kuikens; 25. boom; 27. groente; 28. reeds; 29. aardappel; 31. ingewand van haring; 32. meerstemmige compositie; 34. niet (in samenst.); 35. klasse (afk.); 36. muzieknoot; 38. hij (spreektaal); 39. deel v.d. bijbel; 41. scharnier; 42. hoogmoedig; 43. vrucht; 44. met name; 46. familielid; 47. aartsbisschop; 49. maanstand; 50. klaar; 52. lekkernij; 55. boom; 57. gedroogde vrucht; 60. dat is (Lat. afk.); 61. natuurgeest; 63. indien; 64. verspieder; 66. afstandsmaat; 67. oesternet; 68. afscheiding; 70. meervoud; 71. Amsterdam Peil; 73. vaatwerk; 74. geneigdheid tot wraak; 75. deel v.d. voet; 76. opp. maat (Eng.); 77. vis; 78. hoogtemerk; 80. op dit moment; 82. stop; 84. groente; 86. watering; 87. schaakterm; 89. niet krom; 92. Europeaan; 94. afgemat; 95. aardr. aanduiding; 96. familielid; 98. gewicht; 99. helder, niet donker; 101. ondern. vorm; 102. deel v. franse ontkenning; 103. getijde; 105. uitroep van pijn; 106. bep. verzekering; 108. mannetjesdier; 109. oorsprong; 110. reservoir; 111. ooievaar; 112. militaire rang; 114. motorraces; 116. kennisgeving ontvangst (op telegram.); 118. heilige; 119. rubidium; 121. puntige top; 124. aantal; 126. ordekleed; 129. uitroep; 130. plaaggeest; 132. duw in de zij; 133. schildergereedschap; 135. scheepsvloer; 136. papegaai; 137. voederbak; 139. gewicht (afk.); 140. ten bedrage van; 142. karwei; 143. vogel; 144. goed gekookt; 145. gewricht; 146. vies, onrein; 147. manier van handelen; 149. op de aangehaalde plaats (Lat.); 151. toets alleen; 153. chef; 155. nachtgewaad; 156. kwab; 158. vrouwelijke dier; 161. waterkering; 163. vruchtenat; 164. voegwoord; 165. Europ. hoofdstad; 167. Jap. parelduikster; 168. grond, vloer; 170. bij voorbeeld (fr. afk.); 171. klasse (afk.); 172. gelukwens (op kaartjes); 174. slede; 175. lekkernij; 177. onbebouwd; 178. het belangrijkste; 179. verdieping; 180. muzieknoot; 182. in orde; 183. blijkens de akten (lat.); 185. ambtshalve (lat. afk.); 186. landbouwwerktuig; 188. kweker; 191. hoofddeksel; 193. moeder (Lat.); 196. bep. verlichting; 197. toiletgerei; 199. kleine hoeveelheid wollige stof; 200. stokkaarten; 202. bedrag; 203. tweetal; 204. korte tijd; 206. het in oude staat terugbrengen; 208. op de vermelde dag; 209. reisdocument; 210. beweegbare brug.

VERTICAAL: 1. tot spreken geneigd; 2. bewijsstuk; 3. plant v.d. zandgrond; 4. bijbelse plaats; 5. grimas; 6. rund; 7. bunzing; 8. nakomeling; 9. deel v.d. voet; 10. eikeschors; 11. laatstleden; 12. ledige ruimte binnen in iets; 13. vr. munt (afk.); 14. buidel; 15. sneeuwhut; 16. levendig; 19. drassig; 22. bevestiging; 23. franse nv; 25. onder-officier; 26. pers. vnw; 29. stortbui; 30. olifantssnuit; 32. honderd gulden (barg.); 33. hoog bouwwerk; 35. gezichtseinder; 37. bijb. figuur; 38. berg op kreta; 40. slinkse streek; 45. steekwapen; 48. edik; 51. bep. geweven stof; 53. achter; 54. boom; 55. ambtshalve; 56. riv. in Italië; 58. voorzetsel; 59. van geringe dichtheid; 60. bep. stof, gevormd door klieren; 62. wraakgodin; 64. gewoonte, traditie; 65. deel v.e. etmaal; 67. zuil, pilaar; 69. register; 70. schrijfgerei; 72. vóór; 73. bergplaats; 78. vleesgerecht; 79. wedstrijd; 81. huidontsteking; 83. droge, korte hoest; 85. broodbeleg; 87. muzieknoot; 88. bep. school; 90. omroepvereniging; 91. handschrift (afk.); 92. het romeinse rijk; 93. vr. munt (afk.); 96. bontsoort; 97. interval; 99. middagmaaltijd; 100. ruzie; 102. troefkaart; 104. niet scherp; 105. zoogdier; 107. kloosteroverste; 113. schaakstuk; 115. gemeen; 117. kelner; 120. zangstem; 122. per persoon; 123. telegraaf restant; 124. te weten; 125. briefaanhef; 127. ten bedrage van; 128. merk in weegwerktuig; 129. zoogdier; 131. edelsteen; 133. ineenstorting v.e. bank; 134. familielid; 136. anders gezegd (lat.); 138. schreeuw; 139. bittere vloeistof; 141. aangerichte tafel; 142. visfuik; 147. iem. die een plan verstoort; 148. kleine woonplaats; 150. ondertussen; 152. opbergplaats; 154. holenonderzoeker; 156. opbergplaats; 157. insekt; 159. dierengeluid; 160. titel (afk.); 161. muzieknoot; 162. pers. vnw.; 165. afbeelding; 166. indruk, afdruk; 168. vrucht; 169. hoofddeksel; 171. graanafval; 173. bril (barg.); 174. wilde haver; 176. vruchtenat; 181. vouw; 184. omslagdoek; 187. gift; 189. uitgave; 190. frans voegwoord; 191. deel; 192. kansspel; 194. verbrandingsrest; 195. titel; 196. balletrokje; 198. maand; 200. afslagplaats bij golf; 201. onecht; 203. mannetjesbij; 205. staatsbedrijf; 206. hier ligt (lat. afk. op grafstenen); 207. soort onderwijs; 208. dagelijks bestuur.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Azucena Maduro
Salinja Serca 10-A
Aruba

De winnares kan haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 (gedurende kantooruren).

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

```
.ZWAGER.ZWERM.ZUS.ZAT
K.E.A.IOWA.EIGEN.KADE
LYDZAAM.OEMIN.TIL.DAL
A.L.LAB.EDEN.H.CADET.
BROK.KOOR.P.TERUG.L.H
A.OOM.EDDA.PRUIMER.WA
KOPPEL.E.ARIA.S.REKEL
.P.ETER.PRUT.SKI.CEL.
STEREO.TROG.VLA.BEU.O
PIT.R.BOOM.KRANT.TRAP
REUK.GEEP.RIO.TOETS.A
O.D.LEEK.HUMUS.REE.HA
TEEM.L.ADAM.WAGON.MAL
.N.ULAAN.ABT.RIS.VAR.
EENZAAM.TSAAR.F.T.SPA
E.BEST.KOT.CAS.LAKS.L
RAG.T.B.DICHT.BEKWAAM
.BUI.NEE.GAT.PASTA.R.
BES.SJERP.CIER.B.LAMA
AL.VLO.GELAG.ELAN.L.L
R.BAARD.NEO.BUIK.WELP
AERA.DELTA.PUTS.A.ROE
K.ORA.VIA.MUTS.TRITON
.BED.VOL.GUTS.LIED.D.
VARIA.T.LUST.V.KNOEST
YS.GENIAAL.OKER.DOM.R
F.C.GEEST.D.ATAP.LIDO
.NADIR.E.DIEF.NEK.N.O
AAS.REE.VAART.SERIEUS
LACH.URAAT.GAME.Y.N.T
PRO.TSA.TALON.LIGATO.
```

Oplossingen moeten ingediend zijn voor Aruba uiterli k 11 september 1985 en Curaçao 10 september 1985 en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

Spelen tegen een meester

DE DROOM VAN elke schaker is ooit eens tegen een meester of grootmeester te mogen spelen. Deze meester is geen echte meester, maar een Nationale Meester. De partij werd op Trinidad & Tobago gespeeld en toen ik A. Smith hoorde praten over deze speler dacht ik bij voorbaat al dat ik geen kans maakte. Deze speler speelde vaak op Cuba en trainde veel tegen internationale meesters en Grootmeesters en zijn rating vond ik er ook niet liegen: 2225 ELO. Ik als amateur, die niet eens een rating had, moest tegen deze "grootheid" spelen. 's Avonds nam ik het besluit het hem zo moeilijk mogelijk te maken. De volgende dag om tien uur moest ik tegen hem spelen met zwart. Ik nam plaats tegenover hem en gaf hem een hand. Hij vroeg mij of ik ook een rating had (de dag daarvoor had ik nogal snel van iemand gewonnen) en toen ik antwoordde dat ik er geen had, begon hij te glimlachen. Toen ik dat zag, besloot ik dat hij er van overtuigd moest worden dat niet-rating spelers ook best tegenstand konden bieden tegen een meester. Hier volgt de partij:

WIT		ZWART
G. Broomes (Guy.)		G.R. v/d Ploeg (Cur.)

CARO-KANN.

1.	e2-e4	c7-c6
2.	d2-d4	d7-d5
3.	e4xd5	c6xd5

De ruilvariant: Wits kansen liggen op de Koningsvleugel (d.m.v. de half-open e-lijn) en Zwarts kansen liggen op de Damesvleugel (d.m.v. de half-open c-lijn).

4.	Lf1-d3	Pb8-c6
5.	Pg1-f3	Lc8-g4
6.	c2-c3	e7-e6

Wits vierde zet was niet slecht, maar liet de pion d4 ongedekt. Zwart was er als de kippen bij om deze aan te vallen waardoor wit c3 moest spelen, waardoor wit Pb1 moeilijker kan ontwikkelen. Zwarts zesde zet zorgt ervoor dat zijn slechte loper buiten de pion-keten komt te staan en dat zijn andere loper vrij komt.

7.	Pb1-d2	Pg8-f6
8.	Dd1-a4	a7-a6

Wit dreigde 9. Lb5.

9.	Pf3-e5	Dd8-c8
10.	f2-f4	Lf8-d6
11.	0-0	0-0
12.	Da4-c2	Lg4-f5

Wit heeft volgens mij geen goed gebruik gemaakt van het gepende paard. Na: 12. Pxc6, bxc6; (of 12. ..., Dxc6; 13. Dxc6, bxc6;) is de c-pion achtergebleven en zwak. Wit houdt dus liever zijn paard in het centrum. Nu gaat Zwart gebruik maken van zijn kans en gaat zijn slechte loper afruilen tegen Wit's goede loper.

13.	Dc2-b1	Lf5xd3

Zwart dreigde 13. ..., Pxd4!! Vandaar 13. Db1.

14.	Db1xd3	b7-b5
15.	Tf1-f3	Pc6-e7
16.	Pd2-f1	Pf6-e4!

Met deze zet bevrijdt Zwart zijn stelling.

17.	Pf1-g3	Pe4xg3
18.	h2xg3	f7-f6

Na 18. Txg3 speelt zwart 18. ..., Dc7; en dreigt op de volgende zet een pion te winnen met 19. ..., f6;

19.	Pe5-g4	Pe7-f5
20.	Lc1-d2	Tf8-e8
21.	Pg4-f2	Pf5-h6
22.	Ta1-e1	Dc8-c4
23.	Tf3-e3	Dc4xd3
24.	Pf2xd3	Kg8-f7
25.	Te3-f3	Ph6-g4
26.	Pd3-f2	Pg4xf2

En hier bood Zwart remise aan wat aangenomen werd door Wit. Latere analyse wees uit dat zwart, na bijv. 27. Kxf2, het Wit nog aardig moeilijk kan maken op de Damesvleugel bijv.: 27. ..., Tab8; 28. a3, a5; 29. Tb1, b4; en de hele Damesvleugel wordt opengebroken.

Because of his trip to Havana

Opposition-leader Barrow has caused various raised eyebrows

ERROL BARROW

BRIDGETOWN, BARBADOS, CANA — With general elections less than a year away, the presence of Barbados Opposition Leader Errol Barrow at a leftist- dominated finance conference in Cuba this month has caused raised eyebrows and a series of probing letters to the press here.

Both supporters and opponents of the ex- Prime Minister's conservative Democratic Labour Party (DLP), taken by surprise by the veteran politician's trip to Havana, have been demanding an explanation. Suddenly, the man who led Barbados and was Finance Minister for 15 years until 1976 without seeing his ideological stance being seriously questioned finds that people are wondering if his known pragmatism is giving way to communism, as the DLP prepares for elections some political analysts figure could come as early as this year.

Barrow, contacted by Cana, declined comment on the visit, but said the issue would come up during the party's annual conference this month, when he is expected to make a statement.

It all started after the Barbados Advocate, the older of the two dailies here, front paged a photograph showing Barrow flanked by the Caribbean's best known communist, Cuban President Fidel Castro, and Jamaica's socialist former Prime Minister Michael Manley. The picture was taken during a conference Castro organised to look at Latin America's debt crisis.

A pro-government columnist writing under the pseudonym Henry Christopher in the Sunday Advocate newspaper suggested Barrow's visit to Cuba showed the former Prime Minister's party was "getting cosy with the communists in the region".

Against the background of the imminent poll, with the DLP seeking to succeed the ruling Barbados Labor Party (BLP), Barbadians "must be very concerned" about relations between Barrow's party and the Caribbean's communists, Christopher remarked. But Barrow's one- time deputy, Cameron Tudor, asserted that the former Barbadian leader was not a communist sympathiser.

In a letter published by the Advocate, Tudor also reminded Barbadians that former Prime Minister Tom Adams, who died last March, had visited the Soviet Union and China without his middle- of- the- road stance being suspected. Tudor, like Christopher a leading columnist, said that Barbados now enjoyed diplomatic relations with more communist countries than it did under Barrow.

The former diplomat said a number of current Barbadian government ministers had visited Cuba, adding that such visits did not necessarily indicate sympathy to the communist cause because "all sorts of people go to Cuba".

There was speculation here about whether the DLP had sanctioned Barrow's visit, which was not publicised before the Opposition Leader left for Havanna. But according to Tudor, the DLP's executive council had "unanimously recommanded that (Barrow) should accept the invitation". There has been at least one call for leading DLP members to dissociate themselves from the visit, but publicly this has gone unheeded.

However, Christopher said: "... There are reports that there is a move afoot to move a resolution of censure against Mr. Barrow at the DLP's upcoming annual conference on August 25".

The Cuba conference, which ran from July 30 to August 4, was atended by more than 1,000 Caribbean and Latin American economists, politicians and academics. Several prominent leftist figures from the Caribbean, including former Grenada Agriculture Minister George Louison, and former St. Lucia deputy Prime Minister George Odlum were in Havana.

All of the Caribbean participants who spoke at the conference strongly supported the rescheduling of debt payments on the basis that they should not exceed more than 20 per cent of income from foreign exports. This was something of a disappointment for Castro, who had called on Latin American states to stop paying off their 360 billion dollar (US) debt. There has been speculation here about possible behind the scenes contacts between the Caribbean leaders who visited Havana with a view to strengthening communism. One letter writer, Jean Worrell said: "The recent meeting in Cuba... signals that the left is about to re- group".

The writer did not "believe that the only thing discussed in Cuba by the likes of Manley, Odlum, Castro and Mr. Barrow was the problem of debt".

"Surely", the letter continued, "these very political animals would have used the opportunity to discuss matters in which they have a common interest — not excluding elections and the political fortunes of the left in the Caribbean".

Letter writer Lyn Cumberbatch, who urged Barrow to "let us know where he stands", said she hoped the photograph "does not imply anything about the Democratic Labour Party's ideological stance".

Another letter indicated the writer was having second thoughts about Barrow's ideological stance. "In the past I rated Mr. E.W. Barrow as a pragmatic socialist", the writer said. ●

✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡✡

RADIOTHERAPIE

(vervolg van pag. 9)

Van groot belang is bij dit alles — het gaat immers om een NAUWKEURIGE bestralingstechniek — dat de positie van de patiënt bij zijn bestraling elke keer precies hetzelfde is. Er worden daartoe verschillende fixatiemethodes gebruikt. Deze worden in de kamer waar de simulator-localisator staat met behulp van laserstralen voorbereid, om er straks in de behandelingskamer voor te kunnen zorgen dat de patiënt précies zó ligt (als bij het 'droogzwemmen'). Interessant hierbij is te zien — als het hoofd van een patiënt bestraald moet worden — hoe voor dat hoofd steeds dezelfde positie gerealiseerd wordt. Men gebruikt daarvoor een kunststof zwachtel. Zo gauw deze zwachtel aan de buitenlucht wordt blootgesteld, wordt hij hard, maar hij blijft tegelijkertijd elastisch. Die zwachtel wordt om het hoofd gemodelleerd, terwijl hij tegelijk aan de simulator wordt bevestigd. Op die manier fixeert men het hoofd, want alleen als de patiënt zo ligt, als toen de zwachtel voor het eerst werd aangebracht, alleen dan past het model. Zowel op de simulator als op het cobaltbestralings- apparaat ligt de patiënt dan in een identieke houding.

DE KUNST VAN HET TIKJE

Bij radio-therapie vindt er enorm veel voorwerk plaats, voordat de eigenlijk behandeling (de bestraling dus) plaats vindt. Het lijkt allemaal een beetje op dat heel oude grapje dat verteld wordt van de ingenieur die te hulp werd geroepen omdat een bepaald apparaat niet meer werkte. De ingenieur komt, bekijkt het apparaat van alle kanten, geeft dan met een hamer een tik ergens op de machine, en het euvel is verholpen. Als hij zijn rekening stuurt is echter iedereen verbaasd; die bedraagt namelijk ééndulzend gulden en vijfentwintig cent. Men vraagt naar een specificatie. Die komt al snel: vijfentwintig cent voor het tikje met de hamer, en duizend gulden voor het weten wáár die tik gegeven moest worden.

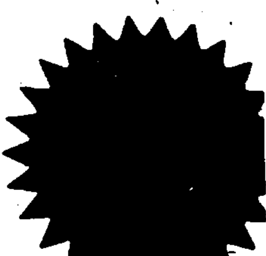
v.l.n.r. William Lont, John Wansing, Humphrey Martina, de staf in vaste dienst van het radio therapeutisch centrum.

Als uiteindelijk de bestraling van een kankergezwel plaatsvindt, dan is er al enorm veel werk verricht. Het bestralen zelf is nauwelijks een probleem: de plaats of plaatsen zijn bepaald; de dosis is vastgesteld; de stand van de telecobaltbestraler ligt vast en ook de patiënt zelve. Via een microfoon staat hij in verbinding met 'buiten' (de kamer waar het telecobaltbestralings- apparaat staat is vanzelfsprekend afgeschermd); op de monitor ziet het bedienend personeel de patiënt liggen. De bestraling kan beginnen. Is men niet al te gespannen dan kan men als patiënt in het St. Elisabeth

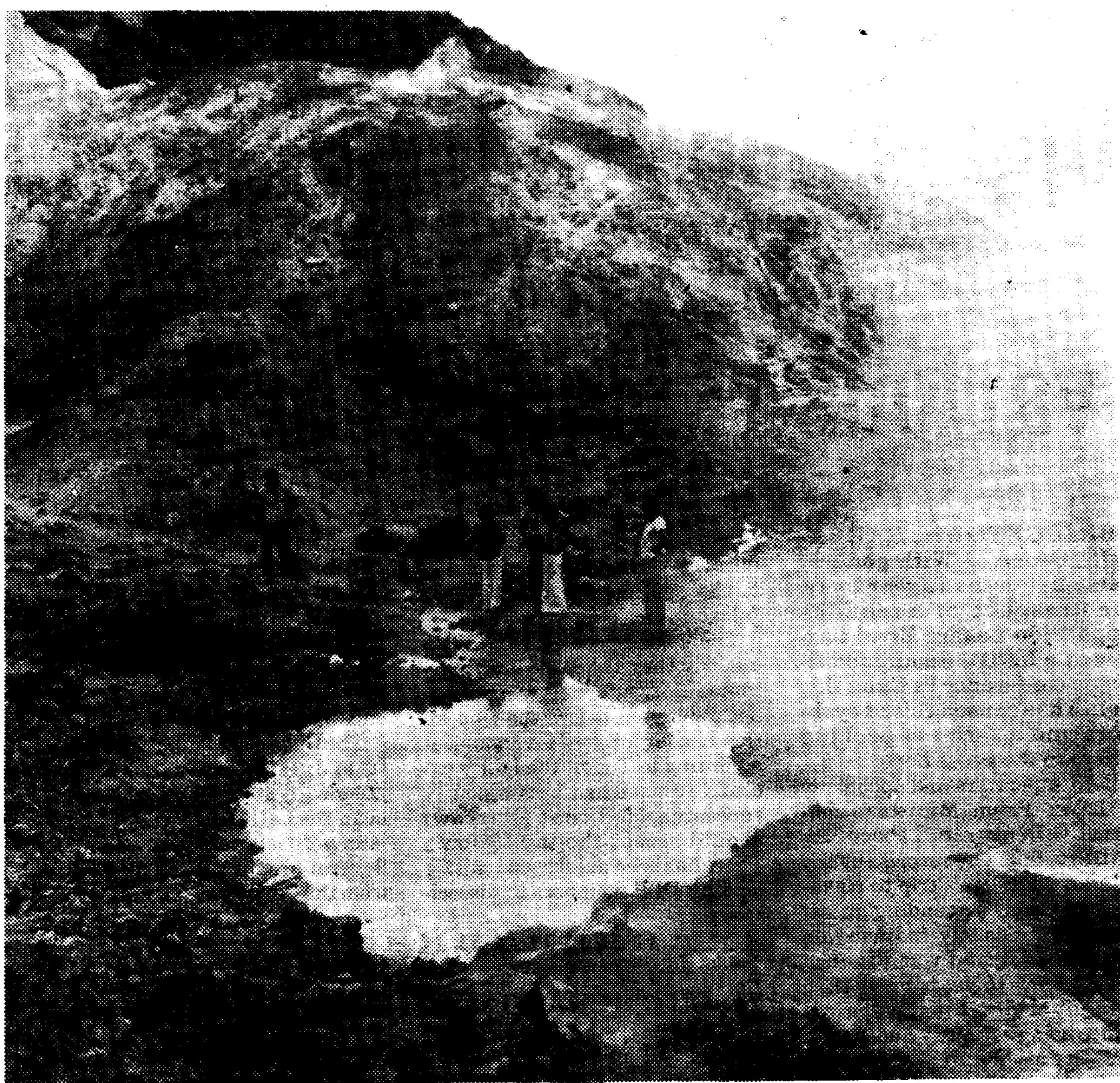
Hospitaal genieten van een schitterend uitzicht op een van Frankrijks mooie plekjes aan de Zuidkust. Vaak wordt gezegd dat men van bestraling doodziek wordt; dat is niet waar. Als de bestraling voorbij is, dan heeft men afhankelijk van de dosis en plaats van de bestraling kans dat men zich een weinig beroerd voelt ten gevolge van het aanrukken van de reserve cellen die de plaats gaan innemen van enkele gedode gezonde cellen. Maar dat is echt van tijdelijke aard. Er is niet de wondpijn die men voelt na een operatie. Ook niet het gevoel van misselijkheid of onwezenlijkheid ten gevolge van een narcose of een anesthesie. Men heeft als patiënt niets gezien, en toch is er wat gebeurd. Dat vindt men misschien vreemd, maar veel mensen die lijden aan mond- neus- of keelholte kanker, aan kanker van de stembanden, of aan de longen op een plaats waar niet geopereerd kan worden, aan hun borst of borsten, aan de baarmoederhals, aan prostaat of testikels kunnen sinds korte tijd geholpen worden in het St. Elisabeth Hospitaal, evengoed als waar ook ter wereld, want de apparatuur en het personeel dat voor de bediening ervan zorgdraagt is van de meest moderne klasse. ●

A. Graafsma

As a geothermal energy source

St Lucian springs will bubble with more than just hot sulphur

The St. Lucian hot springs supply hope as well as sulphur.

CASTRIES, ST. LUCIA — Come next January, one of St. Lucia's biggest tourist attractions, the hot Sulphur Springs in the southwestern town of Soufriere will be bubbling with activity once more, as efforts are renewed to tap a geothermal energy resource that experts say is present there.

Succesful development of the area could prove a boon to St. Lucia in an age of high oil prices and could give new impetus to the island's attempts at industrialisation.

Two foreign organisations, The United States Agency for International Development (USAID) and the United Nations Revolving Fund for Natural Resources Exploration, are putting up US 5.5 million dollars between them to finance a new programma to confirm there's an exploitable resource, so that actual implementation of the project could begin.

Key to the project is a report by a team from the Los Alamos Laboratory of New Mexico last year. It concluded that geothermal potential exists at the Sulphur Springs and recommended to the government here that drilling be undertaken.

Their US-funded investigation, is said to have been the most complete evaluation to date of the energy potential of the area in the 30 years that efforts have been made to develop the reserve.

The study concluded that when the Sulphur Springs are developed, St. Lucia could save in excess of 250 million East Caribbean dollars (one EC dollar — 37 cents US) by replacing diesel imports over the next 30 years.

Additionally, if 10 megawatts of geothermal electric power production can be installed by 1987, they say, new generation for geothermal power would not be needed by the island until another six years later. When new capacity became necessary, the Los Alamos report suggests, additional 2.5 megawatt units could be added, beginning at a five-year interval and then at decreasing intervals as the power demand increase.

St. Lucia relies on oil imports to satisfy all its commercial energy requirements, with Trinidad and Tobago and Curaçao being its major sources of supply.

In 1980, St. Lucia imported the energy equivalent of 279.850 barrels of oil. Three years later, imports were equivalent to 291.980 barrels, half of which was in the form of diesel.

Over the years, the island's oil import bill has spiralled, from EC2.9 million dollars in 1973 to EC35.1 million dollars a decade later, a figure which represents nearly 33 per cent of the total value of its domestic exports.

The energy, science and technology section of the government's Central Planning Unit says despite the recent ease in the rapid increases in oil rices after a steady 10-year rise, prices are definitely expected to move upwards again in the long run.

"Consequently, our total dependence on imported oil to satisfy our commercial energy needs remains a source of concern," the department says.

In 1983, just over 110.000 barrels of oil (or 78.4 per cent of all imports of the commodity) was used in the production of electricity.

The implementation of the Soufriere project would also moderate power costs and turn up process heat which would further enchance St. Lucia's suitability for new industrial development and expansion of existing industries.

As Prime Minister John Compton puts it: "The successful development of this long awaited facility opens for us a wide and ever-expanding vista of opportunity."

St. Lucia has a long volcanic history reflected in its many hot springs, volcanic vents and rugged features. Much of the southern portion of the island is dominated by mountainous landscapes which along with steam fumaroles an boiling pools near Soufriere attest to its volcanic origin.

Although the last large eruption occured some 20.000 years ago, geologic and geophysical studies indicate a residual geothermal resource in what is known as the Qualibou Caldera in the sulphur springs which, the experts say, were probably formed about 40.000 years ago.

The Sulphur Springs have for years been used primarily as a tourist attraction with the island promoting the Caldea in its tourism brochures as "the world's only drive-in volcano."

Tourist board officials say there is hardly a tourist who comes here without making the journey to Sufriere by land or sea to tour the springs.

Together with the nearby pitons, two majestic peaks rising 2.500 feet above sea level, the springs have helped give Soufriere a position of pre-eminence in St. Lucia's tourism thrust. But now economic needs suggest a new use.

The geothermal aspects of the area have long been apparent. Nearby are the Diamonds Baths, constructed on the order of Louis the 16th of France towards the end of the 18th century after it was discovered that water from the springs was beneficial for a range of respiratory ailments, including rheumatism.

The idea of exploring the Sulphur Springs for its geothermal potential has been receiving the attention of the authorities here since 1950 when the British colonial administration was persuaded to seek technical assistance from the United Nations to make a study of the area.

That study included a drilling exercise to gauge the quality and quantity of steam present. But the high cost of exploration proved a hindrance because, even if feasible, the end product of electricity could not have then competed with diesel-generated power.

For the next two decades, the project remained an impossible dream, but the international energy crisis of the mid-1970's changed all that. Britain responded to a request by the government here and a team funded under British aid and supervised by the firm of Merz and Mclellan carried out exploratory drilling.

After boring seven wells, four of which were deemed capable of producing steam for a mere 1.5 megawatt plant, the project was abandoned with the conclusion that further exploration was necessary to bring the field into economic production. The cost of the exercise was three million dollars (one EC dollar is US 37 cents).

In 1982, the government tapped the resources of the European Investment Bank (EIB) for a US 235.000 dollars to finance further studies. This assignment was undertaken by Aquater SPA of Italy and reinforced the earlier conclusions that a reservoir of steam of exploitable economic proportions did exist, but at depths beyond what the British had reached.

In the following year, Los Almos took over and backed by a US 245.000 dollar grant from USAID, carried out the most extensive survey of the entire Sulphur Springs regions to date.

In the last 18 months the government has been "knocking at every potential door", according to Compton, to try to raise the nearly EC 16 million dollars necessary to resume probing the resources. It was only earlier this year that the US ande UN agreed to work together with St. Lucia on the project.

Last July, the UN signed an agreement with St. Lucia to procide US 2.5 million dollars for the new drilling programme. At the same ceremony USID's Caribbean director James Holtaway gave a firm commitment that his agency would put up the balance, another US three million dollars.

But many more millions of dollars would be required to bring the Soufriere resources into production. Compton in fact said during the signing ceremony that in terms of the capital investment needed, this was only the beginning.

According to the Los Alamos study, geothermal development could make energy less costly and thus allow expansion in all economic sectors ranging from industrial investment to personal spendable income. It also noted that geothermal energy, either as process heat or as an electricity-generating system could be one of several factors attracting new industry to St. Lucia.

The Americans say heat from the springs could be used in coconut oil production now being carried out at Soufriere, as well as in the production of dry ice which could be used in the local fishing industry or exported to other Eastern Caribbean countries. The key to dry ice, they say, is carbon dioxid which is present in the geothermal steam.

The other possible uses of geothermal process heat, according to Los Alamos, are in timber processing, concrete block making production of alcohol from sugarcane, banana chips, hotel hot water and fresh water extraction from geothermal fluids.

When the drilling programme begins in Soufriere next January three wells each costing EC 5.4 million dollars will be sunk. At the moment, machinery for the operation is being mobilised and adminsitrative teams sought.

Los Alamos estimates that these wells will have a lifespan of 20 years and that the generation equipment will not require replacement until after 30 years. ●